VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

VESTNIK

Murska Sobota, 22. oktobra 1992 • Leto XLIV • Št. 42 • Cena 65 SIT

Gočova
Nehali so sanjati str. 6

Komintentom banke ponujamo:

- gotovinski krediti na eno leto
- poslovanje s tekočimi računi (limit v višini osebnega dohodka), neomejena izdaja čekov, stimulativna obrestna mera na vpogledna sredstva po T. R.
- limit obrtnikom do višine 250.000 SIT

SKB BANKA D.D.

VEČ KOT PARTNERJI, VEČ KOT BANKA

Lastnina je nedvomno eden od najmočnejših dejavnikov moči, in to ne samo ekonomske, ampak tudi politične. V teh dneh je v Poročevalcu bil objavljen predlog zakona o lastninjenju podjetij ali natančneje o lastninskem preoblikovanju podjetij. Čeprav se bo parlament o njem izrekel šele prihodnji teden, je že sedaj nanj cela vrsta odzivov, zlasti med politiki. Po svoje to preseneča, saj smo na njegovi predstavitvi lahko slišali, da je predlog konsenz med vsemi političnimi grupacijami. Toda kot sem že ugotavljal, privatizacija le ni tako preprosta in nepomembna, da ne bi doživela predparlamentarnega političnega odziva. Lastninjenje ima celo večjo politično kot ekonomsko težo. V tem trenutku pa še toliko bolj, ker smo tik pred volitvami. Zato je težko napovedovati, da bi omenjeni zakon sprejel še ta parlament. Nekaj pa je gotovo, zakon bo zaradi svoje teže v ospredju predvolilnega političnega trženja. Kajti v tem času je v ospredju boj za oblast in tu ne kaže zaobiti dejstva, da politika nikoli ni bila sama sebi namen. V tem smislu tudi ne kaže nasedati prepričanju, da se v politiki srečujemo s kakimi drugačnimi cilji, kajti to je le navidezno. V politiki je vedno šlo in gre za osvajanja, za gospodarsko moč in oblast. Če seveda izha-

Avtoriteta, moč, oblast

jamo iz predpostavke o neki vrsti konsenza med posameznimi grupacijami, je seveda vse odvisno od trženjskih sposobnosti posameznih strank, od tega, koliko točk jim bo prinesel omenjeni zakon na volitvah.

Da zakon ni politično nepomemben, dovolj zgovorno dokazuje eden od sprejetih »lastninskih« zakonov – Zakon o zadrugah. Čeprav ta zakon naj ne bi odstopal od temeljnih načel zadružništva in njegovih zgodovinskih izkušenj, kljub vsemu odstopa. Ta zakon je zaradi predpisane nedeljivosti zadružne lastnine »elitam« zagotovil prevlado v zadrugah. V veliki večini zadrug so si namreč elite z deleži, ki so jih predpisale kot članske, in nedeljivostjo premoženja zagotovile lastništvo nad vsem premoženjem, ki pa ga žal niso ustvarile same. Glede na povezanost teh elit s stranko si je ta posredno pridobila tudi moč. Če se sedaj ozremo na poslovanje teh zadrug, ki naj bi pocenile kmetovo poslovanje predvsem pri nakupu reprodukcijskih materialov, lahko ugotovimo, da se ti pogoji niso kaj bistveno spremenili, saj brez velikega računanja lahko ugotovimo, da so zadružne trgovine med najdražjimi, če ne celo najdražje. To je tudi povsem razumljivo, saj ravno ta ozki krog (malo ustanovnih članov) nima interesa za pocenitev poslovanja, ker svojega ekonomskega interesa ne gleda skozi pocenitev lastne proizvodnje, ampak predvsem skozi velike marže in ekstraprofit, ki ga bodo ustvarili na račun nečlanov. In ravno tu lahko iščemo povezavo med politiko in gospodarstvom. Ali drugače povedano na politično vpliva ekonomska moč. Zato si tudi zaradi zakona o lastninski preobrazbi podjetij ne kaže delati utvar. Boj bo še hud ali pa ne. Bomo videli!

J. VOTEK

str. 4 Dohodnina in brezposelni

Kako do odškodnine z Madžarske? str. 6

str. 15 Umor v Mihalovcih

Najbolj živahen Vestnikov performance doslej se je dogodil na »Trezinon senji«, kjer so Melita, Bojan, Metod in Tomaž prodajali »lapce«, to simbolno podobo korenitih družbenih sprememb po padcu železne zavese.

Lapec je prispodoba novega družbenega reda s starih gledišč. Kako so nam namreč nekoč prikazovali kapitalizem? Kot sistem hlapčevstva, kot družbeni red, kjer morajo ljudje zaradi golega preživetja drug drugemu lezti v rit.

»Lapec«, naprava za sezuvanje škornjev in čevljev, je takorekoč pooseblјenje vseh prekucuštev. Najprej, sam je prekucuški, tako kot je bilo potrebno izvesti prekucnjenje družbenega sistema, da smo prišli v kapitalizem. »Lapec« je torej simbol starih levičarjev. »Lapec« vpliva na gospodarja, tako kot gospodar vpliva na hlapca. Kar se pa »v rit« lezenja tiče, pa je takole: dokler ni bil odkrit »lapec«, so si ljudje škornje sezuvali tako, da so eno nogo vtaknili pod pazduho svojemu sezuvalcu, z drugo prosto pa so se odrivali odenj, od tistega dela telesa, kamor naj bi v kapitalizmu drug drugemu lezli.

ŠSM

str. 3 Koga bi volili za predsednika?

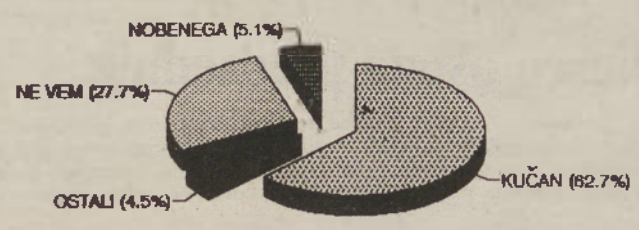

POLJOOPSKRBA
trgovina MARIBOR
tel.: (062) 303984
trgovina M. SOBOTA
tel.: (069) 21048

● Traktorji ZETOR po ugodnih cenah!

DNEVI MURE v BLAGOVNICI
od 23. okt. do 2. nov. '92
BOGATA PONUDBA OBLAČIL
MODNA REVIJA
jesen - zima 92/93
BO V PETEK, 23. OKT. OB 17. URI V BLAGOVNICI
20% POPUST PRI TAKOJŠNJEM PLAČILU
Vabita Vas MURA
Strokovni nasveti murinih modnih oblikovalcev

VREME

Ob koncu tedna bo oblačno z občasnimi padavinami.

Vestnikov koledar

22. oktober, četrtek, Zorislav
23. oktober, petek, Severin
24. oktober, sobota, Rafael
25. oktober, nedelja, Darinka
26. oktober, poned., Lucijan
27. oktober, torek, Rastko
28. oktober, sreda, Tadej

Pregovora

Če je na Uršule dan lepo, bo za tri dni dež.

Kadar drevje pozno listje sleče, huda zima bliža se preteče.

Podobe deževne Ljubljane

Zadnjič ko sem pošiljal pismo iz Ljubljane, je bilo vroče kot v peklu, zdaj pa nas že dneve in dneve zaliva dež. Če mislite, da dež za Ljubljano ni problem, se grdo motite; vsako pomlad in jesen zalije nekaj hiš ob Gradaščici v Mencigerjevi ulici, ki se vleče od rezerviranega prostora za Muzej revolucije (!) proti študentskemu naselju na Gerbičevi. Regulacije Gradaščice, Ljubljanice, Malega in Velikega Grabna se vlečejo od srednjega veka do danes – pa še niso končane. Desetletja in stoletja smo izsuševali ljubljansko Barje, zdaj pa ga spet hočemo ohraniti kot naravni park. Zadnja desetletja so Barju zarezale velike rane, ki se najbolj kažejo v uradnih in divjih odlagališčih, posekanemu drevju in črnih gradnjah v barakarskih naseljih. Rakova Jelša je bosansko naselje, da pa bo usoda še čudnejša, je ta ljubljansko-bosanski proletariat dobil sosede begunce iz Bosne. Napolnili so barake na Cesti v Gorice. Številni ljubljanski vrtičkarji, ki imamo na Barju vrtne parcele in smo združeni v društvu Emona, imamo svoje vrtove pod vodo. Našega dela do pomladi je konec, saj kanali, ki omejujejo našo »lastnino«, ne morejo požreti vse vode in je splaviti do večjih kanalov. V Ljubljani se na veliko razmišlja, da bi se del Barja spremenil v stalno jezero – morda bi celo naselili mostiščarje... Ljubljančani smo bili od nekdaj dobri vrtnarji; to zvem iz knjige Podobe Valvasorjeve Ljubljane, ki je pretekli teden izšla, oblikoval jo je arhitekt Leon Jerovec, čudovite slike pa je »namalal« akademski slikar Milan Batista, besedilo pa je napisala Marina Zemljak. Na predstavitvi te izjemne knjige, ki je ne bo v prosti prodaji, sicer pa stane 110 mark, na ljubljanskem Magistratu so se ob županu Jožetu Strgarju zbrali tudi gospod nadškof Alojzij Šuštar in dr. Matjaž Kmecl. Knjiga govori o srednjeveški Ljubljani, njenem življenju in je poklon življenjskemu delu Janeza Vajkarda Valvasorja. Naslednje leto bo 300 let od smrti Janeza Vajkarda Valvasorja; tudi po njegovi zaslugi vemo, kako se je Ljubljana spreminjala in živela ... Tako zvemo, da so bili na območju, kjer je danes glavna centrala Ljubljanske banke in kjer je tisoč ljudi preveč, pa tam na ozemlju Prekmurske ambasade v Ljubljani (Medex), turjaški vrtovi, za katere Valvasor pravi: **»za to koristno vrtnarjenje se ima zahvaliti gospodu grofu Turjaškemu, zakaj knežji turjaški vrt pred Vivedomskimi vrati, precej med knežjim Eggenberškim vrtom in plesiščem, je posebno hvale vreden.«** Blizu so bili Zoisovi vrtovi – seveda dobrih sto let kasneje – ki jih je baron 1789 odprl tudi za javnost. No, vsi smo iz vode in zemlje; kdor pa v Ljubljani lahko proda gradbeno parcelo, ta olastnini od do 70 tisoč mark!

Predsedniška konvencija krščanskih demokratov v Ljubljani je bila sicer v dežju, pa uspešna predvsem v tem, ker je na površju in v prvo ligo slovenskih politikov prišel Ivan Bizjak, razgledan in uglajen človek, pravi »ameriški« tip politika, ki ga slovenski prostor še kako potrebuje. Samo vprašanje časa je, kdaj bo tudi lider v svoji stranki. Pravijo pa, da drugi kandidat krščanskih demokratov za volitve za predsednika države dr. Andrej Capuder ni bil navdušen nad izbiro elektorjev! Tako je pač v politiki – iz prve lige izpadeš enostavno v tretjo... No, to se ekipi Mure ne bo moglo zgoditi! V Ljubljani pa še vedno odmeva »odstop« trenerja Tarbuka in prihod Bojana Prašnikarja na čelu nogometašev Mure. Pravijo, da je »razlog« bližji Balkanu kot Evropi, da eni in isti ljudje »delajo« in rotirajo v pomurskem nogometu. Sicer pa je v tem nekaj res: 70 odstotkov menjav trenerjev po 11. kolih slovenske nogometne lige se je zgodilo v Prekmurju! Pa še končajmo z dežjem in nogometom; v blatu v Šiški sta se srečali parlamentarni nogometni ekipi Slovenije in Italije. Rezultat je bil 2:2. Emil Maria Pintar je najbolje sodeloval z Cirilom Kolešnikom, Tone Anderlič pa z Janezom Janšo. Slednji je dal tudi oba gola za Slovence – da se ve, kdo je bog in batina v Sloveniji in kdo je tisti, ki je prodal 38 tisoč izvodov Premikov.

Marjan Horvat

– Od drhtenja tal, ki ga povzročajo tanki na cestah v sosednji Bosni, se vedno bolj nagiba!

Sporazum vzbuja upanje

Sporazum med predsednikoma Slovenije in Hrvaške Milanom Kučanom in Franjom Tuđmanom vzbuja upanje, da sta državi stopili v novo obdobje medsebojnih odnosov. To pa bo bržkone tudi od slovenske strani zahtevalo nekatere popravke dosedanje politike. Kljub velikim besedam sprave in domnevnemu vračanju v čas, ko so bili slovensko-hrvaški odnosi še idilični, ostaja za tokratnim vrhunskim srečanjem na Brdu pri Kranju vendarle vprašaj. Vzpostavljanje temeljnih načel medsebojnega sodelovanja, nekakšnih pravil igre pri reševanju meddržavnih problemov, je lahko tudi velika iluzija, da bo odslej med Ljubljano in Zagrebom vse laže. Čemu se sploh dogovarjati o pravilih igre, če obe strani že dolgo igrata in sta na mizo vrgli tako rekoč vse karte. Nihče si ne dela iluzij, da je Hrvaška pripravljena Sloveniji karkoli podariti, zato je toliko bolj potrebna prava slovenska taktika. Zato pa je treba v novem obdobju pokazati še več diplomatskih spretnosti in usklajenosti na domačih tleh.

Pomoč ZDA tujini

Posebni komisiji ameriškega senata in predstavniškega doma sta se sporazumeli o načrtu pomoči tujini v višini 14 milijard dolarjev. Po tem sporazumu bo Izrael dobil 10 milijard dolarjev. Pomoč naj bi dobila tudi BiH, in sicer 50 milijonov dolarjev.

Gorbačov napada Jelcina

Nekdanji sovjetski voditelj Mihail Gorbačov je spet ostro napadel ruskega predsednika Borisa Jelcina. Dejal je, da Jelcin bolj ruši kot gradi rusko državo. Gorbačov je tudi poudaril, da so se njegova pričakovanja in strahovi v zvezi z Jelcinom uresničili, vendar kljub temu ruskemu voditelju želi, da bi z reformami uspel.

Perot v predsedniški tekmi

Teksaški milijonar Perot je vnovič objavil svojo kandidaturo za predsednika ZDA. S tem se je 62-letni Perot kot neodvisni kandidat znova pridružil predvolilnemu boju demokrata Clintona in predsednika Busha. Perotova odločitev spreminja razmerje sil pred ameriškimi predsedniškimi volitvami v začetku novembra letos.

Cetinje spet glavno mesto Črne gore

V Črni gori so tudi uradno razglasili Cetinje za glavno mesto te republike. Črnogorski parlament je namreč sprejel ustavo, v kateri je zapisano, da je glavno mesto Cetinje. S tem so, kot poudarjajo, odpravili zgodovinsko krivico, ki je bila storjena temu slavnemu mestu. Pobudo, da bi Cetinje postalo glavno mesto, so v črnogorskem parlamentu sprožili kmalu zatem, ko so Titogradu vrnili staro ime Podgorica.

Odkrit boj za oblast

Srbski predsednik Slobodan Milošević je bil v objavljeni javnomnenjski raziskavi prvič negativno ocenjen, poroča srbski časopis Borba. Po tej raziskavi so pozitivno oceno dobili predsednik ZRJ Dobrica Ćosić, pravoslavni patriarh Pavle in ministrski predsednik ZRJ Milan Panić. Negativno oceno je poleg Miloševića prejel tudi vodja Srbske radikalne stranke Vojislav Šešelj. Po omenjeni raziskavi Milana Panića podpira kar 31 odstotkov vprašanih, Milošević pa je deležen simpatij le še 28 odstotkov Srbov. Sicer pa evropsko časopisje meni, da se je v Beogradu začel odkrit boj za oblast. Menijo, da je Milošević pripravljen na vse, da bi se obdržal na oblasti. Prišlo je do odprtega spopada med tandemom Ćosić-Panić in trdim komunističnim jedrom pod vodstvom Miloševića, menijo komentatorji.

Panić z Rugovo

V Prištini sta se pogovarjala premier ZRJ Milan Panić in voditelj kosovskih Albancev Rugova. Na tiskovni konferenci je Panić dejal, da bi odpraviti zaplete na Kosovu. Hkrati pa Albanci po njegovem ne smejo preveč pričakovati. Pri tem je pripomnil, da je Kosovo sestavni del Srbije in tako imenovane Zvezne republike Jugoslavije ter da republike Kosova ni.

Avstrijci ne bodo šli v Somalijo

Somalija je predaleč in pesek prevroč: motoriziranega avstrijskega bataljona za varstvo človekoljubnih konvojev, ki si ga je želel Butros Gali, tam pod zastavo OZN-a ne bo. Tako se je odločila avstrijska vlada »v odtujevanju sestavi«. Po nekaj tednih prelaganja odločitve in kresanja mnenj so prevladali stališče kanclerja Franza Vranitzkega (SPÖ) in njegovi pomočniki sleki glede ustreznosti opreme in orožja ter usposobljenosti moštva za operacije v afriško-puščavskih okoliščinah. Kanclerjevega mnenja je bil tudi del koalicijske ÖVP s podkanclerjem Erhardom Busekom.

Za odločnejšo akcijo OZN

Zunanji ministri Evropske skupnosti so na sestanku v Luksemburgu pozvali OZN, naj začne odločno akcijo za uresničitev sporazumov, sklenjenih 26. avgusta, na konferenci o nekdanji Jugoslaviji v Londonu. Zunanji ministri so pozvali predvsem k izpeljavi sklepov o vzpostavitvi območja, nad katerim vojaški poleti ne bi bili dovoljeni. Ministri osmerice so se tudi zavzeli za takojšnjo demilitarizacijo Prevlake, obsodili uboje in etnična čiščenja srbskih sil ter se zavzeli za okrepitev mednarodnih prizadevanj, ki bi prebivalcem BiH omogočila lažje preživeti prihajajočo zimo.

globus

GABERON – V glavnem mestu Bocvane je zasedala Organizacija afriške enotnosti. Sodelovali so tudi voditelji tako imenovane prve, bojne črte proti rasnemu razlikovanju. Dogovarjali so se o skupni strategiji pri reševanju krize v Južnoafriški republiki. Proučili so tudi razmere v Angoli in Mozambiku.

MAPUTO – Po skoraj 17 let trajajoči državljanski vojni so se v Mozambiku dogovorili za ustavitev ognja. Državni parlament je soglasno ratificiral mirovni sporazum, ki so ga vojskujoče se strani podpisale v Rimu. Varnostni svet OZN je v Mozambik napotil 25 častnikov, ki bodo nadzorovali uresničevanje mirovnega sporazuma.

TBILISI – Državni svet Gruzije je nezadovoljen, ker ne morejo obvladati abhaških upornikov. Zato so ustanovili še svet za obrambo, ki bo imel velika pooblastila. 8-članskо telo bo vodil Eduard Ševerdnadze, sprejemalo pa bo najpomembnejše odločitve za varnost v državi.

SUHUMI – Delegacija Združenih narodov je obiskala Abhazijo in se sestala s posebnim predstavnikom gruzinske vlade v tej avtonomni republiki, ki se želi odcepiti od Gruzije. V Abhazijo so odpotovali tudi opazovalci OZN-a.

LONDON – Makedonski predsednik Kiro Gligorov se je pogovarjal z britanskim zunanjim ministrom Douglasom Hurdom. Govorila sta zlasti o gospodarskem sodelovanju med Makedonijo in Evropsko skupnostjo, o problemih beguncev iz BiH-a in priznanju makedonske države.

Jelcin razkriva skrivnosti

Ruski predsednik Jelcin je novinarjem odkril skrivnosti dveh velikih zgodovinskih neznank iz bližnje in bolj oddaljene zgodovine. Predstavil je namreč dokumente o zloglasnih pobojih v Katinskem gozdu, v katerih je pod ruskim orožjem in z ukazom takratnega politbiroja padlo 25.000 poljskih oficirjev. Druga skrivnost sicer še ni povsem odkrita, a vseeno je Jelcin namestniku južnokorejskega ministra za promet predal dokumente, ki razkrivajo ozadje nesreče južnokorejskega letala nad Sahalinom leta 1983, v kateri je zaradi akcije sovjetskih migov umrlo 269 ljudi. Za resnico o Katinu je več let vedel tudi Gorbačov, pa tega ni razkril. Prav tako je Gorbačov po Jelcinovih besedah vedel za akcijo sovjetskih migov, ki so leta 1983 sestrelili korejsko letalo nad Sahalinom.

Nujni ukrepi ES za BiH

Na izrednem vrhu Evropske skupnosti v Birminghamu so se zavzeli za takojšnjo in odločno akcijo, da bi omilili tragedijo v delih nekdanje SFRJ. Glede na bližnjo zimo so državniki posebej poudarili, da je treba nemudoma zagotoviti varna zatočišča in drugo potrebno pomoč. Zato se je ES odločila, da bo pospešila že dogovorjeno pomoč prizadetim (213 milijonov ekujev je pripravljenih za takojšnjo porabo), pomoč pa vključuje tudi 120 tisoč ton hrane in velike količine zdravil, bivališč in 40 tovornjakov. Članice skupnosti bodo čim prej zagotovile dodatne ekipe in nove finančne vire, da bi povečali posredovanje Visokega komisariata OZN-a za begunce.

Iliescu ostaja predsednik

V Bukarešti so objavili končne rezultate romunskih predsedniških volitev. Dosedanji predsednik Ion Iliescu je dobil nekaj več kot 61 odstotkov glasov in je torej zmagal, njegov nasprotnik, opozicijski kandidat Constantinescu, pa je dobil nekaj manj kot 39 odstotkov glasov.

prebliski

»Če me boste izvolili, bom vaš služabnik.«
Ross Perot, kandidat za predsednika ZDA

* * *

»Mojzes se mora ponovno spustiti z nebes na zemljo in desetim zapovedim dodati še eno: »Ne dopusti etničnega čiščenja.«

Milan Panić, premier ZRJ

v žarišču

Madžari, Slovenci, stalinisti

Ta rubrika skuša biti objektivistična. O dogodkih, zvečjega seveda političnih, se skuša v njej pisati v običajnem publicističnem jeziku, brez srca, brez čustev.

Ob dogodku, ki ga postavljamo v žarišče v tem tednu, tako se zdi, ne bo mogoče biti publicistično neprizadet. Ker gre za dogodek, ki spada v območje obravnavanja slovanske duše in nam je ob spominu nanj tako, kot da bi se nam v prsih nekaj razpočilo in nas pomazalo, kot kadar se razpoči jesenska prašnica, katere rjavi prah se je sprijel z jesensko roso in lepljiv zamazal vse naokrog. Tak prah leži v teh dneh tudi na slovenskih dušah.

Naj nas bo sram, ker smo Slovani? Naj nam bo težko, ker smo Slovenci?

To je dvoje vprašanj, ki izvirata, eno neposredno, drugo posredno, iz odkritja ruskega predsednika Borisa Jelcina, da je poljske oficirje med drugo svetovno vojno pobila Rdeča armada.

V praznem upanju sem si kot človek – oh, kako klavrno! – vseskozi želel, da bi bili za **poboj v Katynskem gozdu** krivi Nemci. Ne zato, ker bi želel o njih misliti slabo in najslabše, pač pa se mi je zdelo, da bi ta zločin bolj spadal v ekscesno stanje nemškega naroda, v čas, ko je bil pijan svoje temne nacionalne moči. Lažje bi ga kot del evropske razsvetljenske zgodovine preneslo nemško demonsko obdobje, obdobje, ko so Nemci hrumeli po Evropi in si širili življenjski prostor, bolj bi »spadala« v ta definiran čas besnečega hrumenja krvi, lažje bi bilo to razumeti kot nemški zločin, kot pa da ga MORA VZETI NASE slovanska duša, ko gleda nazaj na svojo kolektivno zgodovino in vidi to grozno dejanje kot sestavino te zgodovine!

Želel sem si, da to ne bi bilo res, in upal sem, da bo željenje močnejše od dejstev, ki mi jih je že pred petnajstimi leti navajal pokojni tast.

Mihail Gorbačov je še tajil. Resnice iz katinske mape, v katero so imeli vpogled vsi Stalinovi nasledniki, ni hotel razkriti. Leta 1989 je Jaruzelskemu lagal, da v njih ni nikakršnih neposrednih pričevanj o katinski tragediji, Jelcinu je do zadnjega preprečeval dostop do sefa, v katerem so bila pričevanja zaklenjena. Šele ko ga je ta prisilil, je menda rekel: »Dobro, Poljakom ne smemo več prikrivati resnice. A ti si zdaj predsednik in ti se odloči, kdaj in kako boš to izvedel.«

Katyn je mesto ob gornjem toku Dnjepra v smolenski oblasti, danes Ruska federacija. V gozdu blizu tega mesta so nemški vojaki 1943. našli pokopana trupla 4143 ustreljenih poljskih oficirjev. Ti oficirji so spadali med onih 14500, ki jih je Rdeča armada septembra 1939 zajela ob svojem vkorakanju na Poljsko – kakor je bilo določeno po nemško-sovjetskem sporazumu. Pozneje so odkrivali še nova trupla.

Sovjeti so za zločin dali Nemce. Izza kremljskih zidov, ki so postali prepustni, je Jelcin 14. oktobra 1992 po svojem tiskovnem predstavniku povedal resnico. Po ukazu politbiroja CK sovjetske partije je Rdeča armada od januarja 1940 do vrhunca maja tega leta pobila 25000 ljudi, vključno z vsemi zajetimi oficirji. Za pobijanje je bil v CK odgovoren »tovariš Berija«, ki so mu eksekutorji pošiljali poročila, ta pa so bila potem spravljena v Stalinovem stanovanju v Kremlju. Dnevno so pobili tudi do 500 ljudi.

Kaj naj bi s tem imeli mi Slovenci? Veliki ruski narod je zmogel sprejeti nase to velikansko krivdo. Začel se je postopek očiščevanja in kesanja. Mi Slovenci pa si še naprej lažemo, se naprej prek komisije za ugotavljanje vojnih zločinov, ki je ustanovljena pri državni skupščini, poslušamo zgodbe o tem, da se za vse, kar smo po vojni zagrešili v Kočevskem rogu in drugod, (bili) krivci v Beogradu, vedno nimamo pravne države. **Madžari nam z zbiranjem prispevkov za storjene vojne krivice v letu davski in soboški obletnici zgradbi tako rekoč pred nosom demonstrirajo, kako se pravi nava in spravlja. Mi o spravi samo hlebetamo, v srcih pa nam še vedno čivka stalinizem.**

ŠTEFAN SKEL

Slovesnost ob soboškem občinskem prazniku – Podeljena priznanja in nagrade

Preteklost je učiteljica življenja

V počastitev praznika občine Murska Sobota je bila v soboški grajski dvorani slavnostna seja zbora občinske skupščine. Udeležili so se je tudi predsednik republiške vlade Viktor Žakelj, predstavnik zunanjega ministrstva Vlado Kolmanič, častni občan Rudi Čačinović, okrajni glavar grajske Radgone dr. Konrad Kranich, prvoborci in borci Prekmurske udarne in brigade, delegacije pomurskih občin in drugi.

Slavnostni govor je imel predsednik skupščine občine Murska Sobota **Andrej Gerenčer.** Najprej je dejal: »Spomin na 17. oktober [illegible] ga praznujemo kot spomin [illegible] okupatorjevega terorja, [illegible] preprečiti krepitev [illegible] osvobodilnega boja v soboški občini. Za svobodo slovenskega naroda je med drugo svetovno vojno padlo 676 Sobočanov. [illegible] obdobju je soboška občina dosegla v den napredek, saj [illegible] iz kmetijskega in zaostalega [illegible] razvila v pomembno gospodarsko in kulturno središče. [illegible] smo rezultate, ob katerih [illegible] treba zardevati; ti pa so [illegible] vseh naših občanov,« je [illegible] slavnostni govornik. Govor je končal z naslednjimi besedami: »Plebiscitna volja naših drž[illegible]nov, da živimo v samostojni [illegible]ni državi složno z vsemi [illegible] sodržavljani, se uresničuje. [illegible] večinskega naroda [illegible]dniki madžarske narodnosti [illegible] vzorno. Zavzemamo [illegible] za nadaljevanje dobrososeds[illegible] odnosov z Madžarsko in [illegible], predvsem pa novih gospodarskih povezav. Bodimo no[illegible] svobodni in hkrati odgo[illegible] za svoja dejanja. Prepričan [illegible] bomo tudi v soboški občini [illegible] v duhu prave demokracije, [illegible] človekovih pravic in [illegible] suverene slovenske [illegible], ki bo steber miru.«

[illegible] so podelili letošnja priznanja, nagrade občine Murska Sobota. **Častni občan** je postal [illegible] pomožni škof dr. **Jožef [illegible]**. V obrazložitvi je med drugim [illegible], da se poleg svojega [illegible] poklica – je duhovnik [illegible] tudi s proučevanjem zgodovine literature, s pisateljevanjem, prevajanjem in z uredniškim predsedniku Županijske uprave Szombathelya dr. **Gyuli Pusztaiu,** ki ima velike zasluge za uspešno sodelovanje soboške občine s sosednjo madžarsko županijo, pa tudi za sodelovanje med narodnostnima skupnostima z matičnim narodom. Ob njegovi več kot zgolj delovni zavzetosti in pomoči sta začeli tesneje sodelovati tudi gospodarski zbornici obeh sosednjih pokrajin. Dr. Gyula Pusztai pa ima velike zasluge tudi pri tem, da je Madžarska priznala Republiko Slovenijo kot samostojno državo. Hkrati se je zavzemal tudi za odprtje meddržavnega mejnega prehoda Martinje–Gornji Senik, njegova zavzetost pa je opazna tudi pri načrtovanju in pripravah na gradnjo železniške proge Murska Sobota–Monošter.

Zahvalno listino z denarno nagrado pa je prejel športni novinar Podjetja za informiranje **Feri Maučec.** V športno dogajanje rodne pokrajine se je vključil že v šolskih letih. Svojo nogometno kariero je začel kot pionir v NK Mura, končal pa leta 1968, ko je Mura igrala v 2. zvezni ligi. S 191 goli je doslej najboljši strelec v Sloveniji. Ko je prenehal aktivno igrati nogomet, je opravljal naloge trenerja pri več pomurskih nogometnih klubih. NK Mura se je prav pod njegovim strokovnim vodstvom v letih 1967/68 prvič uvrstila v 2. zvezno ligo, v letih 1974/75 pa zasedla prvo mesto v pokalnem prvenstvu Slovenije. Ves čas je zelo uspešno deloval v občinski zvezi za telesno kulturo in veliko prispeval k razvoju in kakovostni rasti športne dejavnosti. Kot športni novinar je 30 let seznanjal ljudi v Pomurju s športnim dogajanjem, napisal dve športni knjižici o športu ter oblikoval številne športne oddaje Radia Murska Sobota in športne strani Vestnika. Slovesnost je z umetniškim nastopom popestrila mlada pianistka Erna Lukač.

Sicer pa je v počastitev občinskega praznika delegacija predsedstva občinske skupščine, izvršnega sveta in zveze borcev položila venec pred spomenik padlim za svobodo. Ob tej priložnosti je bilo pri spominskem domu na Vaneči srečanje borcev, mladine in občanov. Zbrani množici so spregovorili ministrica za vojaške vojne invalide in borce Anka Osterman, prvoborka Ela Ulrih-Atena in predsednik SO Andrej Gerenčer. V kulturnem programu so nastopili člani upokojenskega pevskega zbora, z recitacijami pa učenci OŠ Puconci. Slavje so končali z družabnim srečanjem.

MILAN JERŠE

Vestnikova raziskava javnega mnenja med Prekmurci in Prleki

Več kot polovica še išče

Splošno javno mnenje pred bližajočimi volitvami se oblikuje iz dneva v dan. Kandidatne liste strank še niso znane, kandidatom za predsednika Republike se še vedno pridružujejo novi ljudje. Šele v dan, ko bodo v 42. številki Vestnika (22. oktobra 1992) objavljeni rezultati telefonske ankete o strankah in kandidatih, ki so jih med Prleki in Prekmurci opravljali 16. in 17. oktobra, bo [illegible] do volitev. Samo četrtina vprašanih se je že odločila.

Anketirali smo skupaj 137 ljudi. [illegible] občine 72, iz lendavske [illegible]gonske 21 in iz ljutomerske [illegible]. Več kot polovica anketirancev, [illegible] 75 vprašanih ali 54,7 odstotka, je na vprašanje; »Če bi bile [illegible] volitve, katero stranko bi volili?« odgovorila z »Ne vem še, [illegible] se še odločil(a).«

[illegible] raziskavi, ki so jo [illegible] od 13. do 15. oktobra opravili [illegible] poisu Delo, je takšnih [illegible] samo nekoliko manj. [illegible]

[illegible] Prekmurci in Prleki [illegible] slovenskim povprečjem [illegible] vprašanju neudeležbe na [illegible]. Da ni bodo šli volit po[illegible] državni zbor, je po omenjeni anketi Dela odgovorilo 9,5 [illegible] od 1059 vprašanih po vsej [illegible]. Po naši raziskavi je tako [illegible] Prekmurcev in Prlekov [illegible]otka. Največ volilnih abstinentov [illegible] v radgonski občini [illegible], sledi ji soboška (22,2 %), [illegible]ska (17,6 %) in lendavska (11,1 %).

[illegible] pomurske občine spadajo [illegible] 8. volilno enoto, v kateri [illegible] več kot polovico volilnih [illegible]. V tej krepki polovici 8. [illegible] enote je svojo stranko dobilo komaj 26,2 odstotka [illegible]. Največ odločenih ima [illegible]ska SDP, zanjo bi glasovalo [illegible] odstotka vprašanih. Za [illegible] glasovalo 7,2 odstotka, [illegible] 5,9 odstotka, za SDSS 2,1 [illegible], za LDS, DS in ZS pa po [illegible].

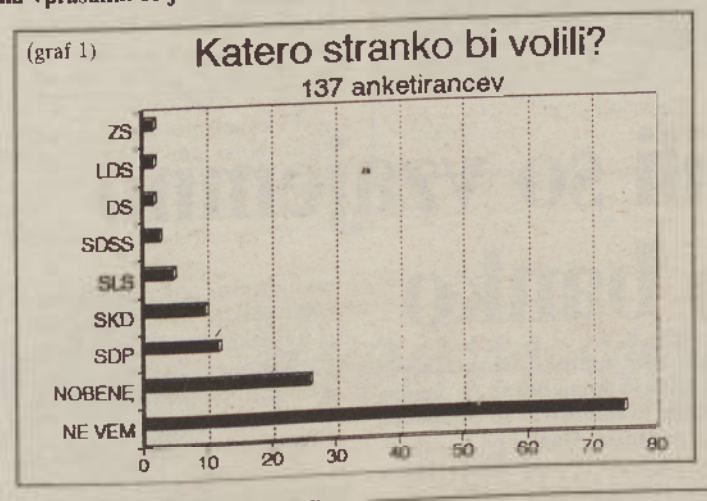

Kratice strank pomenijo: DS – Demokratska stranka (Bavčar), LDS – Liberalnodemokratska stranka (Drnovšek), SDP – Stranka demokratične prenove, SDSS – Socialdemokratska stranka Slovenije (Pučnik), SKD – Slovenski krščanski demokrati (Peterle), SLS – Slovenska ljudska stranka (Podobnik), ZS – Zeleni Slovenije (Plut).

Pri tem prvem vprašanju so anketarji dobili navodilo, da vprašanim, ki se ne morejo spomniti imena strank, kar je v teh zemljepisnih širinah še vedno pogost pojav, pri odločanju ne pomagajo z naštevanjem strank.

Še o razpršenosti odločanja za stranke, ker je to za razsojanje o reprezentativnosti naše tokratne raziskave pomembno. Najboljšo razpršenost imajo stranke SDP, SKD in SLS. Za SLS so se odločili vprašani v vseh občinah, za SDP se ni odločil nihče v lendavski občini, medtem ko bi v soboški kar devet vprašanih glasovalo za to stranko. SKD ni dobila nobenega anketnega glasu v ljutomerski občini. Vsi glasovi, ki jih je v anketi dobila SDSS, so iz lendavske občine, prav tako glasovi za DS, vsi glasovi za Zelene so iz soboške občine.

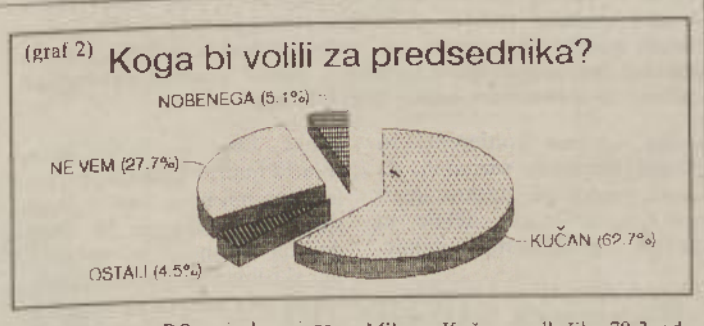

Zanimivo je, da je več tistih, ki so na prvo anketno vprašanje o volitvi strank odgovorili, da ne bodo šli na volitve, na drugo vprašanje, ki se je tikalo volitve predsednika republike, odgovorilo afirmativno.

Vprašanje se je glasilo: Katerega od predsedniških kandidatov boste volili? Zaradi objektivnosti in morebitnih očitkov moramo povedati, da eden od spraševalcev pri tem vprašanju ni ravnal čisto v skladu z navodili. Nekateri anketiranci so sporočili, da je vprašanemu pomagal s podvprašanjem »Kučana ali katerega drugega«. Kljub temu anketnih rezultatov glede tega vprašanja po premisleku nismo zavrgli, ker v tem obdobju predvolilnega boja, ko Kučan z močnim vodstvom stoji sam proti vsem drugim, ta polarizacija ni brezpredmetna.

Največ vprašanih se je odločilo za Milana Kučana, vsega skupaj 62,7 odstotka ali 86 glasov. Dva glasa je dobil Ivan Bizjak, po enega pa Janez Drnovšek, Jelko Kacin, Ljubo Sirc in Lojze Peterle. Pri čemer je seveda potrebno omeniti, da Drnovšek in Peterle vsaj za zdaj nista predsedniška kandidata.

Na podobno vprašanje v anketi časopisa Delo, se je za kandidata Milana Kučana odločilo 70,3 odstotka vprašanih, vsi drugi kandidati pa so prav tako dobili okrog enega odstotka glasov. Odstotek tistih, ki predsednika ne bodo šli volit, je v Delovi anketi 3,4, pri nas 5,1.

ŠTEFAN SMEJ

KOLUMNA **Štefan Smej**

12. oktobra 1492: na Bahamih in ob Muri

Predstavljajmo si jesenski dan 12. oktobra 1492 v obmurski pokrajini. Ladje **Santa Maria, Pinta in Ninja** pod poveljstvom **Cristobala Colona,** ki si je pozneje nadel umetniško ime Columbus, so v službi Izabele Kastiljske in Ferdinanda Aragonskega zapustile evropsko obalo 3. avgusta tega leta. V jutranjem somraku 12. oktobra 1492 so kakih 6000 kilometrov daleč od Mure. Približujejo se Bahamskemu otočju. Po zmotnih računih poveljnika Colona, ki ga bomo poslej imenovali s privajenim imenom **Kolumb,** pa bi po 33 dneh plovbe in po 4200 preplutih kilometrih morali kmalu zagledati **obalo Indije.**

Martjanska gotska cerkev, ki stoji na rahli vzpetinici sredi panonske vasice, je to leto stara sto let. Od koderkoli se ji približujemo, vseeno če gremo dol z Goričkega ali gor od Mure, nikjer ni sledi koruznih strnišč. **Koruzno zrnje** bo poveljnik Kolumb prinesel v Evropo ob svoji vrnitvi leta 1493. V španski Andaluziji jo bodo pridelovali že leta 1500, okrog leta 1700 bo ruski konzul v Lizboni poročal, da je koruza poglavitna hrana portugalskega ljudstva, s stolpa martjanske cerkve jo bo z gotovostjo mogoče zagledati šele tam nekje proti koncu 18. stoletja. Po gumnih in shrambah kmetij, kmetijic, koč in graščin ob Muri v tej jeseni leta 1492 ni **krompirja.** Izpričano je, da so ga Španci v Peruju poznali že leta 1539, v Anglijo so ga prinesli 1588, Francija je bila zamudniška in oklevajoča, tam so ga najprej imeli za okrasno rastlino, v nemških polabskih deželah ga tam okrog leta 1781 niso hoteli jesti ne hlapci in ne služabniki, »raje zapustijo službo«, je pisal neki kronist in Enciklopedija iz leta 1765 piše, da napenja, vendar v nadaljevanju dodaja: »Ampak kaj so vetrovi za žilave organe kmetov in delavcev!« Nekaj časa po tem je moralo to ameriško sredstvo za napenjanje doseči tudi žilava črevesja v obmurskih krajih.

Onega jesenskega dne 12. oktobra 1492 noben fant, ki se je motal naokrog v deželi ob Muri ali kjerkoli na Stari celini, ni razmišljal o svoji pipi, ki bi jo »snočkar pri ljubci pozabo«, potem ko je ves izmučen in izžet pri njej pokadil »fajfco tobaka«. Kmalu bo 500 let, kar je Kolumb kot prvi Evropejec zavohal tobak. Bilo je 2. novembra 1492, ko je prišel na Kubo. Opazil je, da domačini kadijo v smotke zavite liste neke rastline. Rastlino so potem najprej imenovali karibka ali brazilika. Jean Nicot se je leta 1560 mudil kot poslanik portugalskega kralja v Novem svetu in je Katarini Medičejski, ki so jo mučili glavoboli, poslal nekaj te rastline v uživanje. Po njem je dobila ime njena najbolj omamna vsebina – nikotin.

Dokler Krištof Kolumb ni odkril Amerike, v Evropi ni bilo **tobaka, krompirja, koruze, fižola, paradižnika, manioka, sifilisa...** In nekako takole je bilo tisto zgodnje mračno jutro 12. oktobra 1942, ko so tri Kolumbove ladje priplule do enega od Bahamskih otokov – še danes se z gotovostjo ne ve, če je bil to današnji Watling Island ali Samana Cay:

»Tierra! Tierra!« je v opazovalni košari ladje karavele z imenom Pinta zarjul mornar. To je moral biti klic, v katerem se je sproščal nabran strah in obup.

Kaj si je v tem trenutku mislil poveljnik Krištof Kolumb? Začutil je, da je bog na njegovi strani in začel je moliti mornarsko molitev na čast sveti Devici: »Pozdravljena, Kraljica sveta, Ljubeča mati, sveti nam na valovih, o Prijazna luč!« Ko se je zdanilo, so na kopnem zagledali nage ljudi in s čolni odpluli do otoka, ki so mu dali ime San Salvador.

Vse grozno, ki so ga evropski osvajalci prizadejali domačinom v Novem svetu, je sledilo po tem 12. oktobru pred petsto leti.

Ni ekonomije brez ekologije!

Eden od zakonov, ki ga v Sloveniji najbolj pogrešamo, je tudi Zakon o varstvu okolja. Končno je tudi ta zakon, ki bo najbolj celostno urejal odnos človeka do narave in narave do človeka, prišel v skupščinske klopi kot predlog. Vse kaže, da so si morali nekatere zadeve razjasniti najprej v vladi, kajti razlog, da predlog zakona ni bil tako dolgo pripravljen, je bil tudi (ali predvsem) nesoglasje med posameznimi ministrstvi. Zadnja razprava v vladi je pokazala, da »gre za spremenjen način razmišljanja in odnosa do najbolj omejitvenega dejavnika ekonomije, ki pa je hkrati osnovni omejitveni dejavnik razvoja, in da je že zaradi tega treba imeti tak zakon v takšni obliki. Da skratka ekonomije brez ekologije ne bo. (izjava Mihe Jazbinška v prispevku To niso izgubljeni stroški, avtor Gregor Pucelj, Sobotna priloga Dela, 17. oktobra 1992). Z zakonom o varstvu okolja naj bi bila večina stroškov upoštevana že pri proizvodnih stroških, le preostanek stroškov bi prevzela javna služba.

Novi zakon bo tudi preprečil zlorabo našega okolja za uvoz umazane industrije, kar namerava **lokalna vlada v Lenartu s postavitvijo usnjarne v Gočovi.** O tem je minister Jazbinšek izjavil: »Sedanja zakonodaja ne predvideva nikakršnih presoj vplivov na okolje, recimo takšne usnjarne, kot bi bila v Gočovi. Takšna presoja je morda skrita le v strokovnih podlagah prostorskih aktov, ki pa nimajo institucionalnega statusa in na koncu ostaja presoja v pristojnosti te iste lokalne vlade, ki se je že ogrela za neko naložbo. Novi zakon pa za tovrstne naložbe uvaja presojo vplivov na okolje, kjer je na koncu eksplicitno jasno, ali slovenski minister za okolje da soglasje ali ne.«

S sprejetjem takšnega zakona bo Slovenija ena najmlajših članic skupnosti narodov uresničevala dokumente, sprejete letos v Riu de Janeiru.

BBP

Mesna industrija Pomurka podpisala pogodbo s firmo DAIRY QUEEN

Apetit po slovenskem tržišču

Mesna industrija Pomurka je z izgubo tržišč v nekdanjih jugoslovanskih republikah zašla v precejšnje težave, ki se kažejo predvsem v nezasedenosti predelovalnih zmogljivosti. Izgubila je tako nabavne kot prodajne trge, zato ta izpad skuša nadomestiti z večjim prodorom na tuja tržišča in s povečano domačo prodajo. Po besedah mag. Jožeta Lainščaka, direktorja komerciale, se Pomurka po težavnem obdobju zdaj že dokaj uspešno vključuje v slovensko tržišče, eden od večjih kupcev pa je restavracija DAIRY QUEEN v Ljubljani. DAIRY QUEEN je četrta največja veriga restavracij hitre postrežbe na svetu, saj ima že 6.100 restavracij v devetnajstih državah, prvič pa se je tokrat pojavila tudi v Sloveniji. Firma, ki je nastala v Združenih državah Amerike že leta 1940, se je v letu 1962 preoblikovala v mednarodno, prvo restavracijo v Sloveniji pa so odprli v Ljubljani.

Prednost restavracije DAIRY QUEEN je hitra postrežba kakovostnih jedi po zmernih cenah, restavracija v Ljubljani pa zaposluje 70 ljudi in ima 1.400 kvadratnih metrov gostinskih prostorov. Najboljše jamstvo za kakovost izdelkov so strogi standardi, zato zahtevajo nadzor nad surovinami, spoštovanje predpisanih receptov in ustrezno pripravo hrane. DAIRY QUEEN se s surovinami oskrbuje predvsem na lokalnem trgu, tudi za restavracijo v Ljubljani zagotavljajo 90 odstotkov surovin slovenski dobavitelji. Med večjimi je prav gotovo Mesna industrija Pomurka, ki bo za to restavracijo zagotavljala zamrznjene mesnine.

V Pomurki so tako imenovani program Esko začeli razvijati v letih 1978/79 po vzoru svetovne tehnologije hitro pripravljene hrane, zdaj pa mesečno naredijo že od 30 do 40 ton tovrstnih izdelkov. Že pred leti so navezali uspešne poslovne stike s firmo McDonalds, saj so zagotavljali zamrznjene jedi za njegove restavracije v Beogradu, po prepovedi sodelovanja s Srbijo pa so to tržišče izgubili. Nadomestitev za ta izpad vidijo delno tudi v sodelovanju s firmo DAIRY QUEEN, s katero so pred tednom podpisali pogodbo. Ta firma namreč načrtuje širitev mreže tovrstnih restavracij v Sloveniji, zato si od sodelovanja v Pomurki veliko obetajo.

LUDVIK KOVAČ

Visoke dohodnine nezaposlenim in slabo plačanim

Reveži naj bi redili državo

Modre kuverte z odločbo o dohodnini ter priložene položnice so zelo razburile delavce z nizkimi plačami, in ki del osebnega dohodka prejemajo v bonih. Nič manj tiste, ki so ostali brez dela in so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje ter prejemajo denarno nadomestilo. Nikakor ne morejo razumeti, da ob tem, ko prejemajo nizke plače, da se komaj preživijo, da niso po svoji krivdi ostali brez dela, država sedaj od njih terja, da še plačajo dohodnino. Zaradi tega so številni ogorčeni, razočarani in obupani, saj ob številnih izdatkih pred zimo sedaj morajo od svojih nizkih prejemkov odmakniti še za državo. Še od tega našega siromaštva se hočejo rediti, govorijo ob svojih problemih preživetja. V svojem gnevu trkajo na številna vrata, vsak dan prihajajo na občinske davčne službe, oglašajo pa se tudi pri nas, pa še do sindikata stopijo, da potožijo o svoji stiski.

»Ogorčeni so nad plačilom dohodnine za lansko leto, saj se zneski gibljejo od tri do pet tisoč tolarjev, kar pa je že tretjina zajamčenega osebnega dohodka. To pa je veliko za tiste, ki prejemajo okoli 12 tisoč tolarjev denarnega nadomestila z zavoda za zaposlovanje, prav tako pa za tiste delavce, ki so v prvem in drugem tarifnem razredu po kolektivni pogodbi in prejemajo zajamčeno plačo. Ta problem sem skušala rešiti na občinski upravi za družbene prihodke in na Zavodu za zaposlovanje, vendar te službe ne morejo ničesar ukreniti. Ker sem menila, da je problem pereč ne samo v lendavski občini, ampak tudi drugod, sem poslala dopis predsedniku vlade Janezu Drnovšku in na ministrstvo za finance, da sprejmejo sklep o odpisu dohodnine za tiste, ki so na robu življenjske eksistence. Kakšen bo odziv vlade? Odgovora še nisem dobila. Bojim pa se, da velika večina teh dohodnine ne bo mogla plačati, niti je ne bo mogoče prisilno izterjati. To pa pomeni, da če ne bo mogoča prisilna izterjava, sledi zapor. Mar slovenska vlada misli tako, da bodo tisti, ki so včeraj še delali, danes pa ostali brez zaposlitve, za »nagrado« šli v zapor? To bi bilo zelo narobe, vlada naj bi raje razmišljala, da bi delavci dobili zaposlitev in pošteno plačilo, da bi lahko plačali tudi obveznosti do države,« je o problemu dohodnine povedala Zdenka Bobovec, lendavska sekretarka svobodnih sindikatov.

»Veste komu bom poslal svojo položnico? Vladi, pa Milanu Kučanu, zraven pa še odrezek, da prejemam socialno pomoč,« mi je zatrjeval eden od prizadetih. Dodal je še, da najbrž nekateri pozabljajo, da se bližajo volitve. Samo združiti se morajo vsi prizadeti in nezaposleni ter skupno nastopiti.

Pa smo povprašali še mi, ali je kakšna možnost, da jim dohodnino odpišejo. Zaenkrat z republike niso dali nobenih navodil in ne odgovora na zahtevo po odpisu dohodnine za tiste z najnižjimi prejemki. Prej kot odpis pa je pričakovati, da bodo, če bodo sploh kaj ukrenili, odobrili možnost obročnega odplačevanja dohodnine, vendar tudi slednje ni uradno potrjeno. Na ravni občin pristojne službe na svojo roko ne morejo narediti prav ničesar, edina možna pot je sedaj ta, da potem, ko davčni zavezanci a prizadeti poravnajo svojo obveznost do države, vložijo prošnjo. Tudi občinski izvršni svet individualno dohodnine ne morejo odpisati.

Ivo Rejc, direktor republiške uprave za prihodke, in mag. Mitja Gaspari, finančni minister, sta sicer napovedala spremembo zakona o dohodnini, po kateri bodo najbolj plačani deležni manjših odbitkov, najbolje plačani pa vrjetno, vendar to velja šele za prihodnje leto oziroma za obdavčitev letošnjih prihodkov.

MAJDA HORVAT

V Keralu niso stavkali

Delavci podjetja Keral iz Lendave so za devetnajsti oktober napovedali stavko, vendar so jo po pogovoru ali pogajanju z vodstvom podjetja, ki je bilo v petek, preložili na drugi november. Za preložitev so se odločili zaradi dvojega, delne izpolnitve zahtev delavcev ter zaradi statusne spremembe podjetja. Keral je namreč med tistimi podjetji, ki so prišla v sanacijski program Sklada za razvoj republike Slovenije, kar pomeni, da se s tem menja tudi delodajalec in bo podjetje prešlo v državno upravljanje.

Še ta teden naj bi delavci prejeli zajamčeno plačo za september (podjetje ima že 180 dni blokiran žiroračun), prav tako pa naj bi jim izplačali še prevoz na delo za avgust in september in regres za malico prav tako za dva meseca. Prejeli naj bi še vrednostne listine zaradi nižje izplačanih osebnih dohodkov (razliko med plačo in zneskom, ki jim pripada po kolektivni pogodbi) za julij, avgust in september. Na pogajanjih pa se niso uspeli dogovoriti o izplačilu regresa za letni dopust, kar naj bi delavci zahtevali od novega lastnika ali sklada. Da bodo lahko delavci kot drugi upniki podjetja terjali denar od novega lastnika, je pomembno, da imajo sklenjene pogodbe o zaposlitvi.

Dobili naj bi jih prav tako ta teden, kar bodo preverjali na sindikatu. Delavci bodo namreč terjali regres za letni dopust in razliko med zajamčenimi plačami ter 75-odstotno plačo, ki bi jim pripadala po kolektivni pogodbi, tudi za nazaj. Sindikat je bil tudi obveščen, da delavci, ki imajo zaposlitev za nedoločen čas, zaradi statusnih sprememb dela ne bodo izgubili. Teh delavcev je 21, osem jih dela za določen čas, dva delavca pa delata po pogodbi. Novo vodstvo podjetja ali upravni odbor, ki naj bi bil znan že jutri, pa bo moral poskrbeti tudi za to, da bodo imeli delavci tople delavnice in toplo vodo. V začetku tega tedna so namreč delali v hladnih prostorih in so bili, kljub delu z glino, brez tople vode, saj jim je komunalno podjetje zaradi neplačanih računov ogrevanje odklopilo.

MH

LLT HRANILNICA IN POSOJILNICA MURSKA SOBOTA, d.d.

Obveščamo komitente in prihodnje partnerje naše družbe, da je Hranilnica in posojilnica, d.d., pridobila z Zakonom o bankah in hranilnicah predpisano **Odločbo Banke Slovenije** in tako dovoljenje za opravljanje poslov hranilništva in posojilnice.

Naša Hranilnica in posojilnica z zbranimi sredstvi in lastnim kapitalom kratkoročno kreditira različno obrtno, gostinsko in malo trgovinsko dejavnost, predvsem zasebnega sektorja, in kratkoročne potrebe občanov za nakup potrošnega blaga. Hranilnica in posojilnica, d.d., posluje na območju pomurskih občin.

Trudimo se zadovoljiti naše komitente.

Vodstvo
LLT Hranilnice in posojilnice M. Sobota, d.d.

Prometni infarkt v Dolgi vasi

Ali bi bili madžarski mejni organi tako počasni tudi, če bi tovornjaki blokirali njihove vasi in mesta? Na to vprašanje verjetno ne bomo dobili odgovora, kajti do sedaj so nastali zastoji vedno le pri prehodu tovornih vozil iz Slovenije v Madžarsko. Krajani Dolge vasi in Lendave napovedujejo ponovno zaporo ceste, če se promet kmalu ne bo uredil. Dodatni odstavni pas, ki so ga letos zgradili delavci Cestnega podjetja s finančno podporo republike, je le začasna in slaba rešitev gneče pred mejnim prehodom.

Tudi minulo soboto in nedeljo je bila kolona čakajočih tovornih vozil dolga kar tri kilometre, na prestop meje pa so morali čakati po 16 ur in več. **Alojz Flisar, vodja mejnega sektorja pri UNZ Murska Sobota**, je povedal, da se z madžarskimi kolegi srečujejo vsak dan, še pogosteje pa ob večjih zastojih. Vzrokov nenormalnih zastojev je več, prav gotovo pa je krivo pomanjkanje parkirnih prostorov pri madžarskem mejnem prehodu (naenkrat lahko čakajo na ureditev dokumentov le štirje tovornjaki) in nenormalno povečanje števila vozil v zadnjih tednih. Prejšnje mesece je mejni prehod v Dolgi vasi prestopilo mesečno okrog 8 tisoč, **septembra pa kar 13 tisoč tovornih vozil.** Medtem ko naši organi tovornjake s praznimi prikolicami, torej brez tovora, kar spuščajo čez prehod brez večjih formalnosti, pa madžarski organi pri teh opravljajo enake preglede kot pri prevozu tovora. Vse to postopke zavlačuje in povečuje kolono.

Največje breme nosijo Lendavčani, zato bi bilo prav, da bi slovenska vlada v čim krajšem času sprejela dokončno odločitev o gradnji slovenskega cestnega križa – tako bo znano, kam se bo v prihodnje tovorni promet usmerjal in kateri mejni prehod (Pince ali Dolga vas) bo urejen za večje število tovornjakov. Vsekakor pa bo potrebna tudi obnova mejnega prehoda v Dolgi vasi.

BBP

Kongres o cestah

Družba za raziskave v cestni in prometni stroki Slovenije je pod pokroviteljstvom IRF-a (International Road Federation) organizirala 1. slovenski kongres o cestah in prometu, ki bo 21. in 22. oktobra v Festivalni dvorani na Bledu. Generalni direktor mednarodne organizacije M. W. Westerhuis bo spregovoril o Sloveniji kot novem križišču cest v Evropi, osrednja tema srečanja pa je Nacionalni program vzdrževanja in razvoja cestne infrastrukture Republike Slovenije. Minister za promet in zveze Marjan Kranjc je v okviru kongresa organiziral okroglo mizo o cestnem nacionalnem programu.

bbp

Sindikat v državnem svetu

Ker bodo po novem v državnem svetu republiškega parlamenta zastopani tudi trije predstavniki delojemalcev, in sicer po eden iz gospodarske in negospodarske dejavnosti, enega pa bo predlagalo predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, so tudi v sindikatih začeli obsežne predvolilne aktivnosti. Program aktivnosti zajema rokovnik volilnih opravil ter ključ za predlaganje in izvolitev predstavnikov v skupno volilno telo, ki bo volilo predstavnike delojemalcev v državni svet. Kot je znano, bodo spomladi volitve članov državnega sveta s tem pa tudi predstavnikov delojemalcev v četrtek, 10. decembra.

Doslej so že imeli sestanek predsednikov in sekretarjev sindikatov dejavnosti iz gospodarstva, kjer so dali predloge kandidatov za člane skupnega volilnega telesa, ki je usklajen s številom predstavnikov posameznega sindikata dejavnosti.

Sledili so pogovori s predsedniki in sekretarji sindikatov dejavnosti s področja negospodarstva, ki so opravili podobne aktivnosti pri določanju zapre- in odprtih kandidatnih list.

Hkrati je odbor za izvedbo volilnih opravil pridobil od vseh predlaganih kandidatov pisna soglasja h kandidaturi, predsedstvu sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Po predložili seznam kandidatov za člane volilnega telesa.

Dokončen predlog za imenovanje treh predstavnikov v volilno telo in predlog za dokončno treh kandidatov ZSSS za člane državnega sveta Republike Slovenije izoblikuje predsedstvo v razširjeni sestavi. Slednje pred volitvami, ki bodo 10. decembra, pa bo seja sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki bo v bistvu predstavljala volilno telo za svoje predstavnike delojemalcev v državnem svetu Republike Slovenije. Ne gre prezreti, da ima državni svet resnično velike pristojnosti, ali bo lahko dal veto na posamezne odločitve državnega zbora.

MILAN JERŠE

Ustanovili so vzajemno Krekovo banko

V petek 16. oktobra so v mariborski škofijski avli ustanovili vzajemno Krekovo banko. Banko, ki so jo poimenovali po Janezu Evangelistu Kreku, očetu slovenskega hranilništva, so ustanovile fizične in pravne osebe cerkvenega področja. Banka pa v prihodnje ne bo združevala le cerkvenega kapitala in opravljala storitev le za pripadnike cerkve. »Komitent lahko postane vsakdo, prav zaradi načela vzajemnosti po vzoru Krekovih smernic,« je na tiskovni konferenci po ustanovitvi banke povedal predsednik odbora za ustanovitev banke Mirko Krašovec.

Na tiskovni konferenci so zbrane novinarje seznanili, da mora banka po statutu imeti 5500 upravljalskih delnic in 22.000 prednostnih delnic.

Upravljalske delnice so združili 103 delničarji, ki bodo imeli upravljalske pravice in 200 delničarjev s prednostno delnico.

»Glavno merilo dela banke ne bo profitnost, temveč vzajemnost,« je povedal dr. Štefan Špilak, pripravljalec programa banke. Letos bo banka zaposlila 12 ljudi, v prihodnjih dveh letih pa naj bi se število zaposlenih povečalo na 22. Dozdajšnja skrbnost pri upravljanju skromne cerkvene imovine naj bi bila osnova za zaupanje varčevalcev, ki jih bo banka nagradila s čim boljšo, a obenem zdravo obrestno mero.

Dr. Špilak je obljubil, da bi lahko začeli s 15-odstotno obrestno mero. Po oceni Mirka Krašovca ima vzajemna banka vse možnosti (eden od pogojev je bil petkov ustanovni zbor), da ji Banka Slovenije v 60 dneh izda dovoljenje za poslovanje.

Banka bo opravljala vse storitve, ki so v skladu z Zakonom o bančništvu. Ustanovitelji in pripravljalec programa delovanja banke in pomočnik glavnega direktorja Štefan Špilak so na tiskovni konferenci povedali podrobnosti, ki so jih vodile pri odločitvi za ustanovitev banke.

Za glavnega direktorja vzajemne Krekove banke so izvolili g. Zdenka Šilca, za predsednika upravnega odbora pa Franca Slaka. Pomočnika glavnega direktorja sta dr. Štefan Špilak in Danica Ozvatič.

B. HEGEDUŠ

Leto stanovanjskega zakona

anovanjski zakon je imel devetnajstega oktobra prvo obletdejave in zato sedaj pod njegove učinke že lahko potegnemo ir naredimo primerjavo s tistim, kar so ob njegovem sprejemu napovedovali z odgovornega ministrstva.

e se spomnimo leto nazaj, je bil anovanjski zakon sprejet v času, je prvič močno vnelo na poli- m prizorišču okrog lastninje- o stanovanjskem lastninje- anovanjski zakon je pred- tudi zakon lastninjenja družpremoženja, pa še zdaleč ni žerjavice, zato je zakon zapletov ‚prehodil' pot sprejema. Torej velja že leto dni, o splošno lastninsko pre- nje družbene lastnine še ni doživelo skupščinskega Zakaj je prav njemu bila to- lanka pot sprejema? Prav go- spleta tedanjih razmer, nemostjo v druga vprašanja, kor pa tudi zaradi tega, ker ravni ni prizadeval niko- je zaščitil pred last- ovanj, da jih ne morejo postaviti na cesto, ob tem je z odkupom stanovanj z veli- odprl pot do lastnega nja. Lastninjenje stanovanj morda kriviično za tiste, ki tako soustvarjali družbeno ženje, pa si stanovanja niso kupiti, niti niso dobili ob nju deleža. Kratko so po- tudi podjetja, ki so zgradila nejka delavska in kadrovska to se kot svoje, ampak kot premoženje.

razprodaji še vedno lana stanovanja

anovanjskega zakona je stanovanj. Minister za var- in urejanje prostora ošek je na očitke, da gre razprodajo stanovanj, pred do- deal

oram povedati, da e družbene lastnine kupil, kar pomeni, da imeli mrtvo strukturo. Popusti so morali o zaradi, da se je ta raz- zgodila. Biti lastnik ni tak kot nekateri mislijo, saj je anje treba vzdrževati.«

minister ugotavlja, niso prodali toliko stano- kot so načrtovali, da so od- e dobri polovico od načr- neprodanih pa je tako ina vseh stanovanj. nski zakon še ne zapira stanovanj po ugodnih vendar se je prodaja usta- spomnimo leto nazaj, po kupu začelo s takšno ihto lovljenjem vrednosti kupu ter s prodajanjem kazalo, da bodo stano- dveh mesecih pokupili vsa nja. Klub številjem in kupovanju sta- pravice so stanovanja prodana.

...ji stanovanjska

...vnejšem poglavju, stanovanj, je zakon torej padel, saj ni izpolnil pričakovanja ali samo delno. Izhajajoč iz tega pa je potem na trhlih nogah tudi zamišljena državna stanovanjska reforma. Pritok denarja od prodaje stanovanj je namreč vir republiškega stanovanjskega sklada, ta pa bi naj bil finančni vir nacionalnemu stanovanjskemu programu, ki pa je še vedno le v osnutku. Z njim naj bi država nadomestila plansko gradnjo stanovanj ter vplivala na poselitev slovenskega prostora, po opravljenem lastninjenju pa bi se naj razgibal tudi trg s stanovanji in stanovanjska gradnja.

Republiški stanovanjski sklad je zbrani denar, zbralo se ga je manj, kot so napovedovali, že razporedil za posojila, nerešenih pa bo ostalo še mnogo stanovanjskih problemov, kar pomeni, da država ne bo rešiteljica za vse, ki si rešujejo stanovanjski problem in bodo mnogi še naprej morali po drago posojilo na banko. Če se spet spomnimo pred letom izrečenih besed odgovornega ministra, je takrat govoril, da pri reševanju stanovanjskih problemov ne bo treba več iti na banko po draga posojila, saj bo stanovanjski sklad dajal posojila po ugodnih pogojih.

Občine za širitev »javnega« stanovanjskega fonda?

Če na nacionalni ravni stanovanjski zakon ni v celoti izpolnil pričakovanega in napovedanega, kaj je prinesel občinam? Bodo občine lahko širile »javni« stanovanjski fond z novogradnjami, jim je prodaja stanovanj dala toliko denarja, da ga bodo lahko obračali? Vse občine prav gotovo ne moremo dati v isti koš, saj so različno močne s stanovanjskim fondom, pa tudi prodaja stanovanj je bila različna. Za vse pa velja, da z denarjem od prodaje stanovanj, četudi ga bodo v celoti namenili stanovanjski gradnji, ne bodo mogle na veliko graditi. Ne le da so stanovanja prodajali pod ceno, ampak so morale občine od kupnine poravnati še delež v republiški stanovanjski sklad, plačati davek, stanovalcem izplačati revalorizirano lastno udeležbo ter visoko odpravnino tistim, ki so izpraznili stanovanje. Gradnja novega stanovanja pa je najmanj 90 tisočakov za kvadratni meter.

Prav zato lahko spet zapišemo že lani postavljeno vprašanje, kaj bo zakon pomenil za prihajajoče generacije, ki niso bile tu v času razprodaje stanovanj in velikih možnosti pridobiti si streho nad glavo? Po občinah še vedno imajo prednostno listo za pridobitev stanovanja, vendar se le počasi prazni, saj stanovanj skorajda ne gradijo, pa tudi praznijo se ne tako hitro, kot so nekateri napovedovali. Ob prodaji družbenih stanovanj se je vendar del premoženja »porazgubil« po raznih računih in kot da je, sedaj po končani prodaji stanovanj, zastalo gibalo v stanovanjski politiki in stanovanjski gradnji. Premika se pa prav gotovo to, da se povišujejo neprofitne najemnine, ki naj bi do konca leta dosegle raven ekonomske najemnine.

MAJDA HORVAT

V Ljutomeru so prodali 60 stanovanj, kar je 16.5 odstotkov od celotnega stanovanjskega fonda, ki je ostal občini. Prodaja stanovanj se je ustavila, saj od maja prodajo eno do dve stanovanji na mesec. S prodajo stanovanj so zbrali 22 milijonov tolarjev, vendar so od tega plačali za davke 571 tisoč, za republiški sklad 560, za vračanje lastne udeležbe 1 milijon 130 tisoč ter za odpravnine 789 tisoč tolarjev. Preostali denar od kupnine bodo namenili za stanovanjsko gradnjo ali nakup neprofitnih stanovanj.

V Gornji Radgoni so od 534 stanovanj prodali 111 stanovanj, kupnine pa se je zbralo 36 milijonov.

Denar bodo namenili predvsem za obnovo starejših hiš in stanovanj.

V Murski Soboti so prodali 456 od 1314 stanovanj. V republiko so nakazali 17 milijonov 800 tisoč, za odpravnine so dali 3 milijone 210 tisoč ter za vračanje lastne udeležbe 2 milijona 215 tisoč. Tako jim je od kupnine ostalo 148 milijonov 449 tisoč tolarjev. Za gradnjo na Lendavski v Murski Soboti so že nakazali 453 milijonov 336 tisoč tolarjev, seveda pa gradnja še ni končana.

V Lendavi so do konca septembra prodali 62 stanovanj od 422 stanovanj. Kupnina je znašala 22 milijonov 966 tisoč, od tega pa so v republiko nakazali 4 milijone 417 tisoč, za davek 658 tisoč, za lastno udeležbo 515 tisoč ter za odpravnino 11 milijonov 680 tisoč. Za subvencije najemnin pa so dali 610 tisočakov. V Lendavi sedaj ne gradijo nobenega stanovanja.

V republiškem stanovanjskem skladu se je do septembra zbralo 3,6 milijarde tolarjev, medtem ko je resorno ministrstvo za prvo leto ob sprejemu stanovanjskega zakona napovedovalo kar 5 milijard 151 milijonov tolarjev in s slednjim denarjem naj bi rešili več kot sedem tisoč stanovanjskih vprašanj.

Kot vemo, je stanovanjski sklad imel tri razpise za pridobitev stanovanjskega posojila. Prvo, v višini dveh milijard, je bilo za poplačilo neugodnih bančnih stanovanjskih posojil, posojilo pa so odobrili 3629 prosilcem. Drugo posojilo v višini 157 milijonov so namenili za urejanje bivalnih prostorov duševno prizadetih, denar pa so razdelili za 17 projektov in tretji razpis, ki še traja, nanj pa se je že prijavilo več kot petsto prosilcev. Pri slednjem razpisu napovedujejo, da bo vsota zaprošenih posojil petkrat presegla razpisano vrednost.

Soboška vlada o cestah

Petkova seja soboškega izvršnega sveta je bila skoraj v celoti namenjena cestam. Spodbuden je podatek, da bo po letu 1992 neasfaltiranih le še 77 kilometrov občinskih cest. Ker je bilo doslej veliko zahtevkov za sofinanciranje posameznih cestnih odsekov, so se v soboški vladi odločili, da k načrtu obnove krajevnih cest dodajo še prednostni vrstni red, za kar bodo denar zagotovili iz občinskega proračuna. Po tem predlogu naj bi najprej obnovili krajevne ceste v Gornjih Slavečih, Adrijancih, Murskih Črncih, Malem Krplivniku, Gederovcih, Sebeborcih in Svetem Juriju. Delež sofinanciranja znaša okrog 8,2 milijona tolarjev. Zatem bodo prišli na vrsto odseki na Filovski breg, v Andrejcih, Bokračih, med Gorico in Šalamenci ter v Serdici. S sofinanciranjem bi zagotovili še okrog 11,6 milijona tolarjev.

S hitrim posadabljanjem, občinskih cest naj bi nadaljevali tudi v letih 1994 in 1995, ko načrtujejo nad 64 kilometrov obnovljenih cestnih povezav, zlasti na Goričkem. Pri tem bodo dosledno upoštevali merila za sofinanciranje gradnje komunalne in cestne infrastrukture v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev. O vsem tem bodo še razpravljali poslanci občinskega parlamenta, in ko bo zelena luč, bodo lahko nemoteno izvajali dobro zamišljen program obnove občinskih cest. Da bi nekako uravnotežili razmerja med posameznimi družbenimi dejavnostmi, zlasti v primerjavi s šolstvom, so se v razpravi zavzeli, da bi podobna merila upoštevali tudi na drugih področjih.

MILAN JERŠE

Po stečaju in prisilni poravnavi se težave v podjetjih običajno nadaljujejo

Umiranje na obroke

Nekdanji zvezni zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji iz konca leta 1989 je v Sloveniji še vedno v veljavi. Slovenska vlada je pred letom in četrt sicer sprejela embargo nad stečaji, vendar s tem ni bistveno prispevala k razreševanju težkega gospodarskega položaja v nekaterih podjetjih. V mnogih podjetjih se agonija tako samo nadaljuje in prej ko slej bo v teh sredinah moralo priti do korenitih posegov. Sedanja vlada že nekaj časa napoveduje, da bo prepoved za stečaje umaknila, to pa pomeni, da se stečaju v mnogih podjetjih ne bodo mogli izogniti.

Ob tem se nam zastavlja vprašanje, ali so stečaji res edina pot, da se znebimo slabih podjetij. Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji namreč daje tudi drugačne možnosti, vendar se jih skorajda nikjer ne lotevajo. Podjetje običajno zaide v težave, ko proizvodnja in prodaja nista usklajeni, poleg objektivnih okoliščin pa je treba vzroke za to iskati tudi v vodstvu podjetja. Šibka ali neustrezna kadrovska sestava vodilnih ekip je razlog za to, da podjetje nima ustrezne razvojne strategije, ne zna se prilagajati spremenjenim razmeram in ko se te zaostrijo, je katastrofa neizbežna.

Tudi socialni moment je često tisti, ki onemogoča pravočasno razreševanje nastalih težav v podjetjih. Zaradi zmanjšane prodaje je potrebno zmanjševati tudi proizvodnjo, zaradi pomanjkanja dela pa se pojavljajo presežki delovne sile. Začasno jih rešujejo na različne načine, vendar dosedanja praksa kaže, da v večini primerov takšno reševanje in zavlačevanje pelje le v še večje težave. Običajno se težave zaostrijo do takšne mere, da so prizadeti tudi do tedaj še zdravi deli podjetja, saj le-ti prevzemajo nase bremena bolnikov. Namesto, da bi se pravočasno lotili ustrezne sanacije, takšno odlašanje škoduje celotnemu podjetju, ki mu na koncu često ne preostane drugega kot stečaj.

Če je stečaj po mnenju nekaterih najenostavnejši način, da se podjetje znebi presežnih delavcev, pa ima seveda tudi druge neugodne posledice. Res, da breme presežnih delavcev z uvedbo stečaja preide na državo, tudi primeri iz pomurskega gospodarstva pa kažejo, da se že čez nekaj časa začenjajo nove težave. Pred stečajem se običajno iz zdravih delov propadlega podjetja formira novo podjetje, ki pa prevzema tudi del obveznosti prejšnjega, do katerega tako ohranja upniško razmerje. V tem pa se skriva bistvo problema, na katerega mnogi največkrat pozabljajo in niso redki primeri, da je novo podjetje po stečaju prejšnjega prišlo do ponovnega stečaja ali celo likvidacije.

Stečajni postopki naj bi praviloma potekali hitro in se kmalu tudi zaključili, vendar praksa kaže, da se običajno zavlečejo. Vzemimo za primer soboško Panonijo, kjer je bil stečajni postopek uveden 25. januarja lani, zaključil pa se je šele pred desetimi dnevi, ko je bila opravljena prisilna poravnava. Po mnenju stečajnega upravitelja Milana Bratkoviča se je ta končala dokaj uspešno, saj so terjatve do Panonije skupaj z obrestmi znašale 245 milijonov tolarjev, poravnava pa je bila opravljena za 202 milijona tolarjev. PAN-AGRA, ki je pravna naslednica stečajne Panonije, je tako prevzela njeno premoženje, upnikom pa bo morala v enem letu izplačati polovico dolgov v vrednosti 122,5 milijona tolarjev. Spodbuden je podatek, da je bilo med samim stečajnim postopkom v Panoniji odprodano le okoli 10 odstotkov premoženja in to le nepremičnine, tako da je po cenilnem zapisniku PAN-AGRA prevzela od Panonije premoženje v vrednosti okoli 290 milijonov tolarjev. Bilanca je za PAN-AGRO na prvi pogled dokaj ugodna, v resnici pa jo spravlja v položaj, ki ni niti malo optimističen. Če nekateri upniki v prisilni poravnavi niso niti sodelovali, ostajata največja upnika Panonije banka in PAN-AGRA. Upnikom so s prisilno poravnavo bile priznane le terjatve z zakonskimi obrestmi (brez R), v najbolj neugodnem položaju pa je prav PAN-AGRA. Banka je namreč že pred uvedbo stečaja dobršen del svojih terjatev prenesla nanjo, dala pa je tudi poroštvo za prisilno poravnavo in če bo banka vztrajala pri svojih zahtevah, PAN-AGRA teh bremen gotovo ne bo mogla prenesti.

V kakšni smeri bi torej bilo potrebno iskati rešitve za podjetja, ki so prišla v stečaj? Sklep o potrjeni prisilni poravnavi ima namreč za vse upnike moč izvršilne listine, v roku, ki je določen, pa lahko tako izterjajo svoje terjatve. Vendar vztrajati pri plačilu terjatev gotovo ni najboljša rešitev, saj s tem upniki izgubljajo že polovico vrednosti, zato naj bi se raje odločali za solastninske deleže pri dolžnikih. Je pa tudi to lahko dvorezen meč, saj je boljši vrabec v roki kot golob na strehi, pravijo upniki. Zlasti velja to za deleže v tistih podjetjih, ki nimajo prave prihodnosti. In kako naj se obnaša banka, saj je od nje, ki je običajno največji upnik, odvisna nadaljnja usoda dolžnika. Če bo videla le svoje kratkoročne interese, bo seveda dolgove skušala izterjati, pa če tudi na račun ponovnega stečaja ali celo likvidacije. Kratkoročno tako banka sicer delno pridobiva, izgublja pa gospodarstvo. In ko izgublja gospodarstvo, dolgoročno izgublja tudi banka. LUDVIK KOVAČ

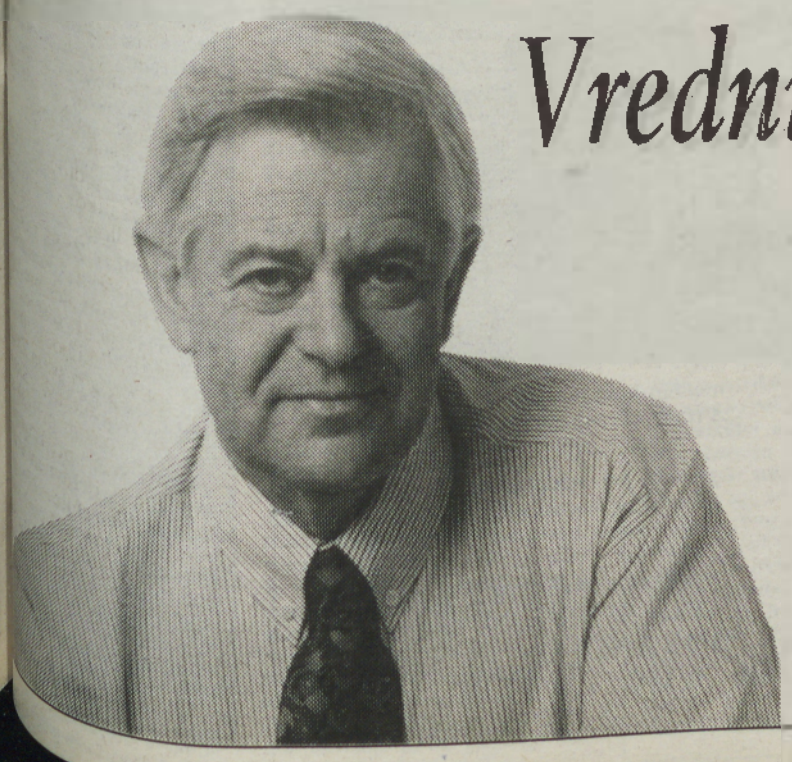

Vredni smo dobrega predsednika

Na pobudo številnih državljank in državljanov sporočamo, da lahko vsi, ki želite, tudi finančno podprete kandidaturo Milana Kučana za predsednika Republike Slovenije.

Denarne prispevke lahko nakažete na tekoči račun Pooblaščenega organizatorja volilne aktivnosti:

50100-620-133-05-1017152-1400002 pri Ljubljanski banki

Obljubimo, da bomo z denarjem ravnali varčno; podatki o tem bodo po volitvah na voljo darovalcem. Na željo gospoda Milana Kučana bo morebitni preostanek sredstev uporabljen za humanitarne namene.

STUDIO MARKETING

Čestitka Feriju

»Kot športni novinar je trideset let seznanjal prebivalstvo Pomurja s športnim dogajanjem, napisal je dve športni publikaciji in oblikoval številne športne oddaje Radia Murska Sobota ter športne strani Vestnika,« je med drugim zapisano v uradni obrazložitvi ob podelitvi ZAHVALNE LISTINE Z DENARNO NAGRADO kolegu Feriju Maučecu ob letošnjem prazniku soboške občine. Razveselila ga je in z njim smo iskreno čutili tudi vsi njegovi sodelavci, saj dobro poznamo Ferijevo delo.

Svoje življenje je podredil športnemu novinarstvu. V dvajsetih letih, kolikor se poznava, si ni vzel proste sobote ali nedelje, največkrat še v tednu ali dveh dopusta, kar si je tudi redko privoščil, ne. Iz tedna v teden je leta in desetletja delil radost in jezo s pomurskimi športniki vseh panog in rangov. Vsak ponedeljek zjutraj so že bili na njegovi mizi vsi rezultati in uvrstitve pomurskih športnikov. Vse natančno in preverjeno, tako da je v treh desetletjih prav po Ferijevi zaslugi na straneh Vestnika najboljša kronika pomurskega športa.

Ni zamudil pomembnejšega športnega dogodka, če se mu je le časovno izšlo, so ga bralci Vestnika srečevali tudi na lokalnih tekmovanjih. Hotel je biti poleg. In če se je kdaj razjezil, je bilo to ob ponedeljkih proti poldnevu, ko na športni strani ni bilo dovolj prostora za vse zbrano gradivo. Vsak rezultat je za določen krog bralcev najpomembnejša stvar na svetu, nas je prepričeval in prav je imel. Vztrajno prepričevanje je rodilo sad, ko sta lani z odgovornim urednikom uspela najti za šport dve strani. Zdaj je prostor za vse, v sezonskih športnih prilogah tudi za podrobne napovedi tekmovanj. In Feri skupaj z ljubitelji športa, in med njimi je nekaj tisoč bralcev Vestnika, žari od zadovoljstva.

Od kod takšna predanost športnemu novinarstvu? Gotovo zaradi športa, s katerim se je aktivno ukvarjal. Svojo nogometno kariero je začel kot pionir v NK Mura, končal pa leta 1968 v II. zvezni ligi. S svojimi 191 goli je najboljši strelec vseh časov v Sloveniji. Bil je trener raznih pomurskih nogometnih moštev, tudi Mure, ki jo je v sezoni 1967–68 prvič popeljal v drugo zvezno ligo. Delal je tudi v občinski zvezi za telesno kulturo. Prosto urico ali dve, več si ne utegne vzeti, pa se predaja lepotam narave med Beltinci in Gančani, kjer še vedno teče ali kolesari.

Lepo je biti Ferijev sodelavec, zato naj nam ne zameri, če si z njim vsi vestnikovci in zaposleni v podjetju delimo to njegovo priznanje. Dobil ga je vendar naš Feri. Res iskreno čestitamo!

IRMA BENKO

Denarna odškodnina z Madžarske

Čeprav je Republika Madžarska sprejela že pred štirimi meseci zakonodajo, na podlagi katere je mogoče uveljaviti odškodnino, je možne upravičence iz naše pokrajine razgibalo šele obvestilo, ki sta ga 1. oktobra 1992 objavili v Vestniku skupščini občin Murska Sobota in Lendava. V njem piše, kdo je upravičen do odškodnine, omenjen pa je tudi končni rok za vložitev zahtevkov: do 2. novembra 1992. Pri tem gre pohvaliti obe občini, ki sta opozorili na pravico, ki jo imajo določeni občani oziroma njihovi ožji družinski člani, povrh pa sta obe občini poskrbeli še za uradne madžarske obrazce, da bi tako ljudem prihranili pot na Madžarsko. Še več: madžarsko govoreči uradniki so začeli celo izpolnjevati obrazce. Le-ti pa so hitro pošli. Tudi v lendavski občini, kjer so jih nabavili 500. Upamo, da so v teh dneh dobili nove, da bodo lahko tako vložili zahtevke še tisti možni upravičenci, ki tega še niso storili, ker v prejšnjem tednu nikjer (tudi ne na Madžarskem) niso uspeli dobiti tiskovin. Ker se zelo mudi, je najbolje, da pisni zahtevek oddate na pošti v bližnjem madžarskem mestu.

Naj povzamemo, kdo je upravičen do madžarskih odškodninskih čekov v vrednosti 11.000 forintov za vsak mesec oškodovanja. Madžarski zakon priznava odškodnino ne samo sedanjim madžarskim državljanom, ampak tudi tistim osebam (oškodovancem), ki so bili prizadeti kot mardžarski državljani med drugo svetovno vojno in neposredno po njej za dobo najmanj 30 dni na enega od naslednjih načinov: **internacija, opravljanje različnih dejavnosti za bojne enote madžarske vojske** (ne pa služenje vojske), **sovjetsko ujetništvo po 1. avgustu 1945.** Če je upravičenec do odškodnine že umrl, je upravičen **do polovice odškodnine** zakonec, oziroma oseba, s katero je upravičenec sklenil zakon po omenjenem obdobju. Do odškodnine pa niso upravičeni otroci in drugi sorodniki oškodovanca. Odškodnina se priznava tudi upravičencem, četudi živijo v tuji državi, pa tako seveda tudi ljudem iz naše pokrajine, saj jih je bilo veliko internirani, ujetih... Za dokazovanje so potrebni ustrezni dokumenti, ne upoštevajo pa slik. Če pa jih ni, je možno dokazovanje s pričami, katerih izjava se uradno overi na sodišču in mora biti prevedena v madžarski jezik. Tiskovine za uveljavitev madžarske odškodnine izpolnjujejo na občini v Murski Soboti, soba številka 4, na občini v Lendavi pa v sprejemni pisarni. Zvedeli smo, da sedanja madžarska oblast ni predvidevala, da bi bilo tako veliko ljudi (s sedanje Madžarske in iz tujih držav) oškodovanih, zato ne preseneča, da je [illegible] cev zmanjkalo. Zdaj [illegible] Maždarske oblasti je op[illegible] probleme v zvezi z obrazci tudi naš veleposlanik Franc H[illegible], ki je [illegible]veda ne more bistveno vplivati.

Iluzorno bi bilo pričakovati, da bodo vsi, ki so vložili zahtevke, ali pa jih še bodo do 2. novembra (velja po[illegible]) obogateli. Ne gre za p[illegible]nino, kot jo poznamo iz Francije, ampak za enkratno denarno nadomestilo. Toliko mesecev je nekdo prebival na Madžarskem, za toliko mesecev bo dobil (seveda, če ga bodo ugodili) odškodnino. Je pa res, da je zdaj velika časovna stiska (2. novembe[illegible]) obstoji bojazen, da bo kdo [illegible] rok zamudil. Nič pa ne kaže, da bi ga podaljšali. Sicer [illegible] lahko pokličete tudi madžarskega konzularnega predstavnika dr. Tiborja Kasa[illegible] v Ljubljani. Telefonska [illegible]vilka je (061) 127039.

Š. SOBOČAN

Prvi kodeks obnašanja sindikata v predvolilni kampanji – S tem bi se laže ubranili strankarskih pritiskov

Proti zlorabi sindikalnega statusa v politične namene

Podobno kot drugje, so tudi v sindikatih sprejeli pravila stikov s političnimi strankami. Prvi korak je storila obalna sindikalna organizacija, ki je sprejela nekakšen kodeks obnašanja v predvolilni kampanji.

V njem so namreč zajeta pravila za urejanje odnosov te delavske organizacije in njenih članov s političnimi strankami. Gre predvsem za okvire delovanja posameznikov v strankah, še posebno v zdajšnjem predvolilnem obdobju, ko npr. kak član sindikata prevzame odgovorno politično ali javno funkcijo.

Kot pravijo v Obalnih sindikatih, ki pripadajo Konfederaciji sindikatov 90, se želijo z omenjenim kodeksom laže ubraniti raznim ponudbam in pritiskom posameznih političnih strank, ki bi skušale vpliv sindikatov in njihovo delovanje izkoristiti za svoje ozke politične interese. To pa seveda ne pomeni, da bi Obalni sindikat nasprotoval angažiranju svojih članov – razen funkcionarjev in profesionalcem – v političnem življenju. Menijo namreč, da lahko kot člani posameznih strank ali neodvisni kandidirajo za določene politične ali državne funkcije. Razumljivo pa je, da zanje ne bodo organizirali nikakršne predvolilne kampanje. V tej zvezi so se zavzeli za nekakšen moratorij za javno sindikalno delovanje za tiste svoje člane, ki bodo sodelovali v predvolilni kampanji. Ti med opravljanjem politične ali javne funkcije, niti med kampanjo ne bodo smeli uporabljati svojega sindikalnega statusa, imena sindikata ali morebitnih sindikalnih pooblastil za promocijo svoje kandidature ali stranke. Zadržek velja tudi za uveljavljanje njegovih stališč, razen če za to nimajo izrecnega pooblastila sindikata.

Po drugi strani pa se Obalnim sindikatom ne zdi primerno, če sindikalni funkcionarji hkrati opravljajo pomembne dolžnosti v svojih strankah ali prevzemajo odgovorne državne naloge. Navzlic takšnim stališčem pa nadstrankarska obalna sindikalna organizacija ne zapira vrat morebitnemu sodelovanju s posameznimi strankarskimi partnerji, če takšno sodelovanje koristi interesom njenih članov.

MILAN JERŠE

Sanje o usnjarni so končane

Na ministrstvu za varstvo okolja in urejanja prostora Republike Slovenije so končali z delom o [illegible] ki bi naj bila zgrajena v [illegible]čovi pri Lenartu. V uradnem dopisu, ki je na [illegible] v lenarško občino, je zapisano odklonilno mnenje. Prva in osnovna ugotovitev je, da osnutek dopolnitve dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Lenart zaradi gradnje tovarne usnja v Gočovi ni usklajen z obveznimi izhodišči [illegible] storskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije za obdobje 1986–2000. Še več, [illegible] so jo iz občine Lenart poslali, je profesionalno [illegible]plansko popolnoma neustrezna. Ne vsebuje [illegible] tistih elementov, ki jih zakon zahteva. V občini Lenart so si torej napisali [illegible]tični funkcionarji predstavljali, da se dolgoročni plan Slovenije lahko sprejme kot zamenjas [illegible]njivi. Gradnja tako izrazito ekološko problematične [illegible] varne namreč kar v [illegible] točkah grobo zaseže v [illegible] širše interese. Nobeno [illegible] nove ni, da bi lahko spremenili namembnost kmetijske površine prve kakovosti, prav taki in podobni možnosti, da bi se [illegible] stili, če bi se kje našel [illegible]šen minimalem up[illegible] namembnost kmetijske vršine lahko spremeni [illegible]

Izjemoma bi se to lahko [illegible] dilo za gradnjo odlagališča sežigalnice, ki pa [illegible] tako samo po sebi. Na [illegible] strogo ekološkega [illegible] ideja o usnjarni v Gočovi [illegible] deno ob pokrajinski park [illegible] stovec, v katerem [illegible] stava in Konjarnik [illegible] Vodnega režima [illegible] ljeno spremajan, [illegible] potrebuje velike [illegible] Spremembe vodnega [illegible] so v nasprotju z [illegible] darsko politiko, [illegible] za namakanje in [illegible] štvu da niti ne [illegible] Niti skupna [illegible] niti odlagališče [illegible] padkov [illegible] nove.

Občinarji iz [illegible] stva za varstvo okolja in [illegible] janje prostora (torej [illegible] prihaja zavrnitev [illegible] njurne. [illegible] zemljišča, zaradi [illegible] naselja, zaradi [illegible] sti vode, količine vode in [illegible] stva preil vodarji in zaradi [illegible] blematike [illegible]

MARJAN [illegible]

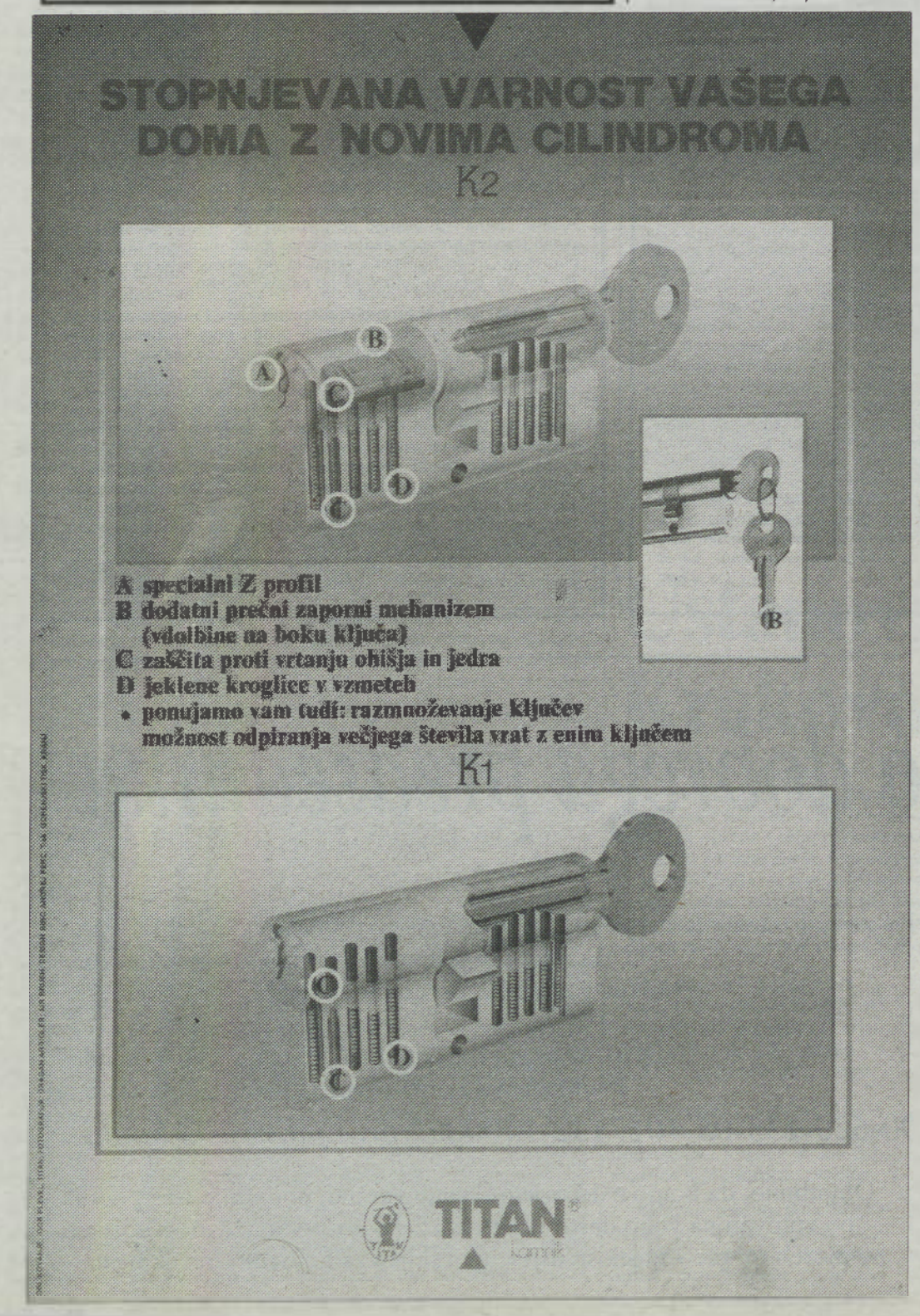

10 let

prevoznih storitev

Jerebic

mednarodno podjetje
za transport, špedicijo,
izvoz – uvoz

Ponujamo vam:
- *prevoze po vseh državah*
- *sposojanje kamionov*
- *nakup kamionov po sistemu lizing od 2 do 5 let*
- *nakup rezervnih delov in avtomobilskih gum za vse vrste kamionov*

Panonska 8, ODRANCI
telefon: (069) 70 189

di v Fokovcih imajo naposled lepo šolo in vrtec

Izpraznili občinski žakelj

Kako je to mogoče? 119-letno šolsko stavbo v Fokovcih ni moč prepoznati. Tako temeljito so jo obnovili, obenem so prizidali tri nove prostore, nedaleč vstran pa porušili nekdanje svinjake, ki so prav tako imeli 2 učna prostora. Tako lahko govorimo, da so v Fokovcih novo šolo, ki so jo slovesno odprli minuli petek ob krajevni prireditev ob prazniku občine Murska Sobota.

Vse, ki so se zbrali na otvoritvi, med drugim pričakalo tudi kar nekaj raznih sladkih dobrot, ki jih je pripravili starši v znak hvaležnosti so po dolgih letih prenovljene šole tudi oni skupaj s svojimi otroki dočakali ta dan. Čeprav je deževalo, so se dokaj množično zbrali na ploščadi pred šolo, kjer je bila proslava. Upali so, da jih bo ob tej priložnosti obiskal tudi predsednik predsedstva Republike Slovenije **Milan Kučan**, poslal pa je prijazno sporočilo, da jim čestital za novo šolo in zaželel veliko navdušenja in uspehov pri vzgojno-izobraževalnem delu. Ravnatelj fokovske osemletke **Karel Ivan** pa se je v svojem uvodnem nagovoru posebej zahvalil podpredsednici izvršnega sveta murske Sobota **Brigiti Bavčar** za njena prizadevanja pri reševanju šolske problematike v Fokovcih. Bavčarjeva pa je tudi slavnostna govornica prvi poudarila, da je bila prizidka in obnova šole več kot nuja, »ki sem ocenila tistega dne – prav v neprijetnega hladnega dne zbor krajanov, ko ste bili tako imenovani zasilni prizidanega svinjaka prireje) učilnici nedvoumno dejali, da svojih otrok ne boste prešolali v dvojezično prostornejšo šolo v bližnjih Prosenjakovcih. Bili ste odločnejši od stroke, ki je pustila vegetirati vaško šolo v pogojih, v katerih bi že zdavnaj morali biti plat zvona.«

V Fokovcih imajo naposled skoraj 1000 kvadratnih metrov uporabne in primerne šolske površine, tako da so lahko organizirali enoizmenski pouk za vseh 126 učencev. Za uresničitev te naloge je bilo potrebno veliko postoriti, predvsem pa je morala občina priskrbeti kar 60 milijonov tolarjev. Kljub obljubam iz republike le-ta še ni prispevala 50-odstotnega deleža iz svojega proračuna za celotno naložbo, tako da bi lahko začeli graditi tudi telovadnico. Sedaj so prisiljeni imeti pouk telesne vzgoje na podstrešju, kadar je slabo vreme. Nekoč pa so imeli pouk v preurejenih svinjakih. Kako dolgo bo tako?

Podpredsednica IS SO Murska Sobota Brigita Bavčar je poudarila, da je bila obnova in dozidava šole v Fokovcih več kot nuja. (Fotografija: J. G.)

Bavčarjeva je izrekla kritiko tudi na račun parlamenta, tudi občinskega, ki res mora biti mesto dialoga, vendar je še preveč ideološko obarvan in v znamenju tistih, ki se radi slišijo, pa čeprav nimajo kaj dosti vsebinskega povedati; očitno pa si nagajajo in si želijo na vsak način pridobiti politične točke. »Po meni se te naj seštevajo ob učinkih in v dejanjih, kakršna je današnja otvoritev prenovljene šole in vrtca v Fokovcih.«

Podpredsednik izvršnega sveta Republike Slovenije **Viktor Žakelj,** ki se je prav tako udeležil otvoritve, se je odzval na kritične besede na račun republiške vlade in dejal, da ni prinesel s sabo le praznega žaklja, temveč zagotovilo, da bo republika svoj dolg izpolnila. Kot so kasneje ugotovili, pa je za letos namesto okrog 54 milijonov tolarjev predvidenih le 16 milijonov, preostalo pa bodo zagotovili v republiškem proračunu za leto 1993.

Kot že omenjeno, so imeli v Fokovcih dvojno slovesnost – to je bila obenem tudi otvoritev prenovljenih in razširjenih prostorov fokovskega otroškega vrtca, ki ima sedaj 4-krat več uporabnih površin kot prej, za kar je bilo potrebno vložiti skoraj 5 milijonov tolarjev. Še posebej pa je 22 predšolskih otrok skupaj z vzgojiteljico veselih, da jim je sedaj prijetno toplo. JOŽE GRAJ

let romskega vrtca na Pušči

Tu se začenja novo življenje

Romsko naselje Pušča je bilo pred 30 leti v marsičem drugačno, kot danes. To velja tudi za njegove prebivalce, še posebej za romske otroke, ki so bili večinoma prepuščeni sami sebi, bili skoraj neurejeni, govorili so samo romsko... Potem pa so 16. oktobra 1962 tamkaj odprli otroški vrtec. Z njim se je začelo za romsko skupnost in tudi njihove starše novo življenje.

Ob jubileju vrtca so proslavili teden otroka v okviru prireditev ob krajevnem prazniku občine Murska Sobota, v okviru temu dogodku posvečenih. In prav je tako!

Predsednik občinske skupščine **Franc Kovačič**, ki je bil ob tej priložnosti slavnostni govornik, je poudaril, da so morali prizadevanja nekaterih domačinov, da ta vrtec graditi pod Romi, danes pa se vsi vaščani ponašajo z njim kot s svojo

Mirko Horvat je bil v prvi vrsti, ki so pred 30 leti prišli obiskovati vrtec. Še danes se spominja lepih trenutkov, ko so skupaj z vzgojiteljicama Vera in Vikica. Bili so čudoviti. Trudili sta se, da bi pri učenju in nastopu. Otroštvo je bilo lepo, ker smo bili v toplem, imeli prave tovarišice, se veselili, učili... Vesel bi bil, da bi lahko tudi moji obiskovali ta vrtec. Zelo je bolje, da poslušajo v slovenskem jeziku, doma z otroki govorimo v glavnem romsko.«

Vrtec je obiskovalo tudi nekaj otrok in rezultate je bil dokaj spodbudni. Prva organizacija predšolske vzgoje Romov, ki je zgodovinsko in sociološko pogojena. Vlaganje v njihovo izobraževanje pa se vsekakor bogato in hitro obrestuje.

Kateri so pravzaprav konkretni rezultati delovanja vrtca na Pušči? Vsekakor so vidni v higienskih navadah in kulturi oblačenja teh otrok (bolj so čisti in urejeni), velik napredek pa je opazen tudi pri njihovem poznavanju slovenskega jezika in pripravljenosti za vstop v osnovno šolo. Celo starši so začeli počasi prevzemati navade iz vrtca in tudi doma bolj skrbeti za čistočo ter za zdrav način prehrane. Veliko priznanje za vse to pa gre predvsem tistim vzgojiteljicam, ki so ali še vedno opravljajo svoje pomembno poslanstvo v tem vrtcu. JOŽE GRAJ

Ob 30-letnici puščanskega vrtca so pripravili tudi pester kulturni program, v katerem so se predstavili predšolski otroci in folklorna skupina iz Pušče ter otroci iz Prešernovega vrtca in učenci OŠ II iz Murske Sobote. Proslavo so povezali tudi z otvoritvijo vaške knjižnice v vrtcu na Pušči, pripravili pa so tudi razstavo o dejavnosti tamkajšnje vzgojnovarstvene ustanove. Fotografija: NATAŠA JUHNOV

takšnega, kot je – ne glede na barvo, raso ali veroizpoved. Ta vrtec in delo z romsko populacijo pa praktično dokazuje, da smo na dobri poti uresničevanja te plemenite ideje.«

Družba pa ne more sama storiti vsega. Tudi starši so odgovorni za vzgojo in pripravo otroka na življenje. Za spreminjanje odnosov lahko veliko storijo predvsem tisti Romi, ki so končali srednjo, višjo ali visoko šolo. S svojim zgledom in prepričevanjem lahko vplivajo na hitrejše spreminjanje obstoječega stanja. Vsi drugi pa moramo biti strpni in tolerirati drugačnost Romov, ki je zgodovinsko in sociološko pogojena. Vlaganje v njihovo izobraževanje pa se vsekakor bogato in hitro obrestuje.

Pomurski sindikalisti v Ingolstadtu

5-članska delegacija zveze svobodnih sindikatov Pomurja, ki jo je vodil predsednik Janez Kovač, se je na povabilo sindikata firme Audi-AG mudila na obisku v Ingolstadtu. Gre že za 22-letno tradicijo medsebojnih obiskov, kar je v mnogočem prispevalo k navezavi partnerskih odnosov med Mursko Soboto in Ingolstadtom, kjer živi precej naših delavcev. Ob tej priložnosti so se udeležili zbora delavcev v firmi Audi-AG.

V pogovorih so naši delavci pokazali veliko zanimanje za politične razmere v Republiki Sloveniji, zlasti o pozitivnih demokratičnih spremembah v našem parlamentarnem življenju. Glede bližnjih volitev pa predlagajo, da bi jim omogočili volitve na geografskem območju, kjer živijo, to je v Ingolstadtu. Gre za približno 500 volilnih upravičencev, državljanov Republike Slovenije, v tem delu Nemčije, ki bi radi glasovali na decembrskih volitvah. Ker je ambasada naše države v Bonnu preveč oddaljena, si želijo, da bi volitve opravili v svojem kraju.

Naše delavce v Ingolstadtu je tudi zanimalo, kako daleč smo z lastninsko zakonodajo, kajti brez sprejetega zakona o lastninjenju ni mogoče preiti na tržno gospodarstvo. Hkrati so pokazali veliko zanimanje za nov zakon o zdravstvenem zavarovanju. Pri tem so se vprašali, kako bodo državljani Slovenije lahko na tej stopnji socialne varnosti plačevali predpisane zdravstvene storitve. M JERŠE

Erika Zelko, absolventka medicinske fakultete, sicer pa doma iz Črenšovec, se je s kolegi pripravila na pot in delo v Afriko. Farmacevtske tovarne so prispevale zdravila in sanitetni material, škofijska zbornica in drugi pa so pomagali z denarnimi prispevki, saj so denar za pot v tretji svet morali zbrati sami. V okviru študentske sekcije za tretji svet je to že druga skupina študentov, ki odhaja na trimesečno delo v Zambijo. Najprej bodo delali v bolnišnici v Lusaki, nato pa še v misionskih bolnišnicah po deželi, deželi tropskih bolezni in aidsa. MH

Socialni zakon in zasebnost

Sprejemanje socialnega zakona skoraj leto poteka v senci drugih dogodkov, zakonov in političnih ter strankarskih zapletov. Razprava o predlogu zakona je bila pomaknjena predvsem v strokovne kroge, kar pa seveda ni slabo in kaže, da bo zakon ušel skozi parlamentarno dvorano, še preden se bo razvnel popoln predvolilni boj. Socialni zakon se je torej, vsaj kaže tako, izognil odru predvolilnega boja in zato ne bo mogoče reči, da je dobil ali ima pečat političnega boja. Če bo zakon brez očitnega političnega odtisa, pa sedaj še ne moremo reči, ali bo enako dober za vse, ki pričakujejo in potrebujejo socialno pomoč. Bo boljši od sedaj veljavnega samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic? Pričakujejo, da bo znižal prag za pridobitev socialne pomoči, predvsem zaradi tega, ker so pravice vezane na višino zajamčenega osebnega dohodka, ki pa ga je vlada letos povečala samo dvakrat.

Čeprav so o predlaganem zakonu razpravljali predvsem v strokovnih krogih, le moramo omeniti dve »zunanji« pripombi, najprej o tem, da se socialne pomoči ne bi vezale na zajamčeni osebni dohodek, ampak na povprečno plačo (Sonja Lokar). Njen predlog je bil zavrnjen (vsaj v razpravah) zaradi finančnih težav države in načela, da socialna pomoč nikakor ne sme biti višja od plač zaposlenih. Ne tako malo delavcev za svoje delo namreč prejema zajamčeno plačo.

Svobodni sindikati pa so imeli največ pripomb na uporabo EMŠO-številke. Nasploh so se ob razpravah o socialnem zakonu največ ustavljali prav pri enotni matični številki. Predlagali so črtanje te številke, saj če bi sešteli vse, kar je zapisano pod enotno matično številko, bi, kot so dejali, dobili steklenega človeka.

Enotna matična številka sploh ni vprašanje

In kaj so o uporabi matične številke povedali direktorji pomurskih centrov za socialno delo? Vprašala sem jih tudi, kaj menijo o socialnem zakonu.

Stane Mauko iz Gornje Radgone je ugotavljal, da je zanj matična številka bolj tehnično vprašanje, saj vendar imajo v centrih kopico podatkov o človeku, tudi o njegovih osebnih stiskah. Enotni matični številki ne dajejo nobene teže, je pa uporabna pri računalniški obdelavi podatkov in pri iskanju določenih oseb. Podatkov o neki osebi pa praviloma nikomur ne dajejo.

Sam socialni zakon je po njegovem dobro zastavljen in pri njegovem snovanju so upoštevali številne pripombe iz prakse. Pomembno pa je, da socialnim delavcem daje možnost presoje in odločanja o pomočeh, saj tako ni treba vedno čakati na upravno pot.

Janez Sreš s soboškega centra za socialno delo je povedal, da enotna matična številka zanj sploh ni sporna. Vsaka oseba, ki pride na center in v obravnavo, mora povedati osebne podatke. Pri reševanju problemov namreč morajo iti mnogo dlje od matične številke in številka je še najmanjše poseganje v človekovo zasebnost. Je pa številka uporabna pri obdelavi podatkov.

Zakon je po njegovem mnenju dober, sprejemljiv in čakajo, da bo čim prej sprejet, predvsem, ker po novem letu mora urejati vprašanje subvencij stanarin in prenehal bo veljati samoupravni sporazum.

Boris Sunko, direktor ljutomerskega centra za socialno delo: Razprava okrog zbiranja podatkov je ob razpravi o zakonu bila že dlje časa, meni pa, da se določenemu zbiranju podatkov pač ne morejo izogniti, seveda pa jih morajo varovati po etiki njihovega dela in po zakonu o varovanju osebnih podatkov. Zato mu samo EMŠO-številka ne pomeni ničesar, saj pri delu poznajo vso človekovo intimnost, razume pa, da obstaja bojazen, ker ljudje postajajo vse bolj številke.

Pri pripravi socialnega zakona pa je bil od osnutka do predloga narejen, po njegovem mnenju, kakovostni korak naprej, problem, ki se zna pojaviti, pa je vprašanje preživetja, saj se bo prag preživetja znižal in so socialne pomoči v povezavi z zajamčenim osebnim dohodkom. Dodal pa je, da na drugi strani spet moramo upoštevati možnosti družbe.

Angelca Hozjan z Lendave je povedala, da so enotno matično številko uporabljali že sedaj, da pa poleg tega morajo o človeku vedeti mnogo več. S svojim delom morajo spoznavati človekovo zasebnost, vendar pa so zavezani k molčečnosti. Zato v sami uporabi enotne matične številke tudi vnaprej ne vidi nobene nevarnosti.

O zakonu pa je menila, da je večja konkurenca med izvajalci (zakon predvideva tudi zasebno opravljanje dejavnosti) lahko dobra za uporabnike. MAJDA HORVAT

Obujmo begunce

Občinske organizacije Rdečega križa Slovenije imajo tačas največ skrbi, kako zagotoviti zimsko obutev in topla oblačila za tisoče beguncev iz Bosne in Hercegovine, ki so se nastanili v zbirnih središčih ali pa pri zasebnikih. Samo v soboški občini potrebujejo obutev za več kot 500 beguncev. Ker se najde pri vsaki hiši še uporabna obutev, ki je ne nosimo več, bo prav, da jo damo kateri od občinskih organizacij Rdečega križa in tako tudi na ta način ublažimo stisko ljudi z ogroženih ogmočij. G. G.

Popravka

V prejšnji 41. številki Vestnika je imel tiskarski škrat posebno veselje na strani 8. Objavljamo popravka. V članku z naslovom Volitve v državni zbor bi se zadnji stavek v razdelku z naslovom Na poti k volilni skrinjici moral glasiti: Na glasovnici volimo od vseh kandidatov samo enega. Namesto: Z glasovnice izvolimo od vseh kandidatov samo enega.

Na isti strani bi morala v članku z naslovom Capuder, Bizjak, Oman – vsi za enega v šestem odstavku stati številka 300 namesto 600. Opravičujemo se!

odsevi mladosti

Teden otroka

Letos je teden otroka potekal pod geslom Otrokom prijazna šola. Kaj menijo o prijazni šoli učenci 7. b OŠ Turnišče?

Kakšna je prijazna šola? Mnogi bi rekli: »Če bi lahko delal, kar bi hotel, če ne bi bilo nalog, če bi lahko prišel, ko bi sam hotel...«

Jaz bi šolo uredila takole:

– večkrat na teden bi bile govorne ure, kjer bi učenci razpravljali o zanimivih temah,

– poleg predpisanih tujih jezikov bi se učili še druge, ki nas zanimajo, učenci bi morali biti prijazni do učiteljev, učitelji pa do učencev...

Lidija Magdič

*

– Šola bi bila prijaznejša, če ne bi bilo toliko predmetov, če bi začeli pouk pozneje,

– v prijazni šoli bi morala biti športna vzgoja vsak dan, v razredu pa bi bilo največ 10 učencev...

Karolina Žalik in Anita Tivadar

*

– Morali bi imeti manj ur, tudi kontrolk in spraševanja bi moralo biti manj,

– počitnice bi lahko bile daljše.

Damjan Zver in Robi Draškovič

*

– Prijazna šola bi bila:

– če ne bi bilo slovenščine in biologije,

– če bi ure trajale samo 15 minut,

– če bi prišla nastopat v šolo skupina GUNS N'ROSES,

– če bi se učili 2 meseca letno, vmes pa bi bile počitnice...

Mirko Vöröš in Darko Čizmazija
OŠ Turnišče

*

V minulem tednu je bilo v šoli malo drugače kot običajno. Tovarišica nas je seznanila, kaj vse se bo dogajalo. V ponedeljek smo si v 4. razredu ogledali risanke. Naslednji dan so bile na programu šaljive igre. Ob njih smo se zelo smejali in spodbujali tekmovalce. V reševanju križank je zmagala naša Urška. Ob koncu tedna smo imeli šaljivo matematiko. Zelo nam je bila všeč.

Želim si, da bi bilo še večkrat tako.

SABINA KRANCELBINDER, 3. a
OŠ Apače

Ob tednu prometne varnosti

Ob začetku šolskega leta smo si prometniki zadali veliko nalog, še posebej pa smo se pripravljali na teden prometne varnosti. Kako smo ga zaznamovali?

Opremili smo prometni kotiček, učence še posebej opozarjali na previdnost v prometu, preverjali nošenje rumenih rutic in kresničk ter izdelali prometno-varnostni načrt šole. Učenci od 1. do 4. razreda so pri urah slovenskega jezika pisali o prometu, pri likovni vzgoji pa izdelovali izdelke na temo promet. Organizirali smo tudi manifestacijo pred šolo, na katero smo povabili starše in predstavnike krajevne skupnosti. Skupaj smo ocenili prometno varnost šolskega okoliša.

Analiza ankete, ki smo jo izvedli med učenci in starši, je pokazala, da je naš šolski okoliš, predvsem pa neposredna bližina šole slabo označen. Pogrešamo označbe na cestišču pred šolo, pred glavnim križiščem pa prometni znak otroci na cesti.

Na pomanjkljivosti smo opozorili tudi predsednika občine, ko smo se udeležili manifestacije v Murski Soboti. Upamo, da nam bodo odgovorni prisluhnili in pomanjkljivosti odpravili.

Člani prometnega krožka OŠ Tišina – enota Gederovci

Ali veste?

Edini, ki je našel enega od pravilnih odgovorov na 5. vprašanje, je Mirko Hüll od Grada. Blatnice so res rastline (limosella aquatica), ki rastejo na blatnih tleh. Z besedo blatnica poimenujemo tudi redko blatno vodo, znani slavist Janko Moder pa je predlagal, da bi s tem izrazom lahko poimenovali tudi avtomobilske zavesice (na blatnikih). Primerno, kajne?

KUPON ŠT. 7

Ali veste, kolikšna je razlika nadmorske višine med Mursko Soboto in Lendavo? Odgovore pošljite najkasneje do 29. oktobra.

Če bi bili učitelji, bi...

– imeli samo telovadbo in matematiko, (Petra S.)

– vsak drugi dan bi imeli prosto uro, (Matejka G.)

– v petek ne bi šli v šolo, (Darko)

– vsak dan bi imeli dve uri telovadbe, dosti bi se hecali in plesali pa še plesali, (Stanka)

– ravnala tako, kot vsi drugi učitelji, (Lidija)

– bil bolj strog in jezen, (Leon)

– bi ravnala, kot moja tovarišica, (Monika)

Učenci 3. a
OŠ Miška Kranjca
Velika Polana

Prometna varnost

Na cestah se dogaja mnogo nesreč. Zanje so krivi neprevidni vozniki, kolesarji in tudi pešci. Zaradi nesreč umre veliko ljudi. Marsikdaj je krivo napačno parkiranje, prehitevanje na nepravem mestu, neupoštevanje prometnih znakov, vinjenost voznikov itd. Nesreča se lahko zgodi zelo hitro. Čeprav človek ni pijan, vozi in nima brezhibnega avtomobila, se lahko zgodi nesreča.

Prvi teden v oktobru je teden prometne varnosti. To ne bi smelo trajati le en teden, pač pa vse leto. Večkrat so žrtve nesreč otroci. Kako naj te nesreče preprečimo? Kaj naj svetujemo voznikom? Naj ne pijejo, naj imajo brezhibno vozilo, naj upoštevajo prometne znake...

Tudi jaz sem videla neko nesrečo. V soboto smo šli na Madžarsko. Ko smo se peljali domov, smo videli motorno kolo, ki je zgorelo, avtomobil, ki je imel veliko prasko na vratih, rešilca in dva gasilska avtomobila. Ob robu cestišča je bila pokrita žrtev. To je bila prva nesreča, ki sem jo videla, in upam, da je bila zadnja.

Motoristi naj bodo pri prehitevanju bolj pazljivi. Tudi kolesar mora paziti, saj se tudi njemu lahko zgodi nesreča. Najbolj varen se je voziti po kolesarski stezi. Če pa steze ni, moramo biti zelo previdni, saj nismo sami na cesti. Pešec mora paziti, kako prečka cesto.

Varnost, pazljivost, previdnost naj bo vodilo našega obnašanja na cesti. Upam, da bo nesreč čim manj in da v nobeni ne boste udeležena.

Klavdija Sukič, 5. b OŠ GRADE

Dragi urednik!

Pišemo ti učenci 2. a razreda na OŠ III Murska Sobota. V razredu nas je 29. Med sabo se dobro razumemo. Redkokdaj se skregamo. Zmenili smo se, da ti bomo večkrat napisali kaj o svojem delu. Seveda, če te bo zanimalo?

Radi opazujemo naravo in se o njej učimo. Hudo nam je bilo, ko smo opazovali žejno zemljo in rastline. Napisali smo pismo DEŽKU, naj pada in nas reši suše. Prisluhnil nam je. Vsi smo bili veseli. Kmetje so lahko posejali ozimno pšenico, pa bomo imeli dovolj kruha. Pri malici ga pojemo do zadnjega koščka. Če bo naslednje leto lepo vreme, bomo šli v pravi gozd iskat gobe, cami in zajci. Lahko se nam pridružiš. Boš videl, kako bo zanimivo.

Vsi ti pošiljamo lep jesenski pozdrav!

Učenci 2. a
OŠ III. M. Sobota

P. S.: Vaše pismo se mi je zelo zanimivo, zato ga v celoti objavljamo. Le kaj ste vaši sošolci DEŽKU, da je prisluhnil vaši želji. Tudi mene so zelo razveselile dežne kaplje, ki so odžejale zemljo in rastline. Če res prinese kruh do zadnjega koščka, vam lahko samo čestitamo za prijetno odnos do brane. Rad bi šel z vami na sprehod v gozd, pa mi ne izdali, kdaj bo to. No, saj ne bo tako, če bi si lahko vzel toliko časa. Upam, da se boste lepo imeli tudi brez mene.

Tudi vam in vsem, ki mi pišete, lep jesenski pozdrav.

JOŽE GRADIŠ

Jesenski veter

Jaz sem veter,
za listjem se podim,
jaz sem veter,
soncu se smejim.

Jaz sem veter,
s kobilico se poigram,
jaz sem veter,
s čričkom pokramljam.

Jaz sem veter,
ponoči ne zaspim,
jaz sem veter,
zaspance gor budim.

INES GABERC, 6. a
OŠ Veržej

TOSAMA – tovarna sanitetnega materiala Vir

ZA ZGODNEJŠI IN VEČJI PRIDELEK

Če smo hoteli pridelati vrtnine bolj zgodaj, smo jih že od nekdaj gojili v rastlinjakih ali tunelih iz plastične folije. Toda – vsi za takšno vrtnarjenje nimajo ne sredstev ne prostora, v vrtu pa bi si kljub temu želeli kako izboljšanje.... Na to so mislili v TOSAMI na Viru, ko so ponudili trgu VRTEKS, vrtnarsko vlaknovino za prekrivanje vseh vrst kmetijskih rastlin – ne le vrtnin.

VRTEKS je peresno lahek (približno 20 g/m²), izdelan iz polipropilenskih vlaken po načinu termičnega vezanja, pri čemer vlakna med seboj ustvarijo mikropore, ki so enakomerno porazdeljene po vsej površini in tako omogočajo enakomerno prepustnost svetlobe, zraka in vode. Rastline, pokrite z **VRTEKSOM,** imajo tako najboljše možnosti za zdravo in uspešno rast, saj jih **VRTEKS** varuje pred škodljivimi, vplivi okolja, pod njim pa se ustvarja ugodna mikroklima.

VRTEKS nadomešča rastlinjak, saj njegova uporaba omogoča zgodnejšo setev oziroma sajenje, boljšo rast in razvoj rastlin, zgodnejši, obilnejši in kakovostnejši pridelek ter daljšo rastno dobo, zorenje in prezimovanje rastlin. Uporabljamo ga lahko v vseh letnih časih, takoj po setvi, sajenju ali presajanju, ko so rastline najbolj potrebne varstva in najboljših razmer za uspešno rast. Pokrivamo solatnice, kapusnice, korenje, peteršilj, redkev, paradižnik, papriko, kumarice, kolerabico, špinačo, zgodnji krompir, vrtne jagode, vse vrste zelišč, rož in okrasnih rastlin.

VRTEKS polagamo ohlapno čez gredo, ob robovih ga obtežimo z zemljo, kamenjem, vrečkami, napolnjenimi z zemljo, ali z deskami. Med rastjo rastline odkrivamo zaradi rahljanja tal, vsekakor pa med cvetenjem, da se oprašijo. Korenje, redkev, peteršilj ipd. odkrijemo, ko so rastline visoke od 5 do 10 cm, solato in zelje pa, ko glavice zrasejo do želenega obsega.

Z uporabo **VRTEKSA** si prihranimo dognojevanje, kajti ob izboljšanih rastnih razmerah ni treba toliko gnojiti, kljub temu pa je pridelek zgodnejši in dober. Zgodnji krompir lahko ponudimo trgu dva do tri tedne prej kot neprekritega, poskusi s prekrivanjem kumar in motovilca, ki jih je lani opravil Kmetijski inštitut Slovenije, pa so pokazali, da prekrivanje pri kumarah zboljša zlasti razraščanje – dolžino vrež, razdaljo med posameznimi nodiji, število listov, kar je dalo zgodnjega pridelka kumar za vlaganje (v juliju) 9%, skupnega pridelka pa za 5% več kot pri neprekritih kumarah.

Prekriti motovilec se je hitreje razvijal kot neprekriti, rastline so bile večje, širše in so razvile več listov. Pridelek motovilca konec oktobra je bil za 67% večji kot na prostem, po prezimovanju (v začetku marca) pa je bilo na prekritih gredah kar 85% pridelka več kot neprekrite, rastline pa so imele tudi manj posušenih in rumenih listov. Pri vsem tem pa je treba uporabljati bistveno manj kemičnih sredstev za varstvo rastlin.

Prekrivanje z **VRTEKSOM** pripomore k povečanju temperature tal in zraka ter k povečanju relativne vlažnosti zraka. Pri visokih poletnih temperaturah **VRTEKS** varuje tla pred izgubo vlažnosti, izsušitvijo in zaskorjenjem tal, ščiti pred vetrom, erozijo tal in blaži posledice toče in neurij – vse kakor so pridelki bolj zdravi in obilnejši, saj pod vlaknovino lahko tudi dlje in enakomerneje zorijo.

Z VRTEKSOM si lahko pripravimo tudi njak kar na vsaki vrtni gredi, tržni pridelovalci zgodnjega krompirja ali jagod pa bodo z zgodnejšimi pridelki ustvarili tudi boljši finančni učinek. Pa še to – paprike, zelje, motovilec in druge vrtnine, ki prezimujejo, se bodo pod **VRTEKSOM** vsekakor bolje počutile in dale tako tudi večji in kakovostnejši pridelek.

VRTEKS je načelno uporaben eno rastno dobo, vendar ga lahko s pazljivim ravnanjem uporabljamo tudi večkrat. Po uporabi ga očistimo, zložimo in shranimo v suhem in temnem prostoru.

VRTEKS je na voljo v merah 1,55 x 10 metrov, 1,55 x 100 metrov in 2,18 x 100 metrov. **Kupiti ga je moč v vseh dobrih založenih trgovinah za vrtičkarje in posebej delce, najugodneje pa seveda kar v TOSAMINI trgovini na Viru pri Domžalah,** tel. (061) 714-385. Tovarna ga pošlje tudi po pošti – s peresno lahko pošiljko ni težav.

Zadeva je preskušena, rezultati so odlični – poskusite še vi!

Razočarani kmetijci

Ko je letošnja dolgotrajna suša povzročila slovenskemu kmetijstvu [illegible] posledice, je zdaj že očitno, saj so posledice vidne tudi na [illegible] pridelkih. Škoda še ni dokončno ocenjena v dolgoletnih nasadih, [illegible] posledice še prihodnja leta, že zdaj pa je jasno, da so najbolj [illegible] predvsem mlajši nasadi, kjer bo del cepljenk tudi propadel. [illegible] posledic suše oziroma o ublažitvi škode je bilo v zadnjem času [illegible] povedanega, sprejetih je bilo tudi več ukrepov, vendar ti ne dajejo [illegible] rezultatov, kot so oškodovani kmetijci pričakovali.

[illegible] nastale škode ne bo možno [illegible] nadomestiti, je bilo jasno [illegible] takoj na začetku, saj je že po [illegible] ocenah škoda v slovenskem kmetijstvu presegla 25 milijonov tolarjev, v republiškem proračunu [illegible] je bilo za vse ukrepe na [illegible] le milijardo tolarjev. Dodatna [illegible] naj bi odpoklicali še 400 milijonov tolarjev solidarnostnih sredstev, ki jih zaposleni v Sloveniji [illegible] za odpravljanje naravnih [illegible] to pa je tako rekoč tudi [illegible] kar je na voljo za odpravljanje posledic suše. V to seveda niso všteta sredstva, ki so jih za to namenili v občinskih proračunih. Razen 400 milijonov tolarjev, ki jih bo republika namenila prizadetim iz naslova solidarnosti, v bistvu ne gre za nobena dodatna sredstva, ki bi jih namenili kmetijstvu, saj bodo le prerazporedili proračunska sredstva oz. sredstva, ki so bila že doslej namenjena ministrstvu za kmetijstvo. Za letos so namreč v republiškem proračunu predvideli 2,5 milijarde tolarjev za regresiranje obresti v kmetijstvu, ker pa so letos obresti rasle nekoliko počasneje, bo del teh sredstev ostal in jih bodo prerazporedili za ukrepe, ki naj bi pomagali pri blažitvi škode po suši.

Čeprav je bila najbolj prizadeta rastlinska pridelava, so bili prvi ukrepi usmerjeni v živinorejo, za katero naj bi zagotovili predvsem dovolj ustrezne krme in tako ohranili staležživine na dotedanji ravni. Najbolj prizadetim območjem so tako namenili 10 tisoč ton koruze, za katero pa še zdaj ni povsem jasno, ali bo zastonj ali pa bo z živinorejci sklenjen kreditni odnos z regresirano obrestno mero. Da zadeve niso bile pravočasno razčiščene, zapišimo, da so občine 3. septembra dobile sporočilo, da bo ta koruza zastonj (živinorejci bodo plačali le manipulativne stroške), čez teden dni pa je prišlo sporočilo, da bo ta koruza po tržni ceni, vendar s posojilom z regresiranimi obrestmi. Zdaj se dogovarjajo, da bi bila koruza vendarle zastonj, vendar pa se bo ta vrednost odbila od pomoči, ki naj bi jo dobile posamezne občine.

Če vzamemo za zgled soboško občino, kjer je škoda zaradi suše največja, je ta doslej dobila le 25 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev, in sicer 16 milijonov tolarjev na račun 80-odstotnega regresiranja semena krmnih dosevkov in 35-odstotnega regresiranja gnojil za dognojevanje krmnih dosevkov in travnikov. Sredstva za regresiranje sojinih tropin so zagotovili iz sredstev, ki jih je republika kot predujem namenila občini, vendar pa se bodo ta sredstva pri končnem obračunu odštela od republiške pomoči, ki je bo deležna soboška občina.

Tudi od toliko obljubljenega regresiranja jesenske setve ni ostalo veliko, saj so bili pridelovalci deležni le 14 tolarjev regresa pri kilogramu semenske pšenice, v tem regresu pa sta upoštevana tudi 2 tolarja, ki ju je kmetijski minister obljubil kot poračun za oddano pšenico.

Po vsem tem bi lahko sklenili, da se pričakovanja oškodovanih kmetijcev niso uresničila, ti pa bodo še bolj neprijetno presenečeni, ko bodo prejeli položnice za plačilo prispevkov za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje. Kaže, da gre tudi pri tem le za odlog, ne pa za odpis.

LUDVIK KOVAČ

Strojni krožki bodo zaživeli na območjih, kjer so kmetije usmerjene v poljedelstvo in živinorejo

Prednosti v ceni in pridelku

V Lenartu so letos ustanovili prvi poskusni strojni krožek. Poimenovali so ga Klas, sedež ima pri koordinatorju Janezu Krajncu v Vinči vasi 4. V krožku so tačas 4 člani. Skupaj imajo osem kombajnov in v glavnem žanjejo pšenico, oljno repico in koruzo, kmetom pa bi radi ponudili popolne storitve od setve do žetve. Delajo z nemškimi stroji Deutz in Chlas. Že tačas so sposobni letno požeti 1000 hektarjev. Rabili bi še sodobno orodje za setev, škropljenje, silo kombajn in mlin za mletje [illegible] koruze.

Strojne krožke so uredili po avstrijskem vzoru. Razlika med nekdanjimi strojnimi [illegible] in krožki je v tem, da je strojne skupnosti financirala država, lastniki pa [illegible] vsi in nihče, zato so [illegible] hitro propadle, ko je prišlo do večjih okvar strojev.

Kot smo izvedeli od gospoda Klemenčiča, morata za krožke izpolnjena dva pogoja: kmet mora imeti vsaj [illegible] svoje mehanizacije in [illegible] časa, da bo opravljal storitve. V strojnem krožku je pravilo, da delajo mlajši ljudje, ki dobro obvladajo mehanizacijo. Dela morajo biti [illegible]jena, uporabniki pa [illegible] izbrali tiste, ki imajo pri delu večjo storilnost. Tačas je [illegible] znano, da je nekmetijska zaposlenost na naših [illegible] velika, vendar si [illegible] dekleta niso pripravljeni iskati zaslužka z delom [illegible]. Seveda pa je nevarno, da bo vse večja kriza [illegible] tudi do tega. Zakonodajalcu miselnost naših [illegible] kaže, da tačas še niso [illegible], da bi delo namesto [illegible] opravil kdo drug, ki je bolje usposobljen. Menijo [illegible], da sami to opravijo [illegible]. Res pa je, da na razstavah [illegible] kmetijah razmišljajo [illegible] o tem.

[illegible] imajo tudi [illegible] socialno vlogo sosedov [illegible] pomoči pri boleznih, [illegible] odbah [illegible] je treba nadomestiti [illegible] delovno silo. Tak sistem [illegible] resda dražja oblika, [illegible] primeru, da ostane na [illegible] sama, gospodar [illegible] zboli za [illegible] dlje časa, je lahko [illegible] obstoj kmetije.

V Avstriji pa imajo strojni krožki pomembno vlogo prav v takih primerih.

Idejo o ustanavljanju strojnih krožkov podpira tudi ministrstvo za kmetijstvo. V Lenartu sta strokovni delavec krožka dipl. agronom Stane Klemenčič, zaposlen na Svetovalnem zavodu, in koordinator dela strojni tehnik z lastno mehanizacijo in 10 hektarsko kmetijo, povedala, da bodo zahtevali, da jih v letu 1993 podpre Slovenska kmečka zveza pri Ljudski stranki, katere člani so ustanovitelji krožka. Predlagata, da se del sredstev iz fonda za pospeševanje kmetijstva nameni za kreditiranje nakupa mehanizacije krožkom, nekaj denarja pa naj bi država namenila tudi izobraževanju članov krožka, ki bodo delali s kmetijsko mehanizacijo. Krožki bodo morali dobiti svoj prostor v zakonodaji. Tačas njihov status ni urejen, tako da se ne morejo registrirati. Deležni bi morali biti tudi davčnih olajšav, da bi se lenarškemu pridružili še strojni krožki v drugih krajih Slovenije.

Kmetje tudi neradi priznajo, da jim je v preteklosti šlo dobro, čeprav številke prej zapisano trditev potrjujejo. V preteklih letih so živeli neprimerljivo bolje kot danes. Število traktorjev na dvorišču je nekoč bilo merilo za presojanje, koliko velja kateri kmet. Postavljaško in razsipno opremljanje kmetij pa nas je pripeljalo do rekordov, ki žal nimajo nič skupnega z gospodarnostjo oziroma potrebami. Šele v zadnjem času smo začeli ugotavljati, da nas drugo mesto na svetovni lestvici po številu konjskih moči po hektaru preveč stane. Statistični podatki kažejo, da povprečna slovenska kmetija velikosti med 2,5 in 3,5 hektara premore oziroma je obremenjena z 2,2 traktorja, kar pomeni s štirimi kilovati po hektaru. Seveda niso redki primeri, da lastniki srednje velikih kmetij razpolagajo tudi s tri ali celo pet traktorji ob tem, da imamo pa premalo specialne opreme in sodobnejših kmetijskih priključkov. Znano je, da se kapitalizacija na kmetijah letno zmanjša za 20 odstotkov. Prav to dejstvo potrjuje, da bo kmetijcem slej ali prej zmanjkalo sredstev za nakup drage mehanizacije, ki ne opravičuje nakupa na malih kmetijah.

Slednje sta izpostavila tudi Stane Klemenčič in Janez Krajnc, ki sta začela družno razmišljati o novi rešitvi, ki jo vidita v strojnih krožkih. Staneta Klemenčiča moti, da tačas še ni konkretnega predloga za davčno zakonodajo, kako obdavčiti uslugodajalce, člane krožka. Avstrijci imajo namreč te stvari urejene tako, da kmetje, ki opravljajo storitve v krožku plačujejo 10 odstotni davek od bruto dohodka, kmet pa si z njim ne sme prislužiti več kot polovico dohodka na kmetiji. Če vsoto preseže, je obdavčen po razredu za obrtnike, ne plača pa nobenih drugih dajatev.

Lenarški »pionirji« strojnih krožkov so problematiko že predstavili kmetijskemu ministru, od katerega pričakujejo ustrezno podporo, kar bi jim omogočilo uradno registracijo krožka in seveda vseh nadaljnih, ki jih bodo zainteresirani kmetijci ustanovili v Sloveniji.

B. HEGEDUŠ

Škoda ocenjena

Dolgotrajno pomanjkanje padavin in neobičajno visoke temperature v poletnih mesecih so povzročile veliko naravno katastrofo v radgonskem kmetijstvu. Posebna občinska komisija, ki je opravila številne oglede na terenu, je na osnovi strokovnih ocen pripravila dokončne podatke o posledicah suše. Ta znaša več kot 917,6 milijona tolarjev. Največ škode so utrpeli kmetovalci, saj nanje odpade blizu 612 milijonov tolarjev, preostali znesek, to je nekaj nad 304 milijone, pa beležijo v kmetijskih podjetjih, v gozdarstvu in vinogradništvu. Poleg tega so skoraj 1,6 milijona škode utrpeli zaradi zelo težavne oskrbe z vodo, zlasti v hribovitih predelih radgonske občine. Posebno kritičen pa je položaj živinoreje, saj so kmetovalci marsikje ostali brez krme, zato so se odločili za zakol živine. Po podatkih občinske komisije za oceno škode po suši je iz republiških blagovnih rezerv odobreno 607 ton koruze v zrnju, s čimer naj bi vsaj delno omilili posledice.

Svoj delež je prispevala tudi radgonska vlada, ki se je odločila, da za odpravljanje posledic suše nameni iz proračunske rezerve 1,2 milijona tolarjev. Poleg tega bo letos najbolj prizadete kmetovalce oprostila plačila stroškov za vzdrževanje skupnih objektov in naprav na melioracijskih sistemih. V ta namen je predvidenih nekaj čez 1,45 miljona tolarjev, kar bodo zagotovili v občinskem proračunu.

MILAN JERŠE

Obilne padavine prekinile spravilo sladkorne pese

Plačilo v dveh delih

Obilne padavine v zadnjih dneh so za krajši čas prekinile spravilo letošnjega pridelka sladkorne pese, ki jo morajo slovenski pridelovalci pospraviti z okoli 2.700 hektarjev polj. Na njivah je še precej pridelka in pridelovalci so zdaj zaskrbljeni predvsem zaradi vremena, saj se bojijo, da bi bilo ob nadaljnjem poslabšanju vremena strojno spravilo onemogočeno. Suša je tudi pri sladkorni pesi opravila svoje in prvi podatki kažejo, da so pridelki v povprečju nižji tudi do 30 odstotkov. Namesto povprečnih 50 ton po hektarju bodo tako letos pospravili le okoli 35 ton, to pa so količine, pri katerih postane ekonomika pridelovanja že vprašljiva.

Veliko ugibanj je bilo okoli cene letošnjega pridelka, saj naj bi se po nekaterih vesteh ta oblikovala v razmerju 1 proti 4,5 napram pšenici, vendar je po zagotovilih predstavnikov tovarne sladkorja v Ormožu ostala na razmerju 1 proti 4, novo razmerje pa naj bi veljalo za letino 1993. Bolj kot cena pa je vprašljivo plačilo letošnjega pridelka, saj tovarna nima na voljo dovolj sredstev za plačilo celotnega pridelka. Na pomoč bodo priskočile republiške rezerve, ki bodo za svoje potrebe odkupile 10 tisoč ton sladkorja. Vlada je takšen sklep že sprejela, ormoška tovarna pa bo tako dobila 300 milijonov tolarjev, s katerimi bo slovenskim pridelovalcem lahko izplačala 60-odstotno akontacijo, preostalo plačilo pa bodo dobili pozneje. Kdaj, ostaja zaenkrat še vprašanje, saj mora poskrbeti tudi za plačilo pese hrvaških pridelovalcev. Ta jim letos v tovarni povzroča še dodatne stroške, saj po mnenju vlade pridelovanje sladkorne pese na Hrvaškem ni v slovenskem interesu, pač pa v interesu tovarne in mora zato sama poskrbeti za plačilo, poleg tega pa naj bi za to peso plačala še uvozne dajatve. Količine sladkorja, ki jih bodo odkupile republiške rezerve, ne bodo pokrile vseh potreb po denarju, zato bo tovarna morala najti še druge možnosti za prodajo sladkorja, saj bi sicer pridelovalci morali predolgo čakati na celotno plačilo.

L. KOVAČ

Jesensko oranje – večji pridelek

Samo globoka humusna, rahka, grudičasta tla, ki imajo veliko prostornino, so primerna za bogat pridelek.

S spravilom jesenskih pridelkov in po končani setvi ozimin se začne priprava tal za spomladansko setev. Najpomembnejša naloga, ki jo kmetijci pri osnovni obdelavi tal morajo opraviti, je jesensko oranje, kar je osnovni pogoj za doseganje visokih pridelkov koruze, sl. pese in drugih jarin.

Pomen brazde

Od vseh obdelovalnih ukrepov je jesensko oranje za povečanje pridelkov najpomembnejše, ker z njim vplivamo na izboljšanje godnosti tal. Tla so godna takrat, ko so dovolj zračna, strukturna, dovolj globoka, rahla in sposobna zadržati dovolj vlage. V naših podnebnih razmerah je zelo pomembno, da tla akumulirajo dovolj zimske vlage, ki je na razpolago rastlinam v poletnih mesecih, ko so pogoste suše. Sušo bolj otrpijo tisti posevki na zemljiščih, ki jeseni niso bila preorana. Vlage, ki se akumulira pozimi, ni mogoče nadomestiti z drugimi (poletnimi) padavinami, ker se pozimi z zamrzovanjem volumen zoranih tal bolj poveča kot nezoranih. Z večkratnim zamrzovanjem in odtajanjem se tvorijo strukturni agregati in s tem večje število mikropor, ki zadržujejo vlago v tleh večji del leta.

Zaradi obilice padavin v jesensko-zimskem obdobju se tla prepojijo z vodo, ki spomladi odteče v globlje plasti ali izpari, nastanejo v tleh makropore, ki jih napolni zrak. Taka tla imajo povečano količino vode in zraka, ki sta najpomembnejša rastna dejavnika.

Pri jesenskem oranju pa moramo paziti, da ne orjemo premokrih tal, ker s tem lahko dosežemo obratne učinke in močno pokvarimo strukturo tal.

Čas oranja. Če vremenske razmere in stanje zemljišča ne dopuščajo kakovostnega oranja, je boljše le-to preložiti na pomlad. Tudi lahkih peščenih tal ni potrebno orati jeseni, ker slabo akumulirajo vlago. Se pravi, da je potrebno osnovno obdelavo – globoko oranje prilagoditi tipu zemljišča (pesek, ilovica, glina), stanju tal in legi zemljišča. Na nagnjenih terenih, kjer je možna erozija (odnašanje zemlje, ki je kar pogost pojav tudi v Pomurju), in na poplavnih zemljiščih ne priporočamo jesenskega globokega oranja. Na vseh drugih zemljiščih priporočamo globoko oranje jeseni z zaoravanjem hlevskega gnoja (gnojevke, rastl. ostankov, podorin, ki so vir humusa) ter vsaj 1/2 NPK gnojil. Na splošno velja, da težka tla obdelujemo precej časa pred setvijo, ker potrebujejo več časa, da se aktivirajo, medtem ko so lahka peščena zemljišča aktivnejša in slabše zadržujejo vodo in v njej raztopljene hranilne snovi, zato jih je potrebno orati tik pred setvijo.

Glede na lastnost tal je potrebno jeseni najprej orati težka zemljišča in nazadnje lahka. Za poljščine pa je vrstni red: najprej orjemo površine, ki so namenjene za slad. peso, potem koruzo, zrnate stročnice (grah, soja), jara žita in krompir.

Globina oranja je odvisna od:

Globine razvoja glavne koreninske mase poljščin (sl. pesa nad 30, koruza 25, grah 20, jara žita do 20 cm), vrste zemljišča, reliefa (nagnjenosti), podnebja, orodja za obdelavo, načina gnojenja in gospodarnosti. Ker zaradi teh dejavnikov ni možno izdelati splošnega priporočila, je pri globini oranja potrebno upoštevati:

Težja zemljišča orjemo globlje zaradi izboljšanja vodno-zračnega režima tal in lahka zemljišča, ki so bolj rahla, plitveje.

Na ravnih zemljiščih je lahko oranje globlje kot na nagnjenih, položnih legah (odnašanje tal). Globino oranja prilagajamo tudi količini in razporedu padavin. Tam kjer so padavine med vegetacijo obilne in dobro razporejene, je potrebno plitveje orati, medtem ko je za sušne poletne mesece potrebno opraviti jesensko oranje nekoliko globlje zaradi konzerviranja – ohranjanja zimske vlage v tleh.

Za intenzivno pridelavo (visoke pridelke) je potrebno orati globlje, globoka brazda pa je primernejša za intenzivnejše gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili.

Brazdo moramo poglabljati postopno, za naše talne in podnebne razmere priporočamo globino oranja do 30 cm (upoštevamo prej navedene dejavnike) za rahljanje globljih plasti zemlje pa priporočamo podrahljanje. Podrahljamo v kolobarju, najboljši učinki so po žetvi žit, ko je zemlja bolj suha, pri vlažnih tleh pa ne dosežemo željenih učinkov rahljanja tal.

Zita Novak, dipl. inž. agr.
ŽVZ za Pomurje M. Sobota,
Kmetijska svet. služba

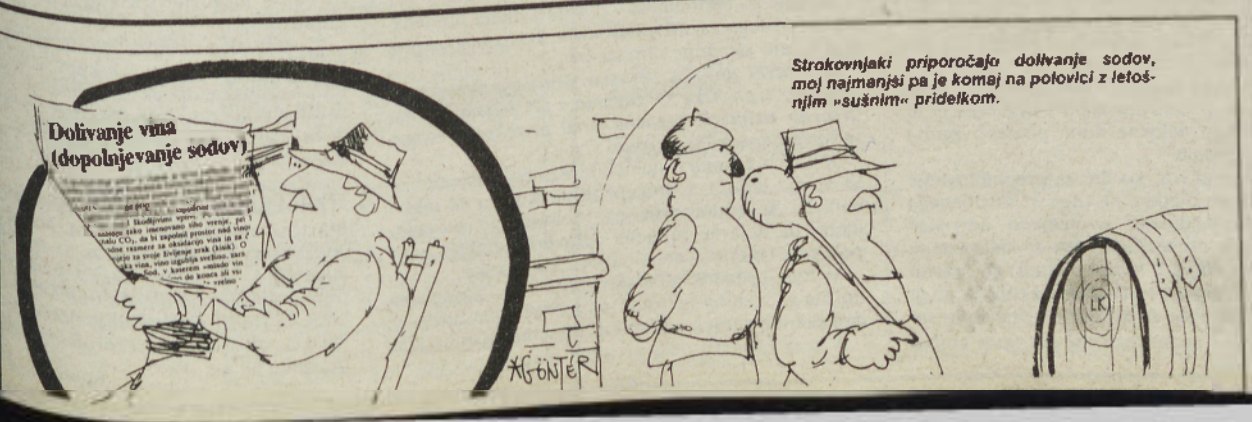

Strokovnjaki priporočajo dolivanje sodov, moj najmanjši pa je komaj na polovici z letošnjim »sušnim« pridelkom.

Turnišče: cene pujskov

Čeprav je bil sejem v Turnišču na Trezin četrtek, so rejci tja pripeljali kar 91 živali. Pujski so bili stari od 7 do 10 tednov, tehtali so okoli 20 kilogramov. Kupci pa so morali za par odšteti od 10 do 12 tisoč tolarjev. Sejem v Turnišču je vsak četrtek, začne pa se ob 7.00.

Rudi Divjak iz Hrastja-Mote

Mlinar skrbi za vodovod

V letošnjih poletnih sušnih dneh je marsikje zmanjkala voda. V omrežju vaškega vodovoda v Hrastju-Moti pa niso imeli problemov. Veliko zaslug za to ima predsednik vodovodnega odbora Rudi Divjak.

»V naši vasi sem bil pobudnik mnogih akcij, pa tako tudi za gradnjo vodovoda. Zgradili smo ga 1971. leta. Vse odtlej sem predsednik, povrh pa še pobiram vodarino. Na vodovodno omrežje je priključenih 80 gospodinjstev, ki so razvrščena v 6 skupin, zato plačujejo različne prispevke za porabljeno vodo. Le-ti so bili v prvem polletju od 250 do 800 tolarjev. Povprečje je torej nekaj več kot 500 tolarjev. Za drugo polovico leta bom pobiral za 20 odstotkov višje zneske.«

Rudi Divjak, dolgoletni predsednik vaškega odbora v Hrastju-Moti, vzorno skrbi za vodno črpališče, neoporečnost, pobiranje vodarine...

Rudi Divjak živi za vaški vodovod. Ne mine dan, da ne bi stopil do črpališča in pogledal, če je vse v redu. Tu in tam vodo razkuži. Sicer pa je vodnjak globok 12 metrov, pa je tudi to najbrž vzrok, da je voda kristalno čista in neoporečna. Tako kažejo izvidi bakterioloških in kemičnih preiskav. Prav gotovo pa je voda dobra tudi zato, ker je negovana okolica vodnjaka.

V Hrastju-Moti skrbijo, da bi vodovod dobro deloval. Tako imajo 2 rezervni črpalki, razno avtomatiko in še kaj, kar omogoča, da napravo, ki bi odpovedala, hitro nadomestijo. Lani so pobrali vodarino v vrednosti 28.950 tolarjev. Nekaj denarja so prenesli v letošnje leto. Seveda pa tudi v Hrastju-Moti razmišljajo, ali ne bi morda namestili vodomerov. Tedaj bi pač plačal vsak odjemalec toliko kubičnih metrov vode, kolikor bi jih porabil. Četudi imajo zdaj razvrščene odjemalce v skupine, ni stoodstotnega jamstva, da je to povsem pravično. Za vodomere si še najbolj prizadeva predsednik Rudi Divjak. Je pa tudi res, da bi rad ščasoma predal funkcijo komu drugemu. Vprašanje pa je, če se bo našel kdo, ki bo tako predan vodovodnim napravam in vodenju poslovnih knjig. Poleg blagajniških prejemkov in izdatkov vodi še blagajniški dnevnik in drugo dokumentacijo.

Rudi Divjak je tudi daleč naokrog znan mlinar. Ima popoldansko obrt. Do upokojitve pa je delal kot vzdrževalec v Radenski. Zdaj, ko mu ni treba vsak dan v službo, se še bolj posveča svojemu mlinu in vaškemu vodovodu.

Š. SOBOČAN

Bodo spet segli v denarnico?

»Do predlani, ko se je izteklo plačevanje zadnjega krajevnega samoprispevka, smo v vaseh naše krajevne skupnosti asfaltirali letno 1.800 metrov makadamskih cest. V štirih letih zadnjega referendumskega obdobja pa kar 9.200 metrov! Zaskrbljen pa sem, kako bo naprej, saj imamo še 25 kilometrov makadamskih cest, zanesljivih finančnih virov pa ne,« je potožil predsednik krajevne skupnosti Apače Jože Cmor. Dodal je še, da ta skupnost zajema poleg Apač še Mahovce, Črnce, Zepovce, Segovce, Lutverce, Plitvico, Nasovo in Lešane, torej skoraj celo Apaško dolino. Tukaj živi 2490 ljudi, in sicer v 681 gospodinjstvih.

V Apačah pogrešajo denar, ki se je stekal s krajevnim samoprispevkom. O možnosti ponovne uvedbe so te dni govorili na zborih vaščanov in ti take možnosti niso izključevali. Vodstvo krajevne skupnosti bo pripravilo kmalu osnutek novega referendumskega programa za celotno krajevno skupnost in ga dalo v pretres občanov. Če bodo zanj, potem bodo šli na uradno neposredno izjavljanje, torej na referendum. Obstoji pa tudi predlog, da bi prispevali denar za ceste le občani tistih krajev, kjer bodo potekala dela. Modernizacija cest pa je nujna zlasti v Lešanah in Nasovi, da bi se potem tudi tidve vasi povezali z ostalimi cestnimi smermi, denimo s cesto Apače–Zgornja Ščavnica.

Vprašanje pa je, ali bi dobili s krajevnim samoprispevkom dovolj denarja, kajti število zaposlenih (in s tem glavnih plačnikov samoprispevka) se je v krajevni skupnosti močno zmanjšalo. Razlogi so znani: bankrot Line, težave v bivši Avtoradgoni in tako naprej. V dobrih časih je hodilo na delo iz omenjenih krajev 700 ljudi, zdaj pa čez 200 manj. Se sreča, da si ljudje pomagajo sami! Iz Apaške doline jih hodi vse več na sezonska dela v Avstrijo. Nekateri za dan dva, drugi odidejo v ponedeljek in se vrnejo v soboto. Delajo v vinogradih in na poljih, v povrtninskih obratih... Predsednik krajevne skupnosti Apače je ob tem pokritiziral domačo zadrugo, ker sama ne organizira pridelovanja povrtnin. Ko bi organizirala pridelavo le-teh, bi se lahko ljudje (samo)zaposlili tudi doma. Dejstvo je namreč, da je treba spremeniti miselnost, saj se ne da živeti samo od pridelovanja koruze, čakati na bikca, da se bo zredil in podobno.

V večini vasi krajevne skupnosti Apače imajo zadovoljivo rešeno oskrbo z vodo, problem pa je v Lešanah in Nasovi, ki sta na nekoliko višji nadmorski višini, zato se pogosto zgodi, da iz pipe kvečjemu le curlja. Zdaj je dobila krajevna skupnost Apače 6.000.000 tolarjev obresti od glavnice denarja, ki je prišel na račun vojne odškodnine, s čimer si bodo pomagali pri gradnji vodohranov v Lešanah in Nasovi. Tja bodo črpali vodo, od tam pa bo pritekla v gospodinjstva s prostim padcem. Iščejo pa tudi nova črpališča vode, kajti v Segovcih ni ravno najboljše.

Krajevna skupnost Apače bo letos dobila iz občinskega proračuna 1.668.000 tolarjev. To seveda ne bo zadoščalo za takoimenovano funkcionalno javnost, vzdrževanje cest... zato je misel na zbiranje denarja (s klasičnim samoprispevkom ali v kaki drugi obliki) nuja. Morda pa bodo odpadli problemi, ko bodo **Apače spet občina**? Na to kaže slijo resno, saj so v nedavno dograjeni stavbi, v kateri ima sicer največ prostorov pošta, predvideli tudi upravne prostore za občino.

Š. SOBOČAN

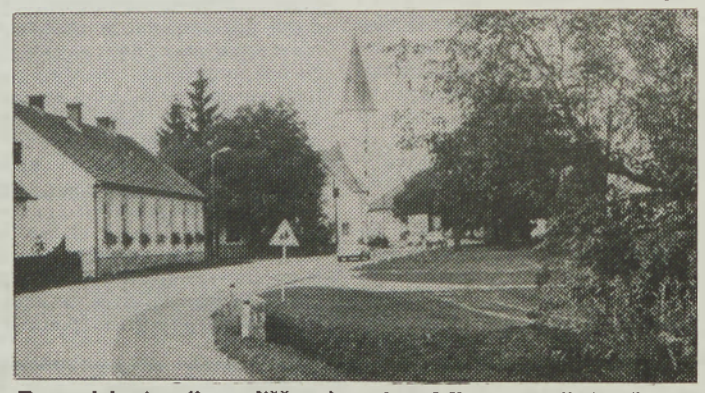

Eno od krajevnih središč radgonske občine so tudi Apače.

Obsežna košnja melioracijskih jarkov

Letos kosijo jarke v gornje radgonski občini na površini vel ka 582 kvadratnih metrov. Zajeta so melioracijska območja, Stp tinci, Lomanoše, Plitvica, Boračeva–Črešnjevci, Selnica, Zgornja –Biserjane, Biserjane–Grabonoš, Grabonoš–Spodnja Spodnja Ščavnica I in Spodnja Ščavnica II. Stroški za posamezna območja so dokaj različni, saj znašajo od 232,91 do 702,24 SIT za hektar zemljišča. Za osnovno košnjo melioracijskih jarkov je letos predvidenih nekaj čez 1,45 milijona tolarjev.

Na melioracijskih območjih, ki jih urejajo z občinst in odlokom za vzdrževalna dela, je skupaj 2832 hektarjev kmetijskih površin in okrog 1900 gospodinjstev ter družbena zemljišča, ki so letos utrpela precejšnjo škodo zaradi suše. Zato se je gornje radgonska vlada odločila, da za ublažitev posledic te škode lastnikom in uporabnikom kmetijskih zemljišč na melioriranih območjih v radgonski občini letos ne bo treba povrniti stroškov za vzdrževalna dela na skupnih objektih in napravah posameznih melioracijskih sistemov.

M. JURŠA

Pravnik svetuje

Krivica peče bolj kot žerjavica in če je še nimaš kam položiti, če izgoreva samo v človekovi notranjosti, je toliko huje. Zato pa odpiramo časopisni prostor, da vsi, ki vas teži krivica iz delovnih razmerij, to položite na papir. Sprejemali bomo vaša pisma, na vaša vprašanja s področja delovne zakonodaje pa bo odgovarjal in svetoval, gospod Branko Lutarič. Pišete nam lahko na naslov Podjetje za informiranje, Vestnik, Slovenska ulica 41, Murska Sobota, s pripisom za rubriko Pravnik svetuje.

DELOVNA ZAKONODAJA

1. V podjetju je v teku postopek ugotavljanja trajnih presežkov delavcev in se je pojavil problem, kako uporabiti določbe 12. člena splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Ta namreč določa delovno uspešnost kot temeljni kriterij za ohranitev zaposlitve. Delovna uspešnost se v podjetju doslej ni ugotavljala, vodje delovnega procesa oz. direktor hočejo ugotavljati delovno uspešnost za nazaj na podlagi sedaj postavljenih kriterijev.

Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo določa delovno uspešnost kot temeljni kriterij, drugi kriteriji (strokovna izobrazba oz. usposobljenost za delo, delovne izkušnje, delovna doba, zdravstveno stanje delavca in socialno stanje), pa so korekcijski.

Menim, da v primeru, ko podjetje (delodajalec) delovno uspešnost ni sproti ugotavljalo, na tak način ugotovljeno »delovno uspešnost« ne more uporabiti. Delovna uspešnost se ne more ugotavljati pavšalno, po prosti presoji vodij delovnega procesa ali kogarkoli drugega. Delovna uspešnost (variabilni del osebnega dohodka) se določa po 34. čl. splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo po osnovah količine, kvalitete, gospodarnosti dela, inventivnosti in inovativnosti, podkriteriji pa se v okviru teh osnov razdelajo in vrednotijo od podjetja do podjetja različno.

Delovna uspešnost se meri oz. ocenjuje individualno ali skupinsko, po vnaprej dogovorjenih kriterijih.

Iz tega izhaja, da se tak način ugotavljanja delovne uspešnosti ne more uporabiti oz. ne more vzdržati strokovne presoje ali presoje organov, ki bi odločali o pritožbi zoper tak način ugotavljanja delovne uspešnosti.

Menim, da bo podjetje v takem primeru lahko upoštevalo le korekcijske kriterije.

2. Ali lahko podjetje pri ugotavljanju trajnih presežnih delavcev uvrsti med trajne presežke le delavce določenega dela podjetja (komercialni sektor, splošna služba itd.)

Podjetje mora ugotavljati presežek delavcev v celotnem podjetju, ne le v posamezni organizacijski enoti, npr. v komercialnem sektorju, splošni službi ipd. Takšno stališče potrjuje tudi sklep Ustavnega sodišča Republike Slovenije v Ur. l. RS št. 9/91.

Gre za pristojnost poslovodnega organa, ki ugotovi obstoj trajnega prenehanja potreb po delu delavca, razloge, število in kategorije delavcev in rok, v katerem bo potreba po delavcih prenehala.

V postopek ugotavljanja presežkov so torej vključeni vsi delavci z enako strokovno izobrazbo.

Opozoriti je potrebno na določbe 36/a čl. zakona o delovnih razmerjih, ki določa, da delavcu, ki je trajni presežek delovno razmerje ne preneha, če:

– je mogoče delavca razporediti na delovno mesto, ki ne ustreza njegovi strokovni izobrazbi, znanju in zmožnostim, če delavec s tem soglaša;

– je mogoče delavca prekvalificirati ali dokvalificirati v roku 6 mesecev;

– je mogoče opravljati delo z nespremenjenim številom delavcev v skrajšanem delovnem času (najmanj 36 ur na teden).

O razporeditvi, prekvalifikaciji in skrajšanem delovnem času odloči poslovodni organ oz. delodajalec, če gre za večje število delavcev (32 čl. zakona o delovnih razmerjih Republike Slovenije, Ur. l. SRS št. 14/90 in 5/91) pa organ upravljanja. Pri določitvi delavcev, katerim se zagotovi razporeditev oz. prekvalifikacija, se upoštevajo kriteriji iz 12. čl. splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo (delovna uspešnost kot temeljni, ter strokovna izobrazba itd. kot korekcijski kriteriji).

3. Kolikšen znesek odpravnine pripada delavcu, ki je trajno presežni delavec, kako se izračunava in kdaj zapade v plačilo?

Pravico do odpravnine ima delavec, zaposlen v organizaciji ali pri delodajalcu – po določbi 36/f čl. zakona o delovnih razmerjih Republike Slovenije (ki ne glede na določbo 4. čl. ustavnega zakona za izvedbo temeljne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, Ur. l. RS št. 1:91-1, uporablja kot republiški predpis) najmanj dve leti, v višini najmanj polovice njegovega povprečnega mesečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih, za vsako leto dela v organizaciji oz. pri delodajalcu.

Do odpravnine delavec ni upravičen, če mu organizacija v okviru programa reševanja presežnih delavcev zagotovi ustrezno zaposlitev drugje ali dokupi delovno dobo.

Pri tem se utegne pojaviti vrsta vprašanj, glede tega, kaj se šteje za delovno dobo v organizaciji in ali vsakršen dokup delovne dobe pomeni izgubo pravice do odpravnine.

Menim, da v primeru, ko gre za preoblikovanje podjetij po Zakonu o podjetjih (npr. iz družbenega podjetja nastanejo družbe z omejeno odgovornostjo), v mnogih primerih pravica do odpravnine ni problematična, saj gre v bistvu (tudi) za pravno nasledstvo, ko je že v ustanovitvenih aktih (ki jih je poleg ostalega potrebno predložiti registrskemu sodišču zaradi vpisa v sodni register) dostikrat vsebovana določba o univerzalnem pravnem nasledstvu.

V drugih primerih se prav tako vnaprej pravica do odpravnine ne more izključiti, potrebno pa je vzeti v poštev vse okoliščine in dejstva, ki se tičejo življenja pravne osebe in se na tej podlagi odločiti ali gre za delovno dobo v isti organizaciji v celotnem trajanju ali so prisotne okoliščine oz. dejstva, ki tak zaključek negirajo.

Pa o tem več morda ob konkretnejšem problemu v prihodnje.

Prav tako menim, da tudi vsak dokup delovne dobe ne izključuje pravico delavca do odpravnine, še posebej, če bi obstajalo očitno nesorazmerje med višino zneska, potrebnega za dokup delovne dobe in višino odpravnine, ki bi delavcu pripadala. Odločitev v organizaciji bo tako odvisna od vsakokratnih okoliščin posameznega primera.

Za podlago obračuna se torej med ostalim jemlje tudi število let delovne dobe.

Vseeno pa je ali delavec dopolni določeno število let delovne dobe pred izdajo ali dokončnostjo ustreznega sklepa (ali odločbe) ali v času, ko mu že teče 6 mesečni odpovedni rok, razen seveda v primeru sporazuma, ko organizacija (delodajalec) izplača delavcu v denarju šestmesečni odpovedni rok.

Osnova za izračun odpravnine je povprečni mesečni (delavčev) osebni dohodek v zadnjih treh mesecih pred prenehanjem delovnega razmerja. Če delavec tudi v času odpovednega roka dela, se vzame za osnovo tak njegov osebni dohodek. Če pa delavec v času odpovednega roka ne dela in za ta čas prejema nadomestilo osebnega dohodka menim, da sta rešitvi vsaj dve:

– da se za osnovo vzame povprečni mesečni (neto) osebni dohodek v zadnjih treh mesecih dela, preden je začel teči odpovedni rok (ali da se ugotovi kakšen bi ta bil, če je bil delavec npr. na čakanju na delo kot začasno presežni delavec, v bolniškem staležu ali je kakšnega drugega naslova prejemal nadomestilo osebnega dohodka), ki se bi bilo potrebno povečati za odstotek povečanja osebnih dohodkov v organizaciji;

– da se za osnovo vzame osebni dohodek delavca v treh mesecih pred prenehanjem delovnega razmerja, ki bi ga dobil, če bi delal ali kakršnakoli druga rešitev, ki delavcu zagotavlja vsaj tak obseg te pravice, kot ga je določil zakonodajalec.

Pravico do odpravnine pridobi delavec z dnem dokončnosti sklepa, da je njegovo delo postalo trajno nepotrebno (od tega dne dalje (od vročitve) teče tudi 6 mesečni odpovedni rok).

Izplačilo odpravnine lahko delavec po dogovoru z organizacijo uveljavlja, ko je sklep o prenehanju delovnega razmerja dokončen.

Zapade pa odpravnina v plačilo z dnem prenehanja delovnega razmerja delavca, od takrat naprej tudi tečejo zamudne obresti.

4. Pravni položaj delavca (trajnega presežnega delavca) v primeru sporazuma s podjetjem, da mu delovno razmerje preneha pred pretekom šestmesečnega odpovednega roka.

36/f člen zakona o delovnih razmerjih Republike Slovenije določa v drugem odstavku, da se lahko delavec in organizacija oz. delodajalec sporazumeta, da delavcu preneha delovno razmerje pred potekom šestmesečnega odpovednega roka.

V tem primeru je organizacija oz. delodajalec dolžna (kogentna (prisilna) določba) delavcu izplačati celoten znesek nadomestila osebnega dohodka.

V tem primeru delavec nima materialnih pravic na podlagi zakona o zaposlovanju in zavarovanja za primer brezposelnosti (U. l. SRS št. 5/91) do izteka šestmesečnega odpovednega roka. Zavod za zaposlovanje takega delavca z dnem prijave na zavodu prijavi v zdravstveno zavarovanje kot občana. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa si delavec – iskalec zaposlitve – lahko uredi sam s postavljenim plačilom prispevka.

Ko preteče čas šestmesečnega odpovednega roka, pridobi delavec pravico do prejemanja nadomestila osebnega dohodka v skladu z zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Osnova za odmero nadomestila je osebni dohodek, ki ga je zavarovanec prejel tri mesece pred prenehanjem delovnega razmerja. Denarno nadomestilo znaša po sedanjem zakonu prve 3 mesece 70 %, naslednje pa 60 % navedene osnove.

5. Denarno nadomestilo in podjetniško

Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti določa v 32. čl., da zavarovanec preneha pravica do denarnega nadomestila, če ustanovi podjetje, začne izvajati obrtno ali drugo dejavnost z osebnim delom.

Trdoto te določbe omili 16. čl. istega zakona, ki v 2. al. določa, da se šteje za brezposelno osebo iskalec zaposlitve, če se prijavi na zavodu in ni lastnik ali solastnik podjetja, v katerem je v koledarskem letu pred prijavo za iskanje zaposlitve ustvaril dohodek, s katerim se lahko prijavlja, s tem, da ustvarjeni dohodek letno ne sme biti nižji od zajamčenega nadomestila osebnega dohodka. Nadomestilo pa znaša glede na določbo 3. odst. 21. čl. istega zakona 80 % zajamčenega osebnega dohodka po zakonu)

Iz določb navedenih členov bi bilo mogoče zaključiti, da le ustanovitev podjetja sama po sebi ni posledico prenehanje pravice do denarnega nadomestila. Potreben je še dodaten pogoj, da lastnik ali solastnik podjetja s poslovanjem ustvarja dohodek, sredstva za preživljanje in šele potem izgubi status brezposelne osebe in seveda pravico do denarnega nadomestila.

6. Starejši delavci kot trajno presežni delavci, njihovo soglasje, dokup zavarovalne dobe

Po določbah 36/d čl. zakona o delovnih razmerjih Republike Slovenije, lahko starejšemu delavcu, ki mu do izpolnitve pogojev za upokojitev manjka do pet let zavarovalne dobe, delovno razmerje preneha le:

– če se mu zagotovi dokup zavarovalne dobe,

– če mu je zagotovljeno denarno nadomestilo do naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve pogojev za upokojitev,

– ali z njegovim soglasjem pravico do denarne odpravnine.

Zavarovalna doba se lahko delavcem dokupi za vse oblike upokojitve. Dokupi se lahko največ pet let zavarovalne dobe. Če delavec z dokupom zavarovalne dobe doseže polno osebno pokojninsko dobo, njegovo soglasje ni potrebno, potrebno pa je njegovo soglasje pri dokupu zavarovalne dobe za primer predčasne oz. starostne pokojnine.

Pri »ustrezni odpravnini« zakon verjetno misli na pravično odpravnino. Kaj je pravična (ustrezna) odpravnina z vidika delavca na splošno bi bilo težko odgovoriti. V vsakem konkretnem primeru bi bilo potrebno upoštevaje mnoge okoliščine (na strani delavca in (tudi) organizacije) dobro premisliti ali bi delavcu svetovali, da izkoristi pravico do odpravnine ali ne.

Branko Lutarič

Tekstilni bienale

Od zavese do modernega tekstila

V katalogu za razstavo z naslovom Tekstilni bienale Szombathely, ki je od 14. oktobra do 3. novembra odprta v soboški Galeriji, v najbrž nekoliko nerodnem prevodu povzetka pozdravnega nagovora Nandorja Salamona, direktorja Nove galerije v Sombotelu, piše, da Sombotel, »kraj v Železni županiji že več kot dve tisočletji sprejema in podpira – z razstavami in delavnicami v Velemu in Zsenny – to umetniško panogo, ki išče svojo pot do osamosvojitve«. Razstav in delavnic na temo modernega tekstila tudi v Sombotelu, od koder prihaja razstava, prav gotovo ne primanjkuje že dva tisoč let.

Je pa slej ko prej res, da je krašenje tekstila tisočletja stara umetniška panoga. Spomnimo se samo zaves z različnimi motivi in napisi, ki so nekdaj tako v okras kot za zaščito stene visele po naših bivalnih kuhinjah! Med enim in drugim, med zavesami in umetniško oblikovanim tekstilom, je pri nas nekak časovni zev, ker od zaves do modernega oblikovanja nimamo tvarne vezi. Po zaslugi Tekstilnega bienala se taka vez lahko vpostavi.

Leta 1988 je bil izbor sombotelske umetniške zbirke tekstila prvič predstavljen v Soboti, zdaj pa je predstavljen del bienalne zbirke. Leta 1994 naj bi Sobota in Sobotel izmenjala svoja bienala, v Sombotel bo šel soboški Bienale male plastike, v Soboto pa pride madotni Tekstilni.

ŠTEFAN SMEJ

Balkanizmi

Balkanizmi so nekateri izrazi, pojmi in načini medsebojnih odnosov med ljudmi in ljudi do živali ter predmetov. So dediščina nekdanje JUGOSLAVIJE, ki nam je bila vcepljena s pomočjo ZKJ in njenih sodelavcev ter s pomočjo in delovanjem JNA, katere podaljšek je TO.

Vidite, ko novorojenčku prerežemo popkovino, se fizična, biološka vez med njim in materjo pretrga, ostane pa psihološka vez, ki traja vse do konca življenja. Tako je tudi z mlado SLOVENIJO. Značilnost balkanske politike je tortura. Bila je ponešena v svet s pomočjo militaristov. Uveljavila se je vsepovsod, kakor boste v nadaljevanju brali. So ljudje, ki v tem uživajo, in dostim to prinaša masten denar in celo spolno naslado. »Torturiramo« pa tudi z nekaterimi predpisi in zakoni, kakor slišim, da se pripravlja nov zakon, po katerem se več ne bo smelo realno pisati niti govoriti o nekom ali o neki ustanovi, stranki ali bog ne daj mogoče tudi o TO! Samo pohvalno lahko govorite in pišete. Ustave ne bi omenjal. Mar pohvala ni tudi kritika?

Mimogrede naj vam povem, da je zelo dobro hoditi v kino. Marsičesa se lahko naučimo, če pravilno presojamo in razumemo, kar gledamo in slišimo. To bi morali, saj ste dovolj zdravi, da sprejemate dražljaje iz okolice. Dobrodošli v kinu! To je najcenejša zabava in lahko je tudi najbolj poučna. Kakor je v eni svojih skladb zapisal slavni BRUCE SPRINGSTEEN:

»... več smo se naučili iz obiskovanja kina in poslušanja nekajminutnih skladb z gramofonskih plošč kot vse dni v šoli, zakopani v gore knjig...«

Gospod BASPRINGSTEEN je realist do solza.

FRANC RAJNAR

Za zeleni jezik (16)

V rubrikah 5 in 6 smo vsaj v grobem teoretično predstavili t.i. socialne zvrsti, ki jih jezikovna teorija opredeljuje glede na okoliščine sporočanja. Vsako besedilo pa je mogoče opredeliti tudi funkcijsko, to pomeni glede na namen, ki ga ima. Ker smo doslej praktično (glede na dobre in pomanjkljive jezikovne rešitve) predstavili že nekaj besedil, bo prav, če povemo tudi, kako jezikoslovje oz. znotraj njega teorija zvrstnosti klasificira besedila glede na to, kaj hoče avtor povedati in zakaj, kdo je njegov večinski naslovnik in kateri prenosnik (medij) bo njegovo besedilo naslovniku posredoval.

Jezikovna teorija v množici besedil loči med dvema velikima podmnožicama, med **leposlovnimi ali umetnostnimi** in **neleposlovnimi ali neumetnostnimi besedili.** Čeprav lahko marsikaj umestnega pove tudi o prvi podmnožici, vsaj na jezikovno-stilni ravni (mnogo več pa o njej z različnih zornih kotov razpravlja literarna veda), pa se bolj posveča neleposlovnim besedilom. Le-ta običajno razvršča v **praktičnosporazumevalna, praktičnostrokovna, strokovna, znanstvena, poljudnoznanstvena in publicistična.**

Čeprav nekateri raziskovalci praktičnosporazumevalna besedila uvrščajo kar med praktičnostrokovna (npr. tudi Drago Bajt, ki od 24. septembra v Književnih listih, četrtkovi »prilogi« dnevnika Delo, objavlja poglobljeno predstavitev neleposlovnih žanrov, ki jo toplo priporočamo vsem, ki jih ta problematika zanima), pa je ločnico med enimi in drugimi vendarle mogoče potegniti. Že sam izraz pove, da so s **praktičnosporazumevalnimi** mišljena tista govorjena in pisana besedila, katerih namen je vsakodnevno sporazumevanje med ljudmi. Ta besedila, npr. pogovor, telefonski pogovor, zasebno pismo itn., so po svoji jezikovni in besedilni sestavi najpreprostejša, niso pa brez »pravil« oz. predvidevajo vsaj osnovno jezikovno (in tudi splošno človeško) kulturo. Osebna nota ali subjektivnost je ena od pomembnejših značilnosti, ki jih loči od **praktičnostrokovnih** besedil. Za slednje – npr. uradovalna in poslovna besedila (administrativni obrazci, pogodbe, dopisi, uradne objave...), obvestila (razpisi, oglasi, letaki, plakati, jedilni listi...), reklame (reklamni oglasi, prospekti, katalogi...) – je namreč značilna določena mera objektivnosti in pa znotraj posameznih žanrov stalnost skladenjskih enot (npr. stalne besedne zveze v obrazcih, razpisih itn.). Ta besedila so sicer pisana – oz. naj bi bila – v standardnem (normiranem) knjižnem jeziku, vendar se v njih pogosto mešajo prvine pogovornega jezika in žargona (nekn jižna govorica ljudi istega poklicnega kroga), tudi kratično in številsko izražanje, kar povzroča številne jezikovne napake in pogosto stilno nerodnost. Zato tudi ni čudno, da imajo jezikovne rubrike največ opraviti prav z njimi. (Tudi v naši rubriki bomo v prihodnje tovrstna besedila še natančneje predstavili).

Še večja mera objektivnsoti je značilna za **strokovna besedila** (strokovni nasveti in navodila, pravni akti, tehnična dokumentacija, priročniki, elaborati...), ki so zapisana na podlagi preverjenih znanstvenih dognanj za strokovno javnost. Svoj praktičnouporabni in izobraževalni namen uresničujejo z nevtralno uporabo jezikovnih sredstev, jasnostjo, izrazno natančnostjo itn.

Vsebinsko, jezikovno in besedilno so med neleposlovnimi zvrstmi najzahtevnejša **znanstvena besedila.** V njih namreč raziskovalci (teoretiki) iz naravoslovnih in družboslovnih ved s pomočjo odmišljanja (abstrahiranja) predmetnost ne le opisujejo (strokovni jezik), ampak v njej nahajajo in definirajo tudi zakonitosti, ki jo določajo. S pomočjo naravnega jazika, ki je na besedni ravni izrazito enopomenski (termini), na skladenjski pa zelo zapleten, in ob pomoči nebesednega (številskega in grafičnega) gradiva ta besedila natančno razčlenjujejo stvarnost, prodirajo v bistvo pojavov in dokazujejo/argumentirajo svoje predpostavke/hipoteze. Za znanstvena besedila je značilen tudi t.i. znanstveni aparat, t.j. opremljenost besedila s citati, podčrtnimi navedki, referenčno dokumentacijo ipd.

S strogo znanstvenimi spoznanji seznanjajo širši krog naslovnikov **poljudnoznanstvena besedila,** kakršna so npr. šolski učbeniki, članki v poljudnih revijah ipd. V skladu s tem namenom je zanje značilna bolj ohlapna raba terminov (strokovnih izrazov), ponazoritveno gradivo (konkretizacija abstraktnih pojmov s pomočjo risb, fotografij, preglednic, grafikonov...), slikovitejši razlagalni stil in popularizacija znanstvenih dognanj ter didaktično-pedagoška vloga.

Sodobnega življenja pa si že lep čas ne znamo predstavljati brez **publicističnih besedil** v t.i. sredstvih obveščanja (časopisje, radio, televizija, revije splošnega tipa). Vse različne publicistične žanre bistveno določa informativna funkcija, ki je v nekaterih žanrih (npr. komentar, recenzija idr.) bolj analitična/razčlenjevalna, v drugih bolj interpretativna/razlagalna. Ob težnji k splošno dostopni informativnosti (tako vsebinsko kot jezikovno) pa se publicistična besedila ne morejo izogniti svoji specifiki: na eni strani izraziti klišejskosti (npr. strukturiranost naslovja, publicizmi v besednem izboru itn.), na drugi močni individualni stilizaciji, kakor jo uresničujejo izrazite novinarske osebnosti.

Prav ta t.i. osebna nota postaja v poplavi standardiziranega izražanja in seveda ob upoštevanju osnovnih načel ter pravil slovenskega knjižnega jezika ne le dobrodošla, ampak tudi cenjena prvina neleposlovnih besedil.

FRANCI JUST

Ljubka knjiga, luksuzna knjiga

Ne vzkrat mi je kdo pripovedoval, v kakšni zadregi je bil, ko so ga nekaki izobraženi in kulturo uživajoči znanci ali prijatelji, pa jih je moral vprašati malo naokrog, ogledovat kulturnozgodovinske znamenitosti. V Martjancu, Turnišče, Selo. »Veš, najbolj mučno pa je bilo, da so o vsem drugem vedeli več kot jaz, ki sem domačin. Pa so sploh kakšne knjige tudi o tem, da bi si človek nekaj prebral in se izognil kakšni prihodnji zadregi?«

Pri Pomurski **založbi** sta v zadnjem času izšli dve knjigi, katerih vsebine povezovati z dvojnim dolgom. Prva plat tega dvojnega dolga je kulturnozgodovinska 600-letnica martjanske cerkve, ki je nastala 1392. Po tej plati si je vsakdo, ki je prekmurski kulturni delavec dolžan pisati takšne knjige zaradi sebe samega, v kolikor hoče obstajati kot kulturni prostor. Drugo plat, ki je vsekakor izpeljana iz prve, je mogoče opredeliti z nadaljevanjem misli, ki jo je avtor omenjenih knjig dr. Marjan Zadnikar zapisal v zadnjem odstavku predgovora z naslovom Freske. Martjanci. Ko govori o freskah delih notranjih stenskih prostorov martjanske cerkve, to je tistih delih, ki so dosegljivi s tal, pravi, da so tudi napisi in podpisi, ki so jih v stoletjih vpraskali obiskovalci svojevrstne freske. Gradivo, ki ga avtor s tem napisom prazgrinja, nam pojasnjujejo marsikaterokrat odrobnost iz srednjeveškega življenja. Iz njih se da izvedeti, pravi Zadnikar, »kdo vse so obiskovali cerkve, od kod so bili, kakšne so bile takratne zveze med posameznimi pokrajinami, **kakšen je bil srednjeveški turizem, pa celo o gospodarskih stvareh...«** (počrtal Š. S.)

Dandanes nas zelo zanima turizem kot gospodarska zadeva. Ne toliko kot zgodovinska stvar, ampak kot aktualna. In v tem je druga plat razloga. Tudi zaradi turizma je potrebno izdajati take knjige, torej zaradi drugih, zaradi tujcev. Ne moreš pa jih izdajati, če zanemariš zgodovino. Zato te sicer lahko bolj zanima učinkujoči turizem kot recimo zgodovinski, ne moreš pa se ga iti, če se ne ukvarjaš z zgodovino. Tako lepo prepletena in skladna je ta zadeva.

Predstavimo najprej manjšo od obeh knjig, ki smo jo že omenjali. Napisal jo je **dr. Marjan Zadnikar,** naslov je **Martjanci,** podnaslov **Cerkev sv. Martina 1392–1992.** Uvodoma izreka avtor svojo strokovno in tudi osebno vero, ko pravi, da ga je vedno bolj zanimal srednji vek kot pa grška in rimska popolnost. Zaradi »duhovnih iskanj, vdanosti in nemira preprostih, tudi slovenskih ljudi, ki se niso naduto imeli za vladarje sveta in vesolja, temveč so priznavali nad seboj Nekoga, ki je dobrotno in modro urejal njihovo bivanje«.

Knjiga ima poglavja: Lega, Zgodovina, Arhitektura, Notranjščina ladje, Notranjščina prezbiterija, Freske, Oprema Umetnostno zgodovinski pomen, kar skupaj s številnimi in pretežno barvnimi fotografijami fresk – fotografije je posnel **Marjan Smerke** – pove dovolj o celoviti predstavitvi martjanske cerkve v knjigi Martjanci.

Na koncu knjige se Zadnikar spominja svojega prvega pisanja »drobne in skromne knjižice o Martjancih« pred četrt stoletja in upa, da bo nekoč zapisal vse »o tej dragi prekmurski cerkvi«.

Avtorja besedila druge knjige z naslovom **Johannes Aquila** sta **Janez Hofler** in **Janez Balažic,** avtor fotografij je prav tako **Marjan Smerke,** oblikoval jo je **Franc Mesarič.** Slovensko besedilo, ki teče vzporedno s slovenskim je v nemščino prevedla **Andreja Zemljič.** Knjiga je torej dvojezična.

Za Zadnikarjevo knjigo smo zapisali, da je manjša. Dodajmo še, da je ljubka: zaradi obsega, izdelave, tiska, mestoma skorajda osebne vsebine. Izraz »luksuzna« je primeren za opisovanje knjige o Akvili. Seveda, če ga prav razumemo, če s tem ne mislimo, da je na njej česa preveč. Luksuznost knjige o Akvili je v tem, da je za intencijo, ki jo ima ravno prave mere. Pravega formata in vsega drugega. Takšne tovrstne knjige morajo biti.

Tekst Janeza Balažica, ki je objavljen na prvih straneh knjige, razčiščuje zgodovinski in kulturni prostor ustvarjanja slikarja Janeza Akvile, ki po njegovem ni bil dovolj osvetljen tudi zato, ker Akvilova slikarska zapuščina »doslej še ni doživela celovite monografske obdelave«. Ob kakovostnih reprodukcijah v knjigi, tako Balažic, se odpira priložnost za »prevrednotenje izjemne slikarske dediščine«.

Janez Hofler se loteva te dediščine in slikarja samega. Mojstra rojenega v Radgoni, ki je imel svojo slikarsko delavnico, katerega freske so v cerkvah Velemerju, Turnišču, Martjancih, v samostanu Furstenfeld in pritličnem prostoru Pistorjeve hiše v avstrijski Radgoni.

ŠTEFAN SMEJ

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju je odprta razstava Življenje in delo škofa Jožefa Smeja ob 70-letnici škofa. Razstava bo odprta do 7. novembra vsak dan razen nedelje med 11. in 15. uro, ob sobotah pa med 8. in 12. uro.

LJUTOMER: V galeriji Antona Trstenjaka je odprta razstava IV. slikarski ex-tempore Ljutomer 92. Razstava bo odprta do 31. oktobra.

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju sta na ogled razstava zlatarka in stalna likovna razstava. Razstava je odprta vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure.

LENDAVA: V galeriji je odprta razstava del akademskega kiparja in slikarja Fedora Kiralya, in to do 24. oktobra.

MURSKA SOBOTA: V galeriji je razstava Tekstilni bienale Sombotel. Razstava bo na ogled do 2. novembra.

MURSKA SOBOTA: V prostorih Zavarovalnice Triglav, Poslovne enote na Lendavski 5 (IV. nadstropje) so razstavljeni akvareli Brede Smej in Brama D'Honta. Razstava je odprta in bo na ogled do konca oktobra.

RADENCI: V galeriji Medobčinskega muzeja v Radin so na ogled dela akademskega slikarja Stefana Hanka. Razstava bo odprta do 15. novembra.

PRIREDITVE

LENDAVA: V galeriji se pripravljajo na jubilejno razstavo 20. mednarodne likovne kolonije. Razstavljali bodo slikarji in kiparji iz Slovenije, Madžarske, Italije in Romunije. Razstava bo predvidoma odprta do 29. oktobra.

LENDAVA: V prostorih gradu je odprta razstava Lendava skozi stoletja, posvečena 800-letnici Lendave. Razstavo je pripravil Pokrajinski arhiv iz Maribora.

MURSKA SOBOTA: 22. oktobra ob 20. uri bo v grajski dvorani gledališka predstava z Borštnikovega srečanja Človek z rožo v ustih. Nastopila bosta gledališka igralca Jožef Ropoša in Tone Gogala iz Ljubljane.

PRECETINCI: V nedeljo, 25. oktobra, ob 11. uri bodo blagoslovili obnovljeno kapelico, ki je spomeniško zaščitena. Na prireditvi bodo zapeli Malonedeljski fantje.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Pokrajinska in študijska knjižnica je odprta vsak dan od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Čitalnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 7. do 18. ure, v torek in četrtek od 7. do 14. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 17. ure, ob torkih in petkih pa od 8. do 12. ure.

USPEŠNICE

V knjigarni Dobra knjiga vam za ta teden priporočajo: Danielle Steel: Utrip srca, Mladinska knjiga; Cicero: Italijanščina v treh mesecih, jezikovni tečaj na kasetah; Babica pripoveduje: Slovenske ljudske pripovedi, MK

POMURSKA ZALOŽBA

Ob 600. oletnici poslikave gotske cerkve sv. Martina v Martjancih je Pomurska založba izdala monografiji, ki sta primerni za osebno in poslovno darilo.

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam monografijo:
dr. Marijan Zadnikar
MARTJANCI
Cena: 1.680,00 SIT
dr. Janez Hofler, Janez Balažic
JOHANNES AQUILA
Cena: 3.900,00 SIT
Kupnino bom poravnal(-a):
– po povzetju (za plačilo po povzetju dajemo še 20% popusta)
– v 1, 2 zaporednih mesečnih obrokih
Najmanjši mesečni obrok je 1.700,00 SIT
Ob nerednem plačevanju se kupec obvezuje plačati zakonske zamudne obresti.
Vse spore rešuje pristojno sodišče v Murski Soboti.

Priimek in ime

Bivališče

Zaposlen pri

Naslov zap. (pošta, kraj, ulica)

Osebna matična št.

Datum naročila

Podpis

POMURSKA ZALOŽBA, Lendavska 1, 69000 MURSKA SOBOTA

Gospoud Srmak v Ljubljani

Konec dober, vse dobro, je nekoliko zastarela misel, pa vendar še najbolj značilen povzetek koncerta soboške skupine Gospoud Srmak v ljubljanskem ŠKUC-u prejšnjo soboto. ŠKUC je študentska kulturna organizacija, ki poleg predstav in razstav prireja koncerte še neuveljavljenih glasbenikov.

Ker so »Srmaki« igrali v znanem ljubljanskem klubu in pred novo publiko, so začeli z nekaj treme. Vendar je publika njihovo glasbo hitro sprejela ter jih nagradila z močnimi aplavzi. V drugem delu je fantom zbranost nekoliko popustila, zato so zadnji »komad« nekoliko priredili in ga hitreje končali. Toda poslušalcev to ni motilo in so kljub vsemu počakali na zadnji del. Takrat so fantje še enkrat dokazali, da znajo igrati, saj so zbrani po nastopu želeli še dodatek. O uspelem nastopu pa kaže tudi dejstvo, da so člane »bande« še po koncertu spraševali, kdo so, da zanje še niso slišali in podobno.

Dogodki pred koncertom pa kažejo, s kakšnimi težavami se morajo ukvarjati še neuveljavljeni glasbeniki. Tako so zjutraj zaman čakali prevoznika, ki jim ni sporočil, da ne misli peljati. Na srečo so kmalu našli rešitev in se odpravili proti slovenski prestolnici. Tik pred nastopom pa se je basistu odlomil še del kobilice, kar je moral nadomestiti z vžigalico. In veliko je še podobnih malenkosti, ki lahko pokvarijo razpoloženje.

Nastop je kljub vsemu uspel in z njim so bili zadovoljni tudi fantje. Toda članom skupine, ki jo sestavljajo Jože Škrilec (bobni), Anton Flisar (tolkala), Dani Šabjan (klaviature), Aleš Kuhar (saksofon), Vito Zelko (kitara), Iztok Rodež (kitara) in Dejan Nemec (bas), manjka rutine, ki jo bodo lahko dobili le

ne zgodi se vsak dan

V puščavi Kalahari živi na stotine živalskih vrst. Ena med njimi je še posebej zanimiva in po svoje prisrčna, to so puščavski škrati. Živijo v tropih in se skupinsko branijo pred nevarnostjo. Je pa samica puščavskega škrata taka kot vsaka druga dobra mati. Ne skrbi samo za svoje mladiče, temveč tudi za druge »dojenčke« iz istega tropa. Tako »skupinsko« branjenje je lepo videti tudi na našem posnetku.

Ali bodo pitbulli izumrli?

Vse kaže, da bodo na Nizozemskem pitbull terieri izumrli. Kmetijski minister je v amsterdamskem dnevniku naznanil, da bodo morali lastniki pse te pasme sterilizirati. Ko bo odredba začela veljati, bodo imeli gospodarji še deset tednov časa za ta poseg. Že ob koncu leta 1990 je kmetijski minister prepovedal oziroma napovedal prepoved vzgoje in uvoza te napadalne pasje vrste. Od takrat bi smeli na cesto le še privezani in z nagobčniki. Na Nizozemskem so psi te pasme hudo poškodovali že nekaj ljudi, med njimi tudi otrok.

Ja, tak je tou pri nas. Par lejt smo nucali ka smo si plin napelali z Rusije, pa par lejt, ka smo si ga napelali cilou z Alžirije, zaj se nan je pa železarna v Ravnaj doj stavila, ka nemre dobiti plina. Tou je otipljivi rezultat našega vértivanja. Že gda so pred lejti obnavlali pa modernizirali slovenske železarne, je Bela pravo, ka je tou ta lučanje pejnez. V tiston časi so razvitejše države železarska dela potisnole na nerazvite, pa se začnole ukvarjati z informatiko. Mi smo pa té od informatike nanč nej senjali, pa smo pač nej mogli biti o ton informirani. No, Bela je za tou znau, samo njegof glas je nej segno tak daleč, ka bi ga pregnjejši čuli ali so ga pa čuli, pa so bilij gvušni, ka so čednejši od Beleka. Un pa dostakrat kumi kaj raztolmači.
Tak je eto komaj dopovedo svojomi sousidi, ka je "mobitel" (mobilna telefonija) nej tou, ka se un z mopedon pela v sosednjo vas telefonejrat na edini telefon v vesi, ka naj korčmit hitro prijde, ka krava žmetno koti, liki je tou sestavni del informatike. Se pravi, ka v avtoji sidiš, se na križišči staviš, pa na velko gučiš v telefonsko slušalko. Zaj či tij maš s ken kakšo zvezo je nej važno, zatou, ka mobitel je trnok dragi. Bole pomembno je, ka naj lidje vidijo nazvujna, kak si tij moderen, pa ka se tij že pogučavieš z Evropo, čiglij ka te una nika ne razmi. Tak jes tudi dosta ne razmin od naše informatike,

brat Džouži.

Mini humoreska

Totalnost

V prejšnjih časih so kraljevali amaterji – ljubitelji. S športom so se ukvarjali ljubitelji športa, enako je bilo tudi na drugih področjih.

Danes zmagujejo le še popolni profesionalci, ljudje stroji, ki se posvetijo le eni dejavnosti. Enako je tudi v politiki, v gospodarstvu, umetnosti, v vseh panogah človekove aktivnosti, totalen je tudi seks, totalna je glasba...

Popolnosti na ustvarjalnih področjih pa zvesto sledi popolnost destruktivnosti, totalnemu sovraštvu sledi totalna vojna, tej totalno uničenje, totalna lakota, totalna neumnost...

BORIVOJ REPE

Uganka šestega prsta

Znanstveniki so opazili, da se med domorodci v Zahodni Avstraliji in med pripadniki menonitske sekte amiši, ki živijo v ZDA v slogu preteklega stoletja, rojeva veliko otrok z več kot petimi prsti na rokah in nogah. Strokovno glasilo avstralskega zdravniškega združenja poroča, da nastajajo takšne nepravilnosti zaradi dolgotrajne družbene izolacije teh skupnosti. Vendar pa morata biti oba starša nosilca recesivnega gena, ki lahko povzroči tudi srčne napake pri majhnih otrocih.

Direktor državnega inštituta za genetiko v Zahodni Avstraliji meni, da obstaja povezava med veliko razširjenostjo polidaktilije med avstralskimi črnci (prizadet je vsak devetintrideseti) in med ameriškimi amiši. Verska skupnost menonitov se je v 17. stoletju pod vodstvom ustanovitelja Menna Simona preselila iz Nemčije, Nizozemske in Švice v Severno Ameriko. Znamenj svoje nenavadne bolezni, ki so si jo pridobili z odklanjanjem stikov z drugimi družbenimi skupinami, pa niso vnesli samo v ZDA, ampak naj bi jo prinesli tudi v Avstralijo.

Antropologi pa takšne podobe interpretirajo kot znamenje umetniške svobode ali pomanjkanja koncentracije. Ameriški in Avstralski genetiki že pet let iščejo gen, ki povzroča tak sindrom in napovedujejo, da ga bodo našli do leta 1994. Zdravnikom bi s tem omogočili, da bi lahko s testiranjem krvi obeh staršev napovedali, ali bo njihov otrok prišel na svet z več prsti.

Sladoled skozi stoletja

Preden so ljudje spoznali sladoled, so uživali šerbet: to je bil v tistih časih posladek iz sesekljanega sadja in nadrobljenega leda. Šerbet so znali pripravljati na Kitajskem, skrivnost pa so kmalu odkrili tudi Indijci in Arabci. O šerbetih beremo v starih egiptovskih zapisih, veliki mojstri tega lahkega in mrzlega posladka pa so bili Grki in Rimljani. Šerbet so pripravljali iz svežih sadežev in snega, ki so ga v visokih hribih hranili v globokih in senčnih jamah tudi čez poletje.

Italijani – o sebi pravijo, da so pravi mojstri za pripravo sladoleda in da vsak med njimi poje na leto kakih deset kilogramov te sladice – vedo povedati, da je njihov rojak Bernardo Buontalenti, ki je služil na dvoru Cosme Medičejskega, povedel sladoled oziroma vodeni šerbet na zmagovito pot po evropskih dvorih. Leta 1565 je Firence obiskala španska delegacija. Bountalenti je dal obiskovalcem v čast in užitek pripraviti zamrznjene sladice iz jedi – recept je bil sprva skrbno varovana skrivnost, kmalu pa se je razširil na evropske dvore. Iz šerbeta je postopoma nastajal sladoled. V zgodovini sladoleda je nato z velikimi črkami zapisano ime italijana Procopia Coltellija: izumil je strojček, s katerim je lahko enakomerno premešal sadje, smetano, sladkor in led, dobil je sladico, že podobno današnjemu sladoledu.

Leta 1777 je sladoled prepotoval Atlantik in se uveljavil v Ameriki. Zahvala za to gre spet italijanu Fipippu Lenzi, ki je znal izdelovati slasten sladoled. V Ameriki je sladoled doživel svoj veliki razcvet.

Najtežja buča

Na vsakoletnem japonskem tekmovanju za največjo bučo je zmagal kmet Siniči Suenaga z otoka Hokaido, ki je z 266,4 kilograma težko bučo premagal 170 tekmecev. Buča, ki jo je vzgojil Suenaga, je za tri kilograme težja kot najtežji japonski borec suma Koniši. Zmagovalna buča in njen lastnik se bosta udeležila svetovnega prvenstva v San Francisku. Le malo je manjkalo, da bi Suenagova buča dosegla lanskoletni japonski rekord, ki je bil 275,1 kilograma. Doslej najtežja buča na svetu je tehtala 323,9 kilograma.

Profesor X:

Med resničnostjo in sanjami

Šoferski izpit

Zjutraj pred odhodom na praktični del šoferskega izpita sem poln samozaupanja rekel ženi: »Nimam nobene treme. Bodi brez skrbi! Izpit bom gotovo naredil.« To sem vedel zaradi sanj, ki sem jih sanjal prejšnjo noč.

Sanjam: Grem po cesti. Na tej cesti pred gimnazijo, kjer sem delal, sem zagledal veliko jamo. Moram iti po tej cesti, ker ni drugega prehoda. Toda kako? Nič drugega mi ne preostane. Spustim se na tla in se po trebuhu tik ob robu jame zelo počasi srečno odplazim na drugo stran ceste.

To sem si razlagal takole: Šel bom mimo neke ovire. Če bi padel v jamo, bi to bilo znamenje, da bom padel na izpitu. Vedel sem tudi, da so sanje povezane s šoferskim izpitom, ker se je vse dogajalo blizu šole (gimnazije).

Zdravilo proti raku in aidsu v sanjah? Zakaj pa ne?!

Zveni kot znanstvena fantastika. Pa vendar ne bi moralo biti tako. V rokah imam knjigo (v slovenskem prevodu) Hansa Herlina »Skrivne moči nadčutnega«. Zelo zanimiva knjiga. Tako pisec v odlomku – Spanje in sanje – pripominja, da je Karlo Duisberg, kemik v tovarni Bayer, v sanjah izumil novo barvo, ki je podjetniku prinesla milijone, da je npr. August Kekule, pionir velike kemične industrije, prišel do teorije benzola v spanju v njegovi delovni sobi v Gentu. Podobno se je zgodilo tudi nobelovcu Paulu Ehrlichu, iznajditelju salvarzana.

V tistem delu omenjene knjige, kjer opisuje hipnozo, Herlin navaja zgodbo francoskega zdravnika iz 18. stoletja, markiza de Puysegura, in kmeta Victora Rassea, ki je zapadel v hipnozo. Puysegur: »Rasse, povej mi že enkrat, ali veš, od česa bolehaš?« Rasse: »Počakajte malo... vidim... želodec je zelo vnet.« To je grofa spodbudilo, da je bolnika vprašal, ali lahko navede tudi ustrezno zdravilo. Kmet je zares navedel metodo zdravljenja. De Puysegur si je vse to zapisal. Izvedel je predlagano zdravljenje in bolnik je ozdravel.

Ob tej priložnosti se spominjam, da sem imel že kot deček v rokah debelo in porumenelo knjigo znanega bosanskega travarja in ljudskega zdravnika Sadikovića. Pred davnimi leti je poleg moje bolehne matere sedel konzilij treh zdravnikov, ki je v tej Sadikovićevi knjigi iskal zdravilo za mojo mater. Tedaj in tudi danes je bolezen »purpura reumatica« zelo redka. Želim povedati, da je tudi tedaj uradna znanost iskala pomoč v ljudski in alternativni medicini, predvsem ljudskem travarstvu.

Danes v svetu razsajajo apokaliptične bolezni 20. stoletja – rak in aids. Slednja je zaradi črnih napovedi vznemirila ljudi na vseh petih celinah. V farmacevtskih, bioloških, medicinskih, kemičnih in drugih laboratorijih znanstveniki mrzlično iščejo zdravilo. Doslej, žal, brez pravega rezultata. Pa vendarle bo morda kak jasnovidec, dober specialist za zdravilne rastline, odsanjal rešilno zdravilo? Kolikokrat se potepamo po nekakšnih planinskih jasah ali tavamo po dešcih livadah! Povsod naokrog so zdravilne rastline. Treba je le združiti to in ono rastlino, skuhati čaj in že je tu čudežno zdravilo. Kakšna sreča za človeštvo! Hipnoza ali sanje. Vseeno. Splača se poskusiti!

Črna zastava

Zjutraj sem se zbudil nerazpoložen. Kaj neki pomenijo te sanje?

Sanjam. Popolnoma sam sem v šoli. Noč je. Na začetku stopnic sem prižgal luč in se začel vzpenjati v prvo nadstropje. Naenkrat se je luč ugasnila in znašel sem se v popolnem mraku. Ne vidim ničesar. Tipam okrog sebe. Ali sem oslepel? Strah me je. Zelo me je strah. Po teh sanjah se bo v šoli zgodilo nekaj neprijetnega. Črno in mračno. Nekakšna smrt. In zares: ko sem zjutraj prispel v šolo, je pred zgradbo visela črna zastava. Zvem, da je ponoči umrl profesor glasbe. Kakšna. Kakšno ujemanje dogodkov!

Loto

Kdo nima želje, da dobi glavni dobitek na loteriji?! Nekega popoldneva mi zet nenadoma predlaga, da odsanjam sedem številk, ki bodo izžrebane v naslednjem kolu lota. Ideja ni slaba. Vem, da so taki poskusi že bili. Pred spanjem sem dal pod zglavnik prazen listič lota. Seveda bi to noč lahko sanjal marsikaj, toda ne, jaz sem sanjal o žrebanju lota.

Sen je bil zelo mrzličen in nemiren. Obremenjen sem bil z mnogo avtosugestijo, da moram za vsako ceno odsanjati sedem številk, ki bodo vilk. Zbujam se in zopet sanjam. Ponavlja se enaka slika. Pred menoj je veliki beli in plastični pano, ki se razteza od tal do stropa. Razdeljen je v velike štirikotnike z označenimi številkami. Ko je katera od številk izžrebana, se štirikotnik z določeno številko prižge in ugasne. Vse to poteka s takšno hitrostjo, da se ne morem spomniti nobene številke. Toda potrebno je zelo malo. To je, da se ves postopek upočasni. Uspeh bi bil takrat stoodstoten! Zjutraj se zbudim z močnim glavobolom. Ali bom še poskusil? Mislim, da bom, saj se splača.

(Nadaljevanje prihodnjič)

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Neko povabilo bo sicer zanimivo in obetavno, a vendar to ni edina pot, da si zagotoviš njegovo prijateljstvo. Sprejmi povabilo, pa četudi boš v začetku nekoliko zmedena, predvsem zaradi nekoga iz preteklosti.

On: Sicer se boš poskusil umiriti, a ti to ne bo ravno najbolje uspelo. Novo prijateljstvo ti bo prineslo prijetno presenečenje, vezano na poslovno življenje. Presenečen pa ne boš samo ti, ampak tudi ona...

BIK

Ona: Nepričakovan pripetljaj bo povzročil, da boš na nekatere ljubezenske zadeve gledala povsem drugače kot doslej. Nad to spremembo bodo začudeni tudi tvoji prijatelji, predvsem pa oseba, ki ji bo vse to tudi namenjeno.

On: Ne boš se zadovoljil s ponujenim, ampak boš zahteval še nekaj več. Premisli, ali se ti takšno tveganje utegne povrniti, ali pa je posredi le tvoja domišljavost. Partner te bo uspel prav prefinjeno presenetiti.

DVOJČEK

Ona: Išči srečo predvsem v tem, kar imaš, ne pa v tem, kar pogrešaš. Ljubezen je vse preveč relativna stvar, da bi ti uspelo karkoli posploševati. Pa tudi tvoj partner nima neskončnega potrpljenja.

On: Pazi, da se ne opečeš, ko se bo pojavil nekdo, ki ima povsem drugačne argumente, a so na tvojo žalost podkrepljeni s konkretnimi dokazi. Toda kopriva ne pozebe in tudi tokrat se boš izmazal iz neprijetnega položaja.

RAK

Ona: Sreča je na tvoji strani in ponovno boš optimistično razpoložen. To se bo pokazalo kot pozitivno tudi v tvojem poklicnem življenju, kjer lahko pričakuješ kar precejšnje presenečenje.

On: Vedi, da vse vode že kar lep čas tečejo predvsem na tvoj mlin. Prijateljica ti ne bo mogla odreči tvoje dokaj nenavadne želje, saj bi zate storila še vse kaj drugega. Toda le kaj se obiraš?

LEV

Ona: Ali si že kdaj pomislila da ima prijateljstvo več stopenj in da vseh hkrati pač ne moreš uživati. Konec bo sicer dober, toda do njega te bo vodila precej vijugasta pot. Poskusi raje z zvijačo...

On: Nekdo ti bo obljubil neko priložnost, ti pa jo kar najhitreje izkoristi. Združil boš prijetno s koristnim, kar pa še ne pomeni, da je tvojih skrbi konec. Popazi raje na sumljive poteze tvojih sodelavcev!

DEVICA

Ona: Res je, da bo prišla sprememba kot strela z jasnega, vendar bodo posledice veliko prijetnejše, kot pričakuješ. Nekdo ti bo dobesedno zaprl usta, vendar se bo to zgodilo na najlepši možen način...

On: Vsaj še nekaj časa boš moral biti zadovoljen z majhnim, zato nikar ne zidaj gradov v oblakih. Le zakaj bi tako hitel, če pa dobro veš, da je trenutna pot popolnoma napačna. Saj so vendar tudi druge različice.

TEHTNICA

Ona: Če se boš vsaj malo potrudila in začela živeti drugače kot običajno, boš kar hitro spoznala, da je lahko življenje tudi nadvse prijetna zadeva. Nekomu pa boš všeč predvsem tvoja skromnost.

On: Zgladil boš večino nesporazumov, ki so nastali kot posledica tvojih nepremišljenih dejanj v bližnji preteklosti. Krizi se sicer ne boš mogel izogniti, lahko pa jo omiliš in narediš sprejemljivo.

ŠKORPIJON

Ona: Pripravi se na odločilen korak, ki pa utegne spodleteti, če ne boš popolnoma zaupala v tisto, kar počneš. Prijateljeva pohvala bo mišljena predvsem kot pohvala tvojim sposobnostim, zato si je ne razlagaj kot...

On: Še vedno pogrešaš nekdanji mir in varnost, pa čeprav si vsakomer dopoveduješ ravno nasprotno. Sicer se boš poskušal zakopati v posle, a ti to ne bo prav nič pomagalo. Pojdi raje v družbo in se zabavaj.

STRELEC

Ona: Nekdo iz tvoje stalne družbe si že daj časa vztrajno prizadeva, da bi našel področje, kjer bo ti lahko kar najbolj škodoval. Poglej malo okoli sebe ali pa se kar najboljše zakrij pred neljubimi presenečenji.

On: Sodelavec se bo sicer uklonil tvoji avtoriteti, toda pod prihem in na skrivaj bo še vedno delal popolnoma po svoje. Toda tudi takšno početje ti bo prineslo samo koristi, zato se nikar ne trudi z njegovo neumnostjo.

KOZOROG

Ona: Še vedno ti ne bo odpustil napake iz preteklosti, vendar nikar ne obupaj. Tudi on si vse bolj želi pozabiti, edino kar mu jo preprečuje, je njegov ponos. Poskušaj se mu približati nekoliko drugače...

On: Ne skušaj narediti vsega popolnoma sam, ampak sprejmi ponujeno pomoč, še posebno če je oseba prijetna dekle, ki precej obeta. Obetajo se ti prav zanimivi časi tako poslovno kot tudi popolnoma zasebno.

VODNAR

Ona: Srečala boš nekoga, ki si bo kar preveč prizadeval, da bi ti uspel ustreči. Raje razmisli, preden se boš podala v kakšno koli avanturo. Konec koncev ti tudi sedaj ne gre slabo, ali ne?

On: Ne smeš nasesti govoricam, ki ti bodo prišle na uho, vendar pa ne bo škodilo, če bi razmislil, zakaj je do njih sploh prišlo, predvsem pa, kdo jih je razširil. In razjasni si še, kaj hočeš od prihodnosti: denar ali ljubezen?

RIBI

Ona: Povabilo na izlet boš sprejela brez pomislekov, toda kasneje ti bo zelo žal. Zamerila se boš nekomu, ki ti tega ne bo mogel odpustiti. Toda skušnjava bo prevelika – tako zlata!

On: Vse predolgo si se zanašal na svojo srečo, sedaj pa boš okusil tudi grenkejšo stran življenja. Nekdo se ti bo prizanesljivo smejal, a ti bo na koncu vendarle pomagal. Pazi na neprijetna presenečenja.

za vsakogar nekaj

Glasbene lestvice

Murski val 94.6 MHz

LESTVICA TUJIH SKLADB NSTSNMV

1. LEAP OF FAITH – Bruce Springsteen
2. RUNAWAY TRAIN – Eric Clapton & Elton John
3. FIDA ME LA – Gipsy Kings
4. IN THE SUMMERTIME – Gipsy Kings
5. TAKE THIS HEART – Richard Marx
6. YOUR MIRROR – Simply Red
7. JUST ANOTHER NIGHT – Jon Secada

PREDLOGI:
1. **BABY DON'T CRY – Inxs**
2. **EVERYONE NEEDS A FRIEND – Dance With A Stranger**
3. **WE FOUND LOVE – Suzi Quatro**

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. LEPA SI NOCOJ – Janko Ropret in Don Mentony band
2. QUE SERA – Vlado Kreslin in banda
3. ENKRAT V ŽIVLJENJU – Avtomobili
4. VSE ŽIVLJENJE IŠČEM SREČO – Brane Drvarič
5. GRAJSKA DAMA – Avia band
6. DANES UŽIVAJ – Faust
7. ČE PRIDEM V NEBESA – Mad Dog

PREDLOGI:
1. **NE BODI OBJESTNO DEKLE – Janko Ropret in Don Mentony band**
2. **MEN SE ŠPRICA – The Kamn's**
3. **VIJANI IN ZAPOJ – Rdeči baron**

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE SKOŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. MOJ DOM – Ans. Lojzeta Slaka
2. PO SLOVENIJI – Ans. Nika Zajca
3. BODI Z MANO – Ans. Nagelj
4. ZAVRTIMO SE – Ans. Vilija Petriča
5. TA MLAJŠI KOVAČ – Štirje kovači
6. LE EN POLJUB, LE EN NASMEH – Fantje treh dolin
7. POZDRAVLJENA, BELA KRAJINA – Ans. Stoparji

PREDLOGI:
1. **NAŠATA NI COPATA – Igor in Zlati zvoki**
2. **SREČNO SLOVENSKI VOJAK – Ans. Toneta Čučka**
3. **TAJNICE – Ans. Mihe Dovžana**

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 29. oktobra 1992, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 36

Glasujem za skladbo:
- tuja _____
- domača _____
- narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov
_____

Boj s prehladom

Kašelj, nahod, hripavost, bolečine v udih napovedujejo čas prehladov. Proti tem težavam pa lahko tudi sami kaj storimo.

Proti prehladu se zelo obnese znojenje: pripravimo si skodelico lipovega čaja in ga spijemo v topli kopeli. Zavijemo se z brisačo, ležemo v posteljo in se preznojimo. Kadar imamo zaradi prehlada povsem »zabasano« glavo, si lahko pomagamo z inhaliranjem pare eteričnih olj ali kamiličnih cvetov. Paro vdihavamo deset minut skozi usta in nos.

Topla slana voda lajša prehlad. V litru tople vode raztopimo devet gramov jedilne soli in si jo kapljamo v nos. Slana voda se obnese tudi proti bolečinam v grlu, saj uničuje bolezenske klice in ob tem ne draži sluznice. Za grgranje si pripravimo četrt litra vode, v kateri raztopimo čajno žlico soli. Zelo učinkovito je tudi grgranje žajbljevega čaja, ki lajša bolečine in razkužuje grlo.

Proti hripavosti je učinkovit sveže iztisnjen čebulni sok, ki ga zmešamo z medom. Čebula vsebuje eterična olja, ki so učinkovita proti bakterijam. Z domačimi sredstvi si lahko pomagamo tudi proti kašlju. Timijanov čaj sprošča sluznico v bronhijih, olajšuje odkašljevanje, sprošča krče in deluje antibakterijsko. Močan kašelj si lahko olajšamo z lapuhovim čajem.

DOBRO JE VEDETI

Kako očistimo likalnik? Na likalniku se včasih nabere tanka obloga – sled škroba ali apnenca. To oblogo najlažje odstranimo s krpo, ki jo namočimo v mešanico enega dela kisa in treh delov vode. Z ožeto krpo obrišemo likalnik. Če je obloga trdovratna, pa likalnik ogrejemo, da je mlačen, nato ga izključimo in položimo za nekaj časa na ožeto kisovo krpo. Kis odstrani plast umazanije. Likalnik nato zdrgnemo s čisto mehko krpo do suhega.

•

Red med gumbi. Majhni gumbi se ne izgubijo, če jih nanizamo na varnostno zaponko in shranimo v škatli za šivanje. Tako imamo red med šivalnim priborom.

•

Dežnik traja dlje časa, če ga ne sušimo razpetega, ampak ga odpremo le napol. Tako ostane blago čvrsto. Če sušimo dežnik zložen ali napet, blago hitreje preperi.

Kuhajte z nami

Lovska rižota

Potrebujemo: 1,5 kg slabših delov divjačine, 1 korenček, 1 korenino peteršilja, košček zelene, 2 čebuli, 4 stroke česna, 3 žlice kisa, 10 dag prekajene slanine, 1 do 2 surova krompirja, 50 dag riža, 2 žlički gorčice, sol, timijan, majaron, lovorov list, limonino lupino, par brinovih jagod, par lističev rožmarina, poper.

Na kolesa zrezano zelenjavo skuhamo v slanem kropu. Ko je zelenjava kuhana, dodamo kis. Meso preložimo v dobro pološčeno posodo in ga zalijemo z ohlajeno vodo z zelenjavo vred. Začinimo z začimbami, razen s poprom in gorčico. Tako pripravljeno meso obtežimo s porcelanastim krožnikom in pustimo na hladnem 2 dni. Nato meso in slanino zrežemo na koščke, ki jih damo v kozico. Dodamo še zelenjavo in začimbe ter pokrito dušimo do mehkega. Po potrebi prilivamo tekočino od kvaše. Pazimo, da ne prilijemo preveč, ker bi bila jed prekisla. Na koncu prilijemo še malo vode, da dobimo omako, ki jo zgostimo s surovim naribanim krompirjem. Omako še dosolimo po okusu, popopramo in popravimo z gorčico.

Riž skuhamo v slanem kropu. Tik preden nesemo jed na mizo, zmešamo meso z rižem ali pa meso naložimo v plasteh v skledi, vmes pa riž. Zraven serviramo endivijo s krompirjem ali drugo sezonsko solato.

Pletenine

Za mrzle jesenske in zimske dni moda predlaga pletenine iz mehke in tople volnene niti. Pletenine so lahko gladko ali rebričasto pletene, zelo modne pa so tudi pletene kite.

Kroji oblek, dvodelnih in tridelnih kompletov sledijo modnim zapovedim, saj so krila daljša, ne manjkajo tudi razporki. K takim pletenim oblačilom pristajajo čeveljci z vezalkami z nizko ali srednje visoko peto, lahko pa tudi gležnarji z visoko peto.

Peteršilj tudi pozimi

Za zimsko pridelovanje peteršilja (siljenje) že zdaj izkopljemo najmočnejše peteršiljeve korene, saj si bomo tako za vso zimo zagotovili domač pridelek.

Izberemo dovolj globoko posodo, v katero bomo posadili peteršiljeve korene. Za listnate sorte so dovolj veliki cvetlični lončki z zgornjim premerom 12 cm, za korenaste sorte pa večji. Peteršilj previdno izkopljemo in korenine takoj posadimo v lonec, ker se sicer na zraku posušijo. Sadimo precej gosto in samo tako globoko, kot so rasli na vrtu. Med korenine nasujemo lažjo vrtno zemljo. Posajeni peteršilj takoj zalijemo in ga za nekaj dni postavimo v polsenčni kotiček vrta. Po nekaj dneh lonec prenesemo v kuhinjo, kjer bo na okenski polici rasel vso zimo.

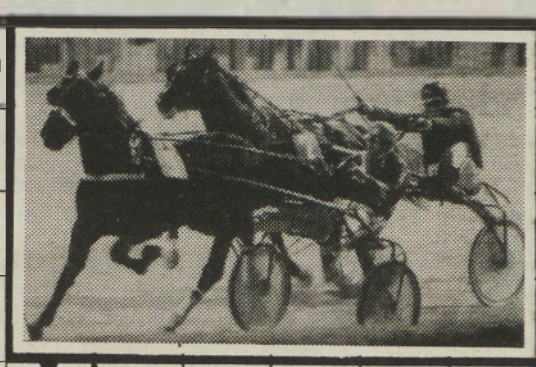

SESTAVIL MARKO NAPAST
LUKA NA SKRAJNEM JUGU ČILA (PUNTA)
POSLI, OPRAVILA
RAVNINA
TOVARNA V BITOLI
SKANDIJ
VERDIJEVA OPERA
OBDELANO POLJE NA KMETIJI
SKOPSKI FOLKLORNI ANSAMBEL
NASLOVITELJ, POŠILJATELJ PISMA
ODZIV NA KAJ
VRSTA TKANINE
NEMŠKA INDUSTR. NORMA
KOS ČESA
NAGRADNA KRIŽANKA
PODKOPNIK
AFRIŠKA PLEMENSKA SKUPINA
POKRAJINA V SEVEROVZHODNI FRANCIJI
OTOK V TIJAMOTU
KRILO RIMSKE LEGIJE
OBVEZNA DAJATEV
PREDEL OB SPOLOVILIH
GRELNA NAPRAVA
MESTECE V SUMADIJI
PREDELOVALEC LESA
AMERIŠKI PISATELJ (STEPHEN)
ANONSA, INSERAT
DEBELA KLOBASA
HRV. FILM. IGRALEC
BIBLIJSKI OČAK
ZADNJA ZAHTEVA
LETOVIŠČE V MEHIKI
ŽIDOVSKO M. IME
STRAST, POŽELENJE
GRŠKA AVRORA
PRIPOMOČKI ZA DELO
AM. FILM. IGRALKA
ŽELEZNA PEČ
KARTAGINSKI VOJSKOVODJA
MESTO V MAVRETANIJI
STROJ, NAPRAVA
DEL TELESA
GOSPODARSTVENIK IZ BIH
KONTAKT
HROŠČ Z VELIKIMI KLEŠČAMI
LEVI PRITOK DONA
RDEČI KRIŽ
MANJŠE TIRNO VOZILO
ZENONOVA FILOZOFSKA ŠOLA
KDOR ORJE
ZAHODNOEVROPSKE DEŽELE
TELESNA POŠKODBA
NEODIM
KDOR STRELJA
POŠTAR
OŽINA NA MALAJI
VELIK OGENJ
NEVARNA BOLEZEN
POTROŠNJA
JELKO KACIN
LUKSUZNA HIŠA
DENIS PONIŽ
JAMES ENSOR
EVROPSKI VELETOK
PLATINA
KOTOR
SLOVENSKI PISATELJ
VRSTA NAKITA
TRSKA
TOVARNA V KOČEVJU
TITAN
REKA NA PELOPONEZU
REKA V JUŽNI ANGLIJI
BENEŠKO KOPALIŠČE
30. ČRKA RUSKE AZBUKE
PISATELJICA PEROCI
SLIKARSKA DELAVNICA
STANE DOLANC
VRSTA AMINOKISLINE
MESTO V INDIJI OB GANGESU
KRILATO MITOLOŠKO BITJE
PIANIST BERTONCELJ
VELETOK V PAKISTANU
PTIČJA SAMICA

NAGRADNA KRIŽANKA

Ko boste rešili križanko, boste na oštevilčenih poljih od 1 do 20 prebrali nagradno geslo naše križanke. To geslo napišite na dopisnico in jo pošljite na naslov uredništva: **PODJETJE ZA INFORMIRANJE, SLOVENSKA 41, 69000 M. SOBOTA, do 26. oktobra.**

Pravilne rešitve bomo nagradili:

1. nagrada: *OPEKA v vrednosti 25.000,00 SIT*

2. nagrada: *MOŠKI ALI ŽENSKI KOSTIM v vrednosti 10.000,00 SIT*

3. nagrada: *ELEKTRIČNI MATERIAL v vrednosti 5.000,00 SIT*

podlistki

Dr. Janez Evangelist Krek in starostno zavarovanje kmetov

b) nesamostojni zavarovanci (med katere bi spadali ostali domači, posli in delavci) bi morali plačevati najmanj 30 let po 40 tednov, da bi bili upravičeni do starostne preskrbnine.

2. Zavarovanje do preskrbnine za onemoglost:

Do preskrbnine za onemoglost bi bili zavarovani vsi nesamostojni zavarovanci (torej posli, delavci, domači, pa tudi samostojni zavarovanci) in bi imeli pravico do preskrbnine za onemoglost od dneva onemoglosti dalje, če bi vsaj dve leti plačevali letni prispevek. Zanimivo, da je bil letni prispevek predviden tako, da bi kmet v enem letu dobil petkrat več preskrbnine (ko bi jo začel prejemati), kot pa je znašal letni prispevek.

3. Že takrat je bilo predvideno svobodno zavarovanje in bi tisti, ki bi na leto plačeval nekaj več, kot je bil dolžan, lahko že od 55. leta naprej dobil starostno preskrbnino.

V knjigi Krek zelo podrobno razčlenjuje tudi statistične podatke o prebivalstvu na Kranjskem, Koroškem, Primorskem in Štajerskem po popisu leta 1900 in zelo prepričljivo kmete opozarja na prednosti tega predvidenega starostnega zavarovanja. Pri tem govori tudi o organiziranosti zavarovalnice, obdeluje pa tudi bolniško zavarovanje. Navaja točne primerjave v kronah, takratnem avstrijskem denarju. Po njegovih izračunih naj bi prišlo na posameznika na kmetih po en krajcar na dan.« Toliko pa delaven človek lahko dene na stran za svojo starost. Noben krajcar, ki ga izda, ne bo tako dobro naložen kot ta,« pravi med drugim, čeprav se je dobro zavedal, kako so na kmetijah živeli in kaj so si lahko kmetje privoščili in kakšne kmetije smo imeli, saj je na »Kranjskem našel mnogo drobnih kmetij... in so na Štajerskem med Slovenci razmerno majhne kmetije,« vendar tudi pravi, »da ga ni berača, ki ne bi mogel dati na stran po en krajcar, kam li delavnega človeka.« V nadaljevanju pa, »da kmet mora razumeti svoj čas. Kakor se veže v zadruge, da si zagotovi cenejše posojilo, kakor se združuje v mlekarske, živinorejske, vinarske in druge zadruge, tako se mora tudi združevati, da s skupnimi močmi varčuje, za določene potrebe, da se zavaruje.«

III. Zavarovanje kmetov v Sloveniji po Kreku do danes

Prva svetovna vojna in nova državno-politična razdelitev slovenskega ozemlja ter vključitev v Jugoslavijo je prekinila uresničevanje Krekovih pobud. Tudi po drugi svetovni vojni nekaj časa na tem področju ni bilo ničesar storjenega. Kmete (kulake) so dolgo šteli celo za razredne sovražnike.

Šele ko je deagrarizacija ob uvajanju socialističnih ekonomskih in družbenih odnosov v slovenskem agraru in med kmečkim prebivalstvom dobivala za slovenski narod uničevalne in tragične posledice (niso ostajale prazne samo kmetije, temveč cele vasi), se je počasi začelo z »zaščito« kmetov.

Tako je bil najprej sprejet zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetov (U. l. Ljudske rapublike Slovenije 38/1959). Ta zakon je uvedel obvezno zdravstveno varstvo za vse kmete v Sloveniji, katerim je kmetijstvo edini vir preživljanja.

Leta 1972 je bilo uvedeno starostno zavarovanje kmetov na podlagi Zakona o starostnem zavarovanju kmetov (U.l. SRS 13/72, 26/73, 45/74, 29/75, 14/77). To zavarovanje je bilo obvezno in je prineslo mnogo dobrega. Slabost tega zavarovanja pa je bila v tem, da je temeljilo na načelu, da eni kmetiji pripada le ena pokojnina. Res pa je tudi, da so kmetije plačevale samo en prispevek. Upravičencev do starostne pokojnine pa je bilo na kmetiji več in so si jo morali deliti, čeprav je običajno prihajala na naslov kmečkega gospodarja. Upravičenci so bili namreč poleg zakonca gospodarja še lastnik, solastnik, zakupnik, uživalec (17. člen). Izpolniti pa je moral vsaj eden od navedenih upravičencev starostni pogoj 65 let, razen pri borcih NOV je bil ta pogoj 60 let ter je imel do dneva uveljavljanja pokojnine vsaj 5 let lastnost zavarovanca ter bil v zadnjih 20 letih vsaj 10 let kmet, ki mu je bilo kmetijstvo osnovni in glavni poklic.

Leta 1982 je bil sprejet zvezni Zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (U.l. SFRJ 23/82, 77/82, 75/85, 8/87, 65/87, 87/89, 44/90) in republiški zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju U.l. SRS 27/83, 21/87, 48/87, 27/89, 14/90, 30/90, 10/91). Ta zakon je uvedel obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za vse kmete oz. za tiste, ki jim je bilo kmetijstvo osnovni in glavni poklic. Zakon pozna združene in individualne kmete. Bistvena novost je, da vsem zavarovancem, ki se zavarujejo in plačajo prispevke, teče delovna oz. zavarovalna oz. pokojninska doba. Zavarovanci so zavarovani za primer starostne pokojnine kot tudi invalidske pokojnine. Pripadajo jim pravice kot delavcem in jih ob tej priliki ne navajam. **Omembe vredno je priznavanje obdobja SZK zavarovancem tega obdobja kot tudi prevzemnikom kmečkega gospodarstva. Pri tem priznavanju je bilo nemalo težav, vendar danes lahko rečem, da kmetje dobijo priznano to obdobje dosti širše, kot je to bilo v začetku pričakovati. Kljub temu da je že nekaj let povsem utečena praksa pri priznavanju tega obdobja v zavarovalno oz. pokojninsko dobo, si mnogi tega obdobja še niso uredili. Mnogo te dobe so mnogi odnesli s seboj v grob – škoda.**

V letu 1992 so bile z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (U.l. RS 9/92) in z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (U.l. RS 12/92) uvedene določene spremembe na področju pravic iz zdravstvenega in pokojninskega ter invalidskega zavarovanja. Ravno v tem času poteka akcija prezavarovanja. Kaj več o tem ob drugi priliki, ker je potrebno obširnejše obrazložitve.

IV. Sklepna misel

Krek je imel jasno vizijo za izboljšanje kmetovega, pa ne samo kmetovega, temveč celotnega slovenskega gospodarskopolitičnega življenja. Bil je eden vidnejših osebnosti oz. predstavnikov Slovenske ljudske stranke. Znal si je pridobiti delavce in kmete, saj je vedel, da brez ljudskih množic ne bo mogel uresničiti zastavljenih ciljev. Zavedal se je, da mora slovenski narod gospodarsko in politično izobraziti, saj bo šele nato lahko izpeljal osamosvojitev, kajti le gospodarsko trden in organiziran narod se bo osamosvojil in in pravno utrdil.

Pri svojem delovanju pa je pogrešal značajnih mož, mož, ki ne bi menjali svojega prepričanja kot oblek. Ob koncu knjige o starostnem zavarovanju kmečkega ljudstva v sklepnih mislih pravi: »Potrebujem pomočnikov. Zato prosim, naj se v javnosti oglasijo možje, in naj pritisnejo, da bo cela stranka in z njo vsi njeni poslanci šla po edino pravi poti: v boj za zavarovanje, pa tudi v boj za tiste izpremembe v vladnem načrtu, ki so za kmeta potrebne. Kdor je zato, za menoj.«

Ob pregledu obravnavane knjige se vidi, da že v tistem času Slovenci nismo bili enotni. To je Krek dobro občutil.

Nedvomno danes na Slovenskem brez Kreka ne bi imeli mnogih socialnih pravic, ki so sicer sedaj že priznane in so prišle v življenje, čeprav ne kot njegovo delo. Njegova socialna doktrina in socialna filozofija je bila mnogim, ne samo krščansko usmerjenim politikom, temveč tudi socialdemokratom in celo komunistom, vodilo pri pripravi zakonodaje za urejanje socialne problematike. Krek je vseskozi poudarjal, da potrebujemo socialne zakone. Izkoriščanje človeka je za človeka najbolj nevredno dejanje. Čeprav je bil Krek dolgo časa po krivem zamolčan, njegova misel še danes živi in je aktualna in bo še dolgo dajala smernice za urejanje našega vsakdanjega življenja.

Zelo verjetno je, da, če bi šel po Kreku razvoj normalno naprej, in če ne bi bilo revolucionarnega komunističnega obdobja, ko se je kmečki stan skoraj uničil, bi se moderne oblike kmečkega zavarovanja pri nas realizirale že dosti prej in se ne bi prikazovale kot zakasnelo poznega komunističnega obdobja.

Pripis:

Predavanje z okrogle mize Ob 75. obletnici smrti dr. Janeza Evangelista Kreka, ki jo je priredila Slovenska ljudska stranka v Mariboru 8. 10. 1992.

Podpisi k slikam gospoda Purača

Malo pozneje smo se vozili v Moravce. Iz tamkajšnje vrtine je privrela na dan termalna voda, za katero so domačini hitro ugotovili, da mora biti zdravilna. V majhnem

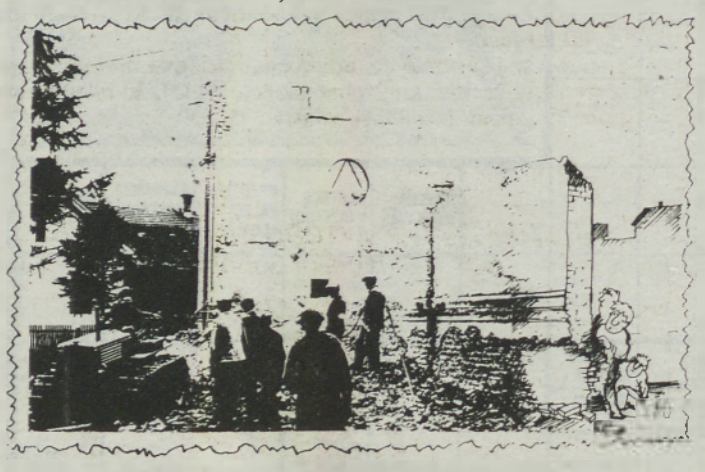

bazenčku, ki ni bil dosti večji od dveh kvadratnih metrov, so se kopale domače ženske v kombinežah, moški pa v spodnjicah ali v na poseben način podvitem predpasniku. Glas o zdravilni vodi se je hitro širil, tako da je bila tam vedno gneča. Vsak, ki se je takrat tam kopal, je še dober teden po kopanju nosil rdeče lase, ki mu jih je pobarvala moravska voda, ki je privrela na dan sredi močvirnih travnikov.

To je bila velika novost, saj so se dotlej ljudje od tukaj hodili namakat v termalno vodo k Martonu na hrvaški strani. Že zgodaj zjutraj so zapregli koleselj, se oskrbeli s hrano za ves dan in se nato proti večeru vračali. Tudi naša družina je nekoč šla, toda bil sem še tako majhen, da se sploh ne spomnim, kdo nas je peljal. Spomnim se le neke stojnice ob cesti, kjer so prodajali točeno pivo, in kako sta se ob njej dva stepla, o tem, kakšno je bilo kopališče, pa nimam pojma.

Sinagoga je name vedno, ko sem se vozil tam mimo, delovala skrivnostno. Vedno je bila zapuščena in nikoli nisem videl, da bi hodil kdo okrog nje ali se tam zadrževal. Tudi notri nisem bil nikoli in sploh ne vem, če je bila zaklenjena ali ne. V šoli so nam govorili, da so imeli [illegible]

sem vedel, da so bili bogati in da jim je moralo biti hudo, ko so spali kar po klopeh. Predstavljal sem si, kako bi bilo meni, če bi me tako zaprli in bi se moral mučiti na trdi klopi, nedaleč stran pa bi samevala moja postelja.

Ne spomnim se, da bi se ljudje razburjali zaradi tega, ker jo rušijo, tega, da bi kdo govoril, kako lepa in primerna bi lahko bila sinagoga za kakšne kulturne prireditve, pa sploh ne. Pravzaprav se takrat sploh ni dosti razmišljalo, vsaj javno ne. Tako, kot je nekdo zapovedal, tako se je delalo. Ugovorov takrat niso trpeli. Nekaj so govorili, da je bila zelo čvrsto zgrajena in da so jo zelo težko rušili.

Blok, ki so ga zgradili na tistem mestu, je rasel zelo počasi, saj so ga gradili z opeko. Na gradbišču je bilo veliko delavcev in še preden je bil gotov, so vsi vedeli povedati, da bo v njem dvigalo, kar je bilo nekaj posebnega, saj ga dotlej ni imela nobena stavba v mestu. Tistim, ki so se pozneje vselili v ta blok, smo zaradi tega zavidali.

Eden redkih pravih svetovljanov, kar jih je imelo mesto, je bil karikaturist Kondor. Hodil je po evropskih prestolnicah, po francoski rivieri in bogve kje vse, risal karikature turistom in se tako preživljal. V mondenih krajih je celo tako zaslovel, da ga je menda k sebi poklical član bogve katere kraljevske družine, da je ovekovečil njega in njegovo družino. V mestu smo ga redko videvali. Šele zadrževal v mestu. Bil je plešast, precej zavaljen in mislim, da še najbolj podoben Hitchcocku. Precej nerazločno je govoril, saj je momljal in sem ga tako slabo razumel. Mislim pa, da je v glavnem govoril madžarsko. V mestu je imel vsaj dve razstavi. Zmeraj je sedel v kotu in po naročilu naključnih obiskovalcev izdeloval karikature, ki niso mogle biti preveč drage, saj je imel precej posla, in kolikor vem, ima precej meščanov njegove izdelke. Tudi brat mu je poziral. Ko je karikaturo izdelal, jo je z levo roko dvignil v višino oči, jo nekaj časa ocenjeval, nato pa s prsti desne roke udaril po njej, da je počilo, nakar jo je izročil tistemu, katerega je risal.

Kolikor vem, je končno dobil svojo ulico. Tudi razstavo karikatur meščanov bi si bilo zanimivo ogledati...

* * *

Ni bilo računalnikov, televizije. Le kako smo preživljali vse tiste dneve? Na podstrešju drvarnice sem si uredil kemični laboratorij in ponavljal poizkuse, ki smo jih delali v šoli pri kemiji. Cola, ki je pozneje »odskočil« v Kanado in je danes uspešen soboški advokat, je bil nad mojim »laboratorijem« tako navdušen, da je opustil zabavo z elektromotorčki in detektorji in se šel kemijo. Kdor se je pa tisti čas ukvarjal s kemijo, je tudi vedel, kako se dela smodnik: 70 % oglja, 20 % žvepla in 10 % solitra. Do sestavin ni bilo težko priti in tako je imel Cola nekega dne v žepu novih rjavih žametnih pumparic za polno pest smodnika. Kaj je delal, ne vem, vendar se mu je smodnik pri Barbaričevi hiši vžgal. Kakšnih večjih opeklin ni dobil, pumparice pa niso vrgli vstran. Še kakšni dve leti jih je nosil, in čeprav se je krojač močno trudil, da je luknjo kolikor toliko zakrpal, kemične reakcije ob vžigu smodnika ni mogel zakriti.

* * *

Tako. Tu bomo album z bledimi slikami prašnega mesta zaprli. Nekje na sredini albuma, tako kot smo tudi začeli. Kajti takšni albumi [illegible]

JANEZ BALAŽIC

Johannes Aquila

Črnec pomeni v zgodovinskem kontekstu hkrati kraj in zemljišče. Območje je obsegalo večji del Prekmurja, torej tistega, ki ga označuje črnsko-turniška pražupnija. »Od krajevnega imena Črnec, kjer je bila cerkev, izvira poimenovanje Chernechmegye (prevod: župnija Črnec) – pokrajina Črnec, ki predstavja v 14. in 15. stoletju poseben gospodarski okoliš z jedrom ozemlja črnsko-turniške pražupnije.«[1]

Zemljišče je bilo poimenovano po danes že izginulem kraju Črnec, katerega lokacija je bila v neposredni bližini cerkve Device Marije med naselji Turnišče in Nedelica. Vizitacijski zapisniki sporočajo, da stoji cerkev v kraju Črnec, ki je v neposredni bližini mesta Turnišče.[2] Dejstvo je, da potemtakem sedež pražupnije lokacijsko ne moremo istovetiti s Turniščem, kajti kraj se listinsko prvič omenja šele leta 1322 kot Thoronhel, istega leta pa tudi oppidum Thoronhel.

Današnji obliki krajevnega imena je listinsko najbližje poimenovanje iz leta 1381 – Tornissa. Ta listina iz leta 1381 je izjemno važna, saj govori o delitvi zemljišča med sinovi (Baniči) bana Nikolja I. Haholda. V zvezi s krajem Turnišče razpravlja Tamas von Bogyay in pravi, da naj bi tu dolnjelendavski Haholdi postavili nek turn ali grad, kar pa se je moglo zgoditi šele po letu 1267, ko sta se pomirili obe rodbini, prejšnji lastniki zemljišča Jura in novi Haholdi.[2]

Zelko je nasprotnega mnenja, saj smiselno zaključuje, da je rodbina staroslovenskih plemičev Jura imela v 1. polovici 13. stoletja nekje svoj sedež, gospodarski dvor ali grad, turn. Objektivno gledano kaže to stališče podpreti in v tem videti predhodnico mesta Turnišče.

Pražupnijsko cerkev v Črncu istovetimo s krajem Turnišče, tudi zato, ker se leta 1428 Črnec zadnjič listinsko omenja kot od mesta Turnišče ločen kraj. V literaturi je zatorej smiselno sprejeto poimenovanje lokacije pražupne cerkve kot turniške.[3]

Omenjeno je, da je prvi vir vezan na omembo cerkve beate Virginis sita in Churnuch (1267) in nam pove, da je že takrat stala cerkev posvečena Mariji, kar v stavbnozgodovinskem oziru dokazuje še ohranjeno jedro romanmožno postaviti šele v čas po sredi 13. stoletja, a ni sporno, če nastanek prostora povezujemo z rodbino Jura in jih zato pojmujemo kot ustanovnike, torej kot patrone pražupne cerkve. Po že omenjeni zamenjavi zemljišč med družinama Jura in Hahold je patronatstvo v Turnišču prevzela slednja in ga ohranila vse do leta 1644, ko je rodbina dolnjelendavskih plemičev Haholdov oz. Banffyjev (Baničev, t. j. banovih sinov) po zadnjem moškem potomcu Krištofu izumrla.

Listinske dokumentacije o prezidavi prvotne romanske cerkve v gotski prezbiterij kajpada ni ohranjene. Za časovno opredelitev nastanka tako ostaja edina opora v sami arhitekturi oz. v ustreznem branju le-te ter v časovni in slogovni prepoznavi stenskih slikarij. Dovolj pomenljiv je zato naslikan [illegible]

Pogled na romansko apsido pražupnijske cerkve v Turnišču, nastale kmalu po sredi 13. stoletja

in se je do današnjih dni ohranil pod konzolo severne stene. Ta navedbi sporoča, da je tu bila [illegible] kava izvršnega leta 1383, [illegible] pa je bil z leta 1928 uničeno »suplikacijsko« sliko (priprošnjo sliko) po Tamasu Bogyayu, [illegible] z »votivno« (zahvalno) [illegible] v pritličju severne stene, ki je [illegible] zala člane plemiške rodbine B[illegible] (Baničev).

[1] Ivan Zelko: Historična topografija Slovenije I. Prekmurje do leta 1[illegible]. Murska Sobota 1982, 27.

[2] Tamas Bogyay: Kogo kažejo [illegible] dobe donatorjev na turniški [illegible] nik za umetnostno zgodovino. [illegible] Ljubljana 1951, 131.

[3] Ivan Zelko: Gospodarska in [illegible] zgodovina turniške pražupnije pri [illegible] 1381. Razprave (Dissertationes) SAZU, VIII/5. Ljubljana 1972, 11. [illegible] Murska Sobota kot sedež arhidiakonata in cerkvenoupravno [illegible] marja v srednjem veku. Kronika XXI/[illegible] Ljubljana 1960, 40-41.

Umorjeno dekle

V ponedeljek, ko smo oddajali ta tekst v tiskarno, še ni bilo na voljo podatkov o morilcu 17-letne M. J. iz Mihalovec (kraj med Ljutomerom in Ormožem). Ljudje se tudi začenjajo spraševati, ali bodo sploh kdaj zvedeli zanj, kajti pred tem sta bila storjena dva podobna umora (v Ormožu in na Vinskem Vrhu), pa še vedno nista v celoti razvozlana.

17-letna M. J. je bila zaposlena v ormoški tovarni. Kaže, da je bila umorjena v sredo, 14. oktobra, ko se je po 22. uri vračala z dela. Dekletovi starši ta večer še niso bili v skrbeh za hčerko, saj tudi večkrat prej ni prišla domov isti, ampak drug dan. V četrtek pa so policiji prijavili, da se ni vrnila. Istega dne okrog 15. ure pa so občani odkrili pod mostom v Mihalovcih, kakih 200 metrov od avtobusne postaje, žensko truplo in prepoznali pogrešano. Na prvi pogled je bilo jasno, da gre za nasilno smrt, kajti na telesu je bilo več vbodnih ran. Tedaj se je tudi zvedelo, da dekle omenjeno noč ni pohajkovalo, ampak je prišlo pravočasno z dela in izstopilo na domači postaji skupaj z dvema sodelavkama, potem pa so pot nadaljevale vsaka v svojo smer. Vse kaže, da je dekle naletelo na zasedo nasilneža, ki jo je potem, ker se mu ni vdalo (to omenjajo kot domnevo), umoril. Kdo naj bi to storil, naj bi povedala preiskava.

Najnovejše

Delavci uprave za notranje zadeve Maribor (policisti in kriminalisti) so prijeli v torek 28-letnega M. L. iz vasi Lebanja pri Ormožu in ga privedli preiskovalnemu sodniku, ki je zoper osumljenega odredil pripor. Ta naj bi medtem že priznal uboj 17-letne M. J. Zvedeli smo tudi, da so ga sumili za umor ves čas od najdbe trupla. Obdukcija je tudi pokazala, da je bilo dekle umorjeno s šilom in izvijačem.

Š. S.

Kolesar je umrl

Prejšnjega sredo je umrl v murskosoboški bolnišnici Pavel Zorko iz Rogaševcev. Klonil je za posledicami prometne nesreče, ki se je zgodila 30. septembra ob 8.50 v Križevcih pri Ljutomeru. Tedaj se je peljal s kolesom po prednostni cesti in vanj je naletela cisterna, katere voznik ni upošteval določil prometnega znaka stop. Poškodbe so bile zelo hude.

Vlom v Okoslavcih

V času med 7. in 17. oktobrom je nekdo razbil okno in se splazil v počitniško hišico Milana K. iz Okoslavec. Temeljito je preiskal vse prostore, omare in predale. Očitno je iskal kake dragocenosti. Ker pa ni bilo nič takega, kar bi lahko vzel s seboj, si pač ni prisvojil ničesar. Na objektu pa je naredil škodo za 20.000 tolarjev.

Pešec pred avtom

V Gornji Radgoni se je zgodila 13. oktobra prometna nesreča, v kateri se je hudo poškodoval Zdenko Roškar iz Gornje Radgone. Ugotovljeno je, da je skušal steči čez Panonsko ulico v bližini carinarnice, ko je pripeljal po omenjeni ulici z osebnim avtom hrvaški državljan Damir Zagatta, ki se je sicer peljal proti Radencem. Kljub zaviranju je trčil v pešca in ga zbil po cesti.

Poškodba ni bila lahka

Pred dnevi se je zgodila v Lipovcu nesreča, ko je avtomobilist Robert Horvat iz Odranec izsilil prednost vozniku osebnega avta Franciju Vučiniu iz Murske Sobote. Gmotna škoda znaša 150.000 tolarjev. Kljub temu, da je Milena iz Lipovec, ki se je peljala v omenjenem avtu, čutila bolečine, je šele čez štiri dni šla k zdravniku.

Smrtna nesreča v Ilijaševcih

V torek, 14. oktobra, ob 14.25 se je zgodila na regionalni cesti, ki vodi skozi Ilijaševce, huda prometna nesreča, saj je terjala življenje 4-letnega Damjana Hamžekovića iz Vučje vasi. Ta naj bi vozil z neprimerno hitrostjo, zato se je zaletel z avtom v stanovanjsko hišo, pri tem pa se je poškodoval tako hudo, da je na kraju samem umrl. Materialna škoda pa je tudi velika: 800.000 tolarjev.

Nesreča v Muralesu

V petek, 16. oktobra, se je zgodila v Muralesu v Ljutomeru delovna nesreča, v kateri se je poškodoval Franc Fajfer iz Veščice. Bil je nepreviden pri razrezu desk na krožni žagi, saj mu je roka zdrsnila pod desko in v hipu je ostal brez kazalca. Prepeljali so ga v bolnico.

Vlom v lokal nogometašev

V noči na 15. in 16. oktober je neznanec razbil steklo na okrepčevalnici Gol na igrišču nogometnega kluba Mura v Murski Soboti. Potem, ko je vstopil, je preiskal vse prostore in nazadnje pobral iz skladišča cigarete, pijačo, nož in manjši računalnik in z vsem tem povzročil škodo za 40.000 tolarjev. Po tem sklepamo, da ni mogel biti navijač.

Streli v transformator

V petek okrog 18.30 je nekdo streljal v električni transformator v bližini Cvetkove in Prešernove ulice v Rakičanu. Krogla je prebila prvo rebro transformatorja, nakar je začela iztekati hladilna tekočina. Nepridipravu še niso prišli na sled.

Kraja škropilnice

V noči iz ponedeljka na torek je nekdo ukradel traktorsko škropilnico, ki je bila na traktorju, oboje pa v ograjenem prostoru. Kmetijska zadruga Križevci pri Ljutomeru je oškodovana za 100.000 tolarjev, za storilcem pa še poizvedujejo.

Spor v okrepčevalnici

V sredo, 14. oktobra, sta se sprla v Univerzalovi okrepčevalnici v Veliki Polani Jože J. in Stanislav Ž. Ker opozorila policistov, naj se nehata prepirati in kršiti javnega reda in miru, niso pomagala, so Jožeta J. odpeljali v Lendavo in ga pridržali do iztreznitve.

Mimo prometnega znaka

12. oktobra ob 13. uri je Robi Kozar iz Murske Sobote vozil tovorni avto po Prešernovi ulici. Ko je pripeljal do prednostne ulice Stefana Kuzmiča, ni upošteval prometnega znaka ustavi. V križišče je zapeljal v hipu, ko je pripeljal po prednostni ulici voznik kolesa z motorjem mladoletni S. M. iz Kroga. Le-ta je trčil v tovornjak, oziroma tovornjak vanj, in se hudo poškodoval.

Biznis in Fortuna

Z uprave za notranje zadeve Murska Sobota so nam sporočili, da je njihova kriminalistična služba podala kazensko ovadbo zoper osumljenega C. V., direktorja zasebne družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) Fortuna iz Murske Sobote, zaradi utemeljenega suma, da je storil kaznivo dejanje zatajitve davščin in drugih družbenih dajatev.

Z zbiranjem obvestil in pregledom dokumentacije so namreč ugotovili, da je Fortuna nabavljala v poslovnem letu 1991 alkoholne in brezalkoholne pijače pri dobavitelju Zvezda Murska Sobota, ne da bi obračunala prometni davek. Te naj bi uradno prodajala podjetju Lux v Hodošan na Hrvaško in drugim kupcem, kar pa – po ugotovitvah kriminalistov – ni bilo res, saj so pijače kupili za gotovino kupci z območja Prekmurja. Doslej ugotovljena vrednost tako nabavljenih in prodanih pijač znaša čez 7 milijonov tolarjev.

Pijače, ki jih je kupovala Fortuna, torej niso bile uporabljene za nadaljnjo prodajo, ampak prodane končnim kupcem, zato bi Fortuna morala obračunati prometni davek, seveda, če se ne bi domislila fiktivnega posredništva. S to poslovno »potezo« se je skušala izogniti plačilu več kot 4 milijonov tolarjev prometnega davka.

Š. S.

V korak s časom

Ne le govorna ptt komunikacija

Razmah telekomunikacij je pravzaprav bistveni pogoj za hitrejši komunikacijski in gospodarski razvoj. Glede vlaganja denarja vanj smo zdaj na repu tega razvoja v primerjavi z Evropo. Zato skušamo z uveljavljanjem integrirane večstranske uporabe telefonskih priključkov čimprej dohiteti razvitejše države. V mislih imamo zlasti videotekst, računalniško izmenjavo podatkov, elektronsko pošto in podobno. Gre torej za različne vrste govornih in slikovnih komunikacij, podprtih z najnovejšo računalniško tehnologijo.

Ta sistem se vse bolj širi tudi pri nas in bo konec stoletja že prevladujoč. S tem pa ptt sistem ne bo ostal le na govorni komunikaciji, ampak je prihodnost v integrirani večstranski uporabi telefonskih priključkov. Zato tudi v Pomurju načrtujejo, da bodo v naslednjih letih podvojili število telefonskih priključkov. »Glede tega sem optimist, saj računamo tudi na nekaj mednarodnih posojil, s čimer bi lahko usposobili vsaj prenosni sistem z medkrajevnimi kabli in večjim številom telefonskih priključkov. Hkrati smo tudi v dogovoru z republiškim ministrstvom za planiranje, da bi omogočili hitrejši razvoj telekomunikacij na demografsko ogroženih območjih,« prvi direktor soboškega ptt podjetja Zoltan Sever.

Sicer pa v Pomurju razmišljajo o tem, da bodo na ta način pridobili več denarja za celoten sistem vozlišč. To bi omogočilo večjo zamenjavo telefonskih central, prenosnih sistemov in boljše povezave med posameznimi centralami. Z novim tarifnim sistemom in ugodnejšimi posojili za gospodarstvo pa bo ta cilj gotovo lažje uresničljiv. Ne nazadnje pa potekajo tudi pogovori z Evropsko banko za obnovo in razvoj, s čimer bi lahko tudi tranzitni ptt sistem razširili.

Zanimivo je, da prihaja nova tehnologija z Vzhoda in ne z Zahoda, na kar smo bili v preteklosti velikokrat navajeni. V prvi vrsti gre za optične kable, ki se širijo iz Nemčije in povezujejo Vzhodno Evropo, preko Madžarske pa je speljan do Lendave. Drugo leto pa bi to povezavo zagotovili še do Murske Sobote.

MILAN JERŠE

Stane Feuš

Stane Feuš! Le kdo ga ni poznal? Z njim smo se srečevali na vasi, saj je bil po osnovnem poklicu kmetijski tehnik; potem ko se je zaposlil v turizmu, smo ga videvali v ljutomerski turistični agenciji, ki jo je vodil skoraj 20 let; z njim smo se srečevali v turističnih društvih, kajti mnoga izmed njih so začela delovati na njegovo pobudo, ravno tako občinska turistična zveza. Bil je pobudnik in organizator vsakoletnih razstav spominkov Prlekije. Še bi lahko nizali. Stane pa je bil tudi vešč v pisanju. Svoje članke in krajše reportaže, ki jih je tudi opremil slikovno, je objavljal v več časopisih in revijah, pa tako tudi v Vestniku, v katerega je dopisoval več kot dve desetletji. Oglašal se je tudi na radiu. Kot turističnega delavca so ga pritegnili tudi k turistični reviji Lipov list, kjer je ne le objavljal, ampak je tudi dajal predloge tem, ki so jih obdelali poklicni novinarji. Njegov spremljevalec je bil fotoaparat, kajti fotografiranje in izdelava slik sta mu bila najljubša konjička.

Stane Feuš se je rodil 1. maja 1927. leta in živel v Ljutomeru. Pred šestimi leti se je upokojil. Pa ne zato, da bi potlej lenaril, ampak, da bi lahko še več delal. Seveda tisto, kar ni bilo obvezno, ampak v lastno zadovoljstvo. Smrt, ki ne izbira, ampak pride prej ko slej po vsakega, ga je obiskala sredi dela in načrtov. V torek so ga položili k večnemu počitku. Za njim pa je ostala vrzel, ki jo bo čutil tudi naš list, saj smo ostali brez vztrajnega in večletnega dopisnika.

Š. S.

Novo vodstvo narodnih demokratov občine Murska

Občinski odbor NDS je pretekli teden izvolil novo vodstvo stranke. Za predsednika je bil izvoljen gospod Stefan Turner iz Moravec, za podpredsednika pa znani in priljubljeni Sobočan gospod profesor Stanko Maučec. Narodni demokrati v Mr. Soboti se intenzivno pripravljajo na bližajoče se volitve. Za kandidata v državni zbor imajo pripravljeni dve znani imeni, ki jih bodo tudi predstavili javnosti.

Na isti seji se je ustanovila tudi mlada iniciativa znotraj stranke Narodnih demokratov, krajše imenovana MLIN. 10 mladih ustanoviteljev bo kmalu izvolilo še vodstvo MLIN.

J. J.

FLOJ 1800m
MARICA 2600m
JANŽEV VRAH 5100m
LOPOTEC 5600m

Turistično društvo Gornja Radgona je postavilo na več mestih table za vinsko cesto, na cesti sami pa so table, ki opozarjajo na vinotoče in razdaljo do njih. Zanimivo je, da so pobudo za postavitev tabel dali lastniki vinotočev. Čeprav si po svoje konkurenčni, (kakovost ponudbe, cena je drugotnega pomena), so si bili enotni, da nima smisla, da bi vsak posebej postavljal svojo tablo. »Skupna« tabla se lepo vključuje v vinogradniško območje.

Foto: Š. S.

SERVIS IN POPRAVILO TEHTNIC

DUŠAN ŠTRAKL
MURSKA SOBOTA
Ulica ob kanalu 22
tel.: (069) 22 486

Ponujamo vam:

- REGISTRIRNE BLAGAJNE
- SALAMOREZNICE
- MESOREZNICE
- ŽAGE ZA KOSTI
- HAMBURGER FAST

CENE ZELO UGODNE, ATEST, GARANCIJA, SERVIS ZAGOTOVLJEN!

SE PRIPOROČAMO!

Posebna ponudba: ELEKTRONSKA TEHTNICA CAS 15 M.

AVTOBUSNI PROMET
Murska Sobota d.o.o.

AS
SERVIS VOZIL
IME, KI VSE POVE

- kleparske storitve
- avtoličarske storitve po najsodobnejši evropski tehnologiji: z mešalnico barv in lakov, z lakirno sušilno komoro in materiali priznanega izdelovalca STANDOX
- servis in montaža grelnih naprav WEBASTO

NOVO
TRGOVINA Z REZERVNIMI DELI za tovorni program TAM, MERCEDES odslej tudi prodaja na drobno!

POOBLAŠČENI SERVIS in prodaja rezervnih delov za avtomobile PEUGEOT

KAKOVOST PO KONKURENČNIH CENAH

OBIŠČITE NAS, SERVIS VOZIL AS!

Inf. in prodaja AVTOBUSNI PROMET MURSKA SOBOTA, Bakovska 29 A, telefon: 21-459, 21-884.

Odbojka

Slovenija : Avstrija v Soboti

V soboto, 24. oktobra 1992, bo v Murski Soboti zanimiva odbojkarska tekma. Ob 18. uri se bosta v telovadnici soboške tretje osnovne šole v kvalifikacijski tekmi za evropsko prvenstvo srečali moški reprezentanci Slovenije in Hrvaške. Tekmo, katere pokrovitelja sta soboška občinska skupščina in Zavarovalna skupnost Triglav, si bodo ogledali tudi nekateri ugledni gostje, med njimi predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan. To je že drugo gostovanje slovenske reprezentance v Murski Soboti, kar pomeni, da si ta športna panoga pridobiva vedno večjo veljavo. Letos sta namreč v Ljutomeru že igrali ženski reprezentanci Slovenije in Avstrije. Takrat so zmagala slovenska dekleta. Ali bodo zmagali tudi fantje?

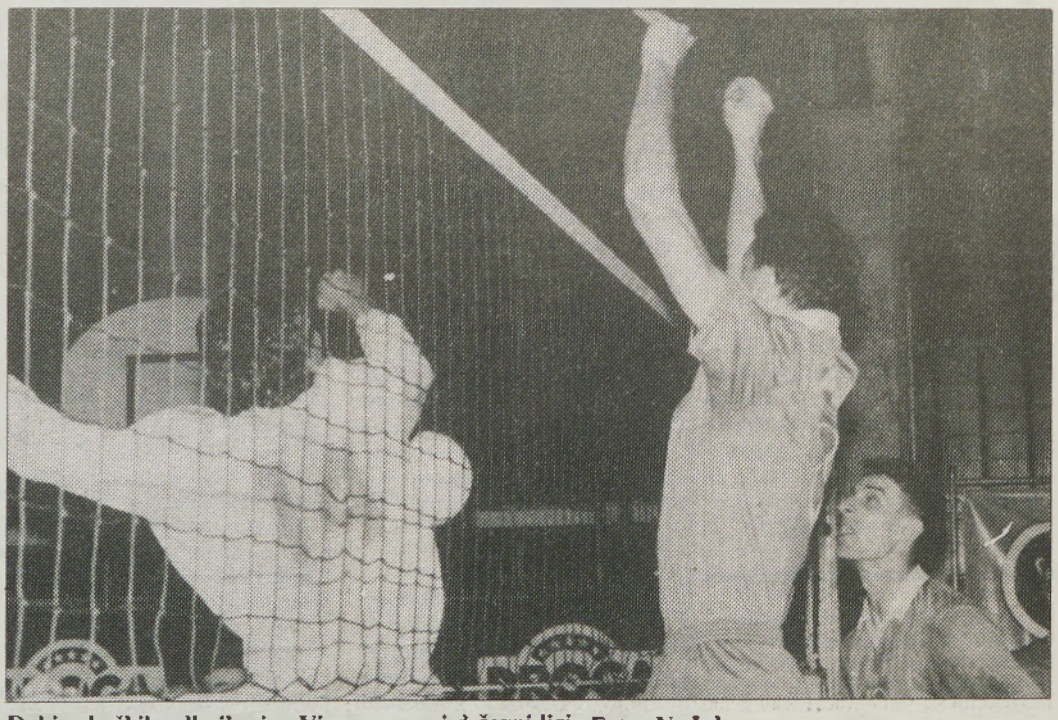

Debi soboških odbojkarjev Vigrosa v prvi državni ligi. Foto: N. Juhnov

Kajakaštvo

Kuzmič zmagal na Savi

Na reki Savi od Brežic do Zagreba v dolžini 42 km je bil tradicionalni kajakaški maraton ob koncu letošnje sezone. Med 110 tekmovalci iz štirih držav je v absolutni članski konkurenci dosegel izjemen uspeh član BD Mura iz Kroga Simon Kuzmič, saj je zasedel prvo mesto, progo je prevesla v eni uri in 34 minut. Kuzmič je letošnji državni prvak.

Prva slovenska moška odbojkarska liga

Kljub porazu solidna igra Vigrosa

V prvem kolu tekmovanja v prvi slovenski moški odbojkarski ligi je ekipa Novi Graniti iz Kamnika v Murski Soboti premagala Vigros Pomurje s 3:1 (11:15, 13:15, 15:11, 11:15). Kljub porazu so Sobočani v svojem prvem prvoligaškem nastopu solidno igrali, vendar srečanje izgubili predvsem zaradi neizkušenosti. V vseh nizih so namreč vodili, v drugem celo z 10:3, vendar so v odločilnih trenutkih igrali premalo zbrano in srečanje izgubili. **Vigros Pomurje:** Ratkai, Žalik, Gobec, Vnuk, R. Poredoš, Josipovič, Novak, Belec, Mašič, Marič, D. Poredoš, Prša. V prvem nizu si je zlomil mezinec Belec in moral zapustiti igrišče. Pred okrog 300 gledalci sta sodila Ozimič (Lenart) in Karčovnik (Selnica ob Dravi), ki pa nista bila kos nalogi. V drugem kolu gostuje Vigros pri Fužinarju na Ravnah.

Druga slovenska moška košarkarska liga

Prva zmaga Radgončanov

V tretjem kolu prvenstva v drugi slovenski moški košarkarski ligi je Radgona gostila Tevex Zagorje in zmagala z 80:72, to je bila prva zmaga. Radgončani so si že na začetku ustvarili prednost 10 točk in vodstvo obdržali do konca (43:36). V nadaljevanju so Radgončani vodstvo povečali na 15 točk, vendar nato gostom dovolili, da rezultat izenačijo. Vseeno pa je končnica pripadla gostiteljem, ki so zasluženo zmagali. Strelci za Radgono: Gomboc 30, Ulaga 20, Banič 8, Cigut 7, Karlo 4, Bratkovič 4, Senekovič 4, Niderl 2 in Slavič 1.

V tekmovanju območne mladinske lige je Radgona z visokim rezultatom premagala Ptuj s 122:52. Najboljši strelci pri Radgoni: Flisar 30, Karlo 28, Bratkovič 18, Niderl 14 in Pivec 10. (bd)

Prva slovenska moška rokometna liga

Nov poraz Pomurke iz Bakovec

V tretjem kolu prvenstva v prvi slovenski moški rokometni ligi je Gorenje v Velenju z visokim rezultatom 27:15 premagalo Pomurko iz Bakovec. To je že tretji zaporedni poraz Pomurke, ki kot kaže ni najbolje pripravljena začela letošnje prvenstvo. Strelci za Pomurko: Buzeti 4, Kušter 3, Lovenjak 3, Meolic 2 ter Kolmanič, Bedekovic in Okreša po enega. V četrtem kolu, ki bo na sporedu čez štirinajst dni igra Pomurka doma z Dobovo.

Druga slovenska moška odbojkarska liga

Prepričljiva zmaga Ljutomerčanov

V tretjem kolu prvenstva v drugi slovenski moški odbojkarski ligi je Ljutomer v Celju premagal domačo ekipo s 3:0. Ljutomerčani so igrali dobro v polju in na mreži. Najboljši v ekipi je bil Rajnar, dobro pa je igral tudi mladi Zidar.

Ljutomer: Rajnar, Krajcar, Kavnik, Drvarič, Kaurin, Savić, Zidar, Grut, Onišak, Škrobar. Po tretjem kolu vodi Topolšica s 6 točkami pred Izolo, Viledo II, Ljutomerom, Črnučami in Mežico po 4, Braslovčami, Salonitom II, Brezovico II, Pionirjem II po 2 ter Mislinjo in Celjem brez točke. V četrtem kolu igra Ljutomer doma z drugo ekipo Vilede. Tekma bo v torek v Ljutomeru.

Druga slovenska ženska košarkarska liga

Poraz Sobočank v Celju

V tretjem kolu prvenstva v drugi slovenski ženski košarkarski ligi je Metka v Celju premagala Pomurje iz Murske Sobote s 76:54. Strelke za Pomurje: Ivaničeva (0:1), Cerova 3 (3:4), Laličeva 4, Brezičeva 4 (0:2), Drožinova 29 (9:15), Boharjeva 2, Štefkova 12 (6:11) in Karova (0:2). V četrtem kolu igra Pomurje v Litiji. (zt)

Druga slovenska moška rokometna liga

Pomurski derbi dobila Radgona

V tretjem kolu prvenstva v drugi slovenski moški rokometni ligi je Radgona v pomurskem derbiju premagala Polet iz Murske Sobote s 25:22. Strelci: Javernik 6, Žalodec 7, Merčnik 3 in Štrakl 4 za Radgono ter Černela 8, Murgelj 5, Kreft 4 in Kovačič 3 za Polet. Hrastnik pa je v Murski Soboti premagal Krog z 20:19. Najboljši strelci pri Krogu Vuga 9, Kovačič 3 in Titan 2. V četrtem kolu igrajo: Polet : Velika Nedelja, Hrastnik : Radgona in Krško : Krog.

Tretja slovenska moška odbojkarska liga

Beltinci vodijo

V tretjem kolu prvenstva v tretji slovenski moški odbojkarski ligi vzhod so Beltinci v gosteh premagali Šempeter II s 3:0. Radenci so dobili pomurski derbi s Pomurjem II 3:0, Cven pa je v gosteh premagal Topolšico II s 3:2. Po tretjem kolu vodijo Beltinci in Turbina s po 6 točkami pred Radenci, Vuzenico in Fužinarjem II s po 4, Šempetrom II in Pomurjem II, po 2, ter Viledo III, Cvenom in Topolšico II, brez točke. V prihodnjem kolu igrajo Beltinci : Vuzenica, Cven : Fužinar II, Radenci : Topolšica II in Vileda III : Pomurje II.

Območna mladinska košarkarska liga

Zmaga Pomurja v Slivnici

V prvenstveni tekmi slovenske območne mladinske košarkarske lige je Pomurje v Slivnici premagalo istoimensko ekipo s 87:85. Najboljši strelci pri Pomurju : Gönter 31, Žunec 21 in Kar 15.

V prihodnjem kolu se v Murski Soboti igra pomurski derbi med Pomurjem in Radgono. (d)

Druga slovenska moška rokometna liga

Pomurski derbi dobila Radgona

V tretjem kolu prvenstva v drugi slovenski moški rokometni ligi je Radgona v pomurskem derbiju premagala Polet iz Murske Sobote s 25:22. Strelci: Javernik 6, Žalodec 7, Merčnik 3 in Štrakl 4 za Radgono ter Černela 8, Murgelj 5, Kreft 4 in Kovačič 3 za Polet. Hrastnik pa je v Murski Soboti premagal Krog z 20:19. Najboljši strelci pri Krogu Vuga 9, Kovačič 3 in Titan 2. V četrtem kolu igrajo: Polet : Velika Nedelja, Hrastnik : Radgona in Krško : Krog.

Druga slovenska ženska rokometna liga

Tri točke za Bakovčanke

Odigrano je bilo šesto in sedmo kolo prvenstva v drugi slovenski ženski rokometni ligi. Rokometašice Bakovec so osvojile tri točke. V šestem kolu so igrale z Žalcem neodločeno 22:22. Strelke za Bakovce: Vugrinec-Tratnjekova 5, Voharjeva 5, Jakšičeva 4, Sreševa 3, Buzetijeva 2, Žalcem Tratnjekova 5, Voharjeva 5, Jakšičeva 4, Sreševa 3, Buzetijeva 2, Žalcem 2 in Kolblova 1. V sedmem kolu pa so v Senovem premagale domačo ekipo z 20:19. Strelke za Bakovce: Vugrinec-Tratnjekova 9, Voharjeva 7, Buzetijeva 3 in Sreševa 1. V predzadnjem kolu igrajo Bakovci z mariborskim Branikom.

Tretja slovenska ženska odbojkarska liga

Pomurske mlekarne in Puconci

V tretjem kolu prvenstva v tretji slovenski ženski odbojkarski ligi vzhod so Pomurske mlekarne premagale Cven s 3:0, Puconci pa Branik Rogozo III s 3:0, medtem ko je Ljutomer izgubil v Rušah z 1:3. V četrtem kolu igrajo Cven : Topolšica, Ljutomer : Pomurske mlekarne in Branik Rogoza III : Puconci.

Rokoborba

Tri prva mesta Sobočanom

V Razvanju je bil tretji članski turnir v rokoborbi. Sodelovalo je 36 tekmovalcev iz 6 slovenskih klubov. Sobočani so na turnirju nameravali nastopiti s popolno ekipo, vendar so jim delegati iz Ljubljane dovolili tekmovati le s štirimi tekmovalci, medtem ko ostalih pet ni smelo, ker so premladi. Kljub temu so Sobočani ekipno zasedli drugo mesto, med posamezniki pa tri prva in eno drugo mesto. Zmagali so Sandi Baranjak v kat. do 52 kg, Peter Lukašev v kat. do 57 kg in Jure Kranjec v kat. do 68 kg. Matej Horvat pa je v kat. do 57 kg zasedel drugo mesto. (ev)

II. SRL

Drava	6	5	1	0	135:94	11
Lisca	7	5	0	2	172:137	10
Bakovci	6	4	1	1	130:115	9
Žalec	6	2	2	2	132:129	6
Velenje	6	3	0	3	121:144	6
Senovo	7	2	1	4	126:133	5
N. Mesto	6	2	1	3	123:135	5
Branik	6	2	0	4	116:127	4
Brežice	6	0	0	6	94:135	0

I. SRL

Pivovarna	3	3	0	0	74:47	6
Presad	3	2	0	1	64:50	4
Gorenje	3	2	0	1	67:56	4
Ajdovščina	3	2	0	1	62:53	4
N. Oprema	3	2	0	1	61:56	4
Kolinska	3	2	0	1	61:57	4
Drava	3	2	0	1	63:76	4
Ribnica	3	1	1	1	53:62	3
Rudar	3	1	0	2	55:62	2
Dobova	3	0	1	2	56:62	1
Jadran	3	0	0	3	64:73	0
Pomurka	3	0	0	3	45:71	0

Tretja slovenska moška rokometna liga

Odigrani dve koli

V tretji slovenski moški rokometni ligi sta bili odigrani dve kolo. V petem kolu je Mladinec iz Murskih Črnec premagal Dravo II z 22:21. Najboljši strelci pri Mladincu: F. Gregorinčič 10, M. Gregorinčič in Marič po 5. Pomurka II je premagala A. Besednjak s 27:17. Najboljši strelec pri Pomurki je bil Vereš s 6 goli. Velenje II je premagalo Razkrižje s 25:19. Najboljša strelca pri Razkrižju sta bila Sitar in Zajnkovič s po 4 goli. V šestem kolu sta Radgona II in Razkrižje igrala neodločeno 23:23. Najboljši strelci: Rauš 10, Kocbek 6 in Jurkovič 3 za Radgono II, Rozmarič 9, Sitar 5 in Zajnkovič 4 za Razkrižje. Nova Oprema II je premagala Mladinca s 35:21. Najboljši strelci: F. Gregorinčič 7, M. Gregorinčič 5, Gomboc in Titan po 3. Moškanjci so premagali Pomurko II s 23:14. Največ golov je dosegel Husar 6.

Atletika

Tekači Radenske zopet uspešni

V Topolšici je bil tretji tradicionalni mali maraton za pokal Gorenja. Sodelovalo je 143 tekačev, med njimi so bili tudi člani Tekaške sekcije Radenske in zopet dosegli odlične uvrstitve. V absolutni kategoriji je bil Geza Grabar drugi, Milan Hozjan pa trinajsti. Med mlajšimi člani je bil Sušnik deseti, Olaj osemnajsti in Lipič triindvajseti. Med starejšimi člani se je najviše, na 16. mesto uvrstil Kumek. Klančar je bil 21, Kolmanič 33, Meglič 34, in Sagadin 43. Pri mlajših veteranih je Vrbnjak zasedel 10. mesto, Babošek 23. in Virag 26. mesto. Pri starejših veteranih je bil Klemenčič 14, med mladinci pa Brus tretji. Pri mladinkah se je izkazala Sonja Virag, ki je zmagala, Jasmina Gujtman pa je bila druga. Pri starejših članicah je Irena Šiftar zasedla tretje mesto.

Kros

Popravek

V prejšnji številki Vestnika je na športni strani prišlo do neljube napake. V prispevku pod naslovom Sodelovalo okrog 250 tekačev je pri članih pomotoma vpisano na tretjem mestu Grabar in pri članicah na tretjem mestu Ševanec. Omenjena atleta nista natopila na občinskem krosu. Za napako se

Srečanje nogometnih sodnikov

V prijateljskem srečanju so se pomerili nogometni sodniki iz Zalaegerszega iz Madžarske in Lendave. Zmagali so Lendavčani s 3:2. Strelca za Lendavo sta bila Gazdak 2 in Markoja. Nogometni sodniki z obeh strani meje se že več let srečujejo in izmenjujejo svoje vtise z nogometnih igrišč.

DRŠI Murska Sobota

Šport v tednu invalidov

Društvo za šport in rekreacijo Murska Sobota je v počastitev praznika soboške občine pripravilo teden invalidov, v okviru katerega je bilo več športnih prireditev. Skupno je na srečanjih sodelovalo 128 invalidov iz Madžarske in soboške občine. **Rezultati – šah:** 1. Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota, 2. DRŠI I, 3. DRŠI II; **kegljanje:** 1. Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih MS 204, 2. MD slepih in slabovidnih MS II 194 in 3. Invalidske delavnice MS I 178; **balinanje:** 1. DI Bakovci, 2. DU Murska Sobota, 3. DRŠI Murska Sobota; **strelstvo:** 1. MD paraplegikov MS 1300, 2. DRŠI 1000 krogov, 250 krogov; **mičnо:** 1. Vajndorfer 342, 2. Borovnjak 337 in 3. Stanjko 250 krogov. V tradicionalnem športnem srečanju sta se pomerili ekipi Vasa Karat iz Szombathelya in DRŠI Murska Sobota. Gostje so zmagali v šahu 3:2 in bojki s 3:2 in šahu 3:1 ter izgubili v kegljanju za 70 kegljev in v namiznem tenisu 0:2. Končni rezultat je bil neodločen 2:2.

šport

Atletika

Uspešen konec sezone

V Velenju je bil 27. kros občinskih reprezentanc za pokale Dela, na katerem je sodelovalo nad 1100 tekmovalcev in tekmovalk iz 42 občin. Navzoči so bili tudi nekateri ugledni gostje, med njimi predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan, ki je odprl tekmovanje. Sodelovali so tudi atleti in tekačice iz soboške, ljutomerske in radgonske občine ter dosegli nekaj izvrstnih uvrstitev. Med tekmovalci iz soboške občine se je najbolje odrezal Jože Kolar, saj je pri mlajših mladincih zasedel drugo mesto. Izkazali pa so se tudi: Sonja Roman, ki je bila v svoji starostni skupini tretja, Geza Grabar, ki je pri članih zasedel tretje mesto, ter Marija Ševarac, ki je bila pri članicah četrta. V ekipni konkurenci so se najbolje odrezali dečki (1977) s tretjim mestom, deklice (1977), ki so bile četrte, dečki (1979) in deklice (1979) pa so zasedli deveti mesti. Reprezentanca soboške občine je zasedla s 503 točkami 12. mesto, kar je lep uspeh. Uspešni so bili tudi tekmovalci in tekmovalke iz radgonske občine, saj so z 250 točkami zasedli 37. mesto. Med posamezniki pa so se izkazali Mojca Vegič s sedmim in Vasja Kerčmar z dvanajstim mestom. V ekipni konkurenci so bili dečki (1978) peti, deklice (1980) pa dvanajste.

M. Šeruga

Tek ob občinskem prazniku

V počastitev soboškega občinskega praznika je bil v Murski Soboti 14. tradicionalni tek 17. oktobra, ki ga je v imenu pokrovitelja odprl predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer. Sodelovalo je 234 tekačev in tekačic. Mlajše kategorije so tekmovale v štafetnem teku, člani in članice pa posamično.

Rezultati – osnovnošolke (5. in 6. razred): 1. OŠ Kapela, 2. OŠ Radenci, 3. OŠ Beltinci; **(7. in 8. razred):** 1. OŠ Beltinci I, 2. OŠ Beltinci II, 3. OŠ Prosenjakovci; **mladinke:** 1. Gimnazija MS, 2. SDEŠ MS, 3. Kov. tekst. šola MS; osnovnošolci **(5. in 6. razred):** 1. OŠ Tišina, 2. OŠ Bakovci, 3. OŠ Beltinci; **(7. in 8. razred):** 1. OŠ Radenci, 2. OŠ Beltinci, 3. OŠ Prosenjakovci; **mladinci:** 1. Sr. trgov. šola, 2. SZŠ MS, 3. Kov. tekst. šola MS; **člani:** 1. Živko Romeo (Dinamo, Zg), 2. Geza Grabar (Radenska), 3. Jaka Kodrič (TAM, MB); **članice:** 1. Silva Vivod, 2. Diana Poset, 3. Marjana Zaifrid (vse TAM, MB), 5. Sonja Virag (G. MS).

Tri zmage Beltinčank

V Ljubljani je bilo finalno ekipno prvenstvo Slovenije osnovnih šol v atletiki. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa Osnovne šole Beltinci in dosegla lep uspeh. Ekipno je namreč zasedla četrto mesto. Med posamezniki pa so se izkazali: Erika Mesarič v teku na 300m, Barbara Berden v skoku v višino in Nataša Hartman v metu krogle – vse so zmagale. Karolina Šinko pa je bila v metu krogle druga.

ŠPORTNA NAPOVED

V Športni napovedi št. 10 naši zvesti reševalci zopet niso imeli sreče. Kljub temu je prav gotovo pripomoglo slabo vreme, saj so bile razmere za igro nemogoče in tudi nekateri rezultati nepričakovani. Želimo vam več sreče prihodnjič.

Pravilna rešitev športne napovedi št. 10:

Pari		Rezultat	Tip
1. Svoboda	Nafta	3:0	1
2. Živila Naklo	Potrošnik	3:1	1
3. Mura	Ljubljana	0:0	0
4. Gidos	Dravinja	2:2	0
5. Papirničar	Ižakovci	0:0	0
6. Rače	Beltrans	0:2	2
7. Lipa	Rogašovci	0:1	2
8. Bakovci	Dokležovje	2:0	1
9. Črenšovci	Odranci	2:4	2
10. Hotiza	Nedelica	1:2	2

V Športni napovedi št. 11 je naš gost trener Nogometnega kluba Mura iz Murske Sobote Milivoj Gavrilovič. Prognoziral je takole:

Pari	Tip
1. Nafta : Slovan	1
2. Koper : Mura	2
3. Potrošnik : Zagorje	1
4. Napredek : Gidos	2
5. Sl. Gradec : Rogašovci	0
6. Ižakovci : Lipa	1
7. Beltrans : Pohorje	1
8. Čarda : Tigop Lipa	0
9. Bratonci : Remet	0
10. Nedelica : Mladost	0

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 11	Tip
1. NAFTA : Slovan	
2. Koper : MURA	
3. POTROŠNIK : Zagorje	
4. Napredek : GIDOS	
5. Sl. Gradec : ROGAŠOVCI	
6. IZAKOVCI : Lipa	
7. BELTRANS : Pohorje	
8. Čarda : Tigop Lipa	
9. Bratonci : Remet	
10. Nedelica : Mladost	

Športno napoved je potrebno poslati v uredništvo Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 24. oktobra 1992. Pri žrebanju bomo upoštevali 8 pravilnih tipov.

Priimek in ime ter naslov

Berite
Vestnik

STRELCI

I. SNL
5 golov: Herceg (Nafta)
4 gole: Jančar (Mura), Škaper (Potrošnik)
3 gole: Hranilovič (Nafta), Omerovič (Mura), Hartman (Potrošnik)
2 gola: Šabjan (Nafta), Emeršič (Mura), K. Cener (Mura)

II. SNL
5 golov: Rous (Gidos)
2 gola: Lebar (Gidos)

III. SNL
11 golov: Kutuš (Beltrans)
6 golov: Z. Osterc (Beltrans)
4 gole: A. Krapec (Ižakovci), Radiković (Beltrans)
3 gole: Šabjan (Ižakovci), J. Horvat (Rogašovci), Modlic (Beltrans)
2 gola: A. Šalamon (Rogašovci), Kovačič (Beltrans), S. Majc (Ižakovci), M. Osterc (Beltrans)

Nogomet

Pokal Gidosu

V povratni finalni tekmi za pokal ONZ Lendava je Gidos v Turnišču premagal Hotizo s 5:1. Strelci: Markoja ml. in Rous po dva ter Koveš za Gidos, časten zadetek za Hotizo pa je dal Horvat. Na prvem srečanju na Hotizi je zmagala Hotiza z 2:1. Pokal ONZ Lendava je tako dobil Gidos in se uvrstil v nadaljnje tekmovanje.

Strelstvo

Drugo mesto ŠK Turnišče

V Zalaegerszegu na Madžarskem so gostovali strelci SD Štefan Kovač iz Turnišča na mednarodnem turnirju in dosegli lep uspeh. V skupnem seštevku (zračna in MK puška) so zasedli drugo mesto in le za dva kroga zaostali za zmagovalcem. Med posamezniki pa sta se odrezala Markoja, ki je zmagal pri članih s 192 krogi, in Balažkova, ki je bila s 139 krogi prva pri ml. mladinkah.

Namizni tenis

Peto mesto Horvata

Prvi letošnji TOP-turnir za mladince, ki je bil v Mariboru, je zbral vse najboljše slovenske igralce. Dva igralca Potrošnika nista izpolnila pričakovanj, kar še zlasti velja za Urha Straška, ki je sicer prvič nastopil v najboljši kakovostni skupini mladincev na TOP-turnirju, vendar je njegovo 11. mesto pod pričakovanjem. Precej boljši je bil v drugi kakovostni skupini pionir Mitja Horvat, ki je tudi prvič igral na tovrstnem turnirju, in s petim mestom popolnoma zadovoljil.

M. U.

Dirka šampionov

Osrednjo dirko dobil Makoter s Sulmanom

V Stožicah je bila ob koncu letošnje kasaške sezone dirka šampionov. Največ uspeha so imeli Ljutomerčani, saj so zasedli kar pet prvih mest. Osrednjo dirko je dobil Janko Makoter s Sulmanom. Na 2100m je dosegel kilometrski čas 1:19,3/a. Poleg njega so zmagali še Ari Keystone (S. Jureš), Ma Belle Meghan (B. Slana), Lassa Red (Z. Osterc), Fena (M. Seršen). Drugi mesti sta zasedla Pero III (V. Kocuvan) in Fiat (A. Slavič). Tretja pa sta bila Linal (S. Molek) in Lucky Hunter (M. Slavič).

I. SNL

Olimpija	11	7	3	1	32:7	17
Maribor	11	6	4	1	19:9	16
Ljubljana	11	6	3	2	17:11	15
Mura	11	5	4	2	14:10	14
Studio D	11	5	4	2	10:6	14
Rudar	11	6	1	4	17:16	13
Kompas H.	11	4	4	3	13:10	12
Živila Naklo	11	5	2	4	17:17	12
Zagorje	11	4	3	4	12:12	11
Koper	11	2	7	2	5:8	11
Publikum	11	4	2	5	12:14	10
Gorica	11	3	3	5	13:18	9
Nafta	11	3	3	5	12:19	9
Slovan	11	3	2	6	14:16	8
Steklar	11	1	6	4	12:22	8
Železničar	11	2	3	6	11:15	7
Izola	11	1	5	5	10:14	7
Potrošnik	11	1	3	7	12:29	5

II. SNL

Primorje	9	7	1	1	19:8	15
Triglav	9	5	4	0	15:5	14
Rudar	9	6	2	1	19:10	14
I. Jadran	9	6	1	2	25:13	10
Medvode	9	4	2	3	14:10	10
Gidos Turnišče	9	4	2	3	12:11	10
T. Jadran	9	4	2	3	9:9	10
Domžale	9	4	2	3	14:14	10
Avto Bum	9	3	3	3	13:13	9
Dravinja	9	4	1	4	14:18	9
Set Vevče	9	3	1	5	10:16	7
Korotan	8	2	2	4	13:17	6
Era Šmartno	9	2	2	5	8:14	6
Dravograd	9	2	1	6	13:18	5
Ilirija	9	1	1	7	8:18	3
Napredek	8	0	1	7	6:18	1

III. SNL

Beltrans	9	7	1	1	30:12	15
Papirničar	9	4	4	1	14:6	12
Pohorje	9	4	4	1	12:4	12
Impol	9	6	0	3	13:6	12
Ižakovci	9	5	2	2	13:13	12
Kovinar	9	4	3	2	14:10	11
Pobrežje	9	4	2	3	15:10	10
Sl. Gradec	9	3	2	4	12:12	8
Kungota	9	4	0	5	14:21	8
Rogašovci	9	2	3	4	8:14	7
Rače	9	2	1	6	7:13	5
Lipa	9	2	1	6	6:13	5
Hmezad	9	1	3	5	6:19	5
Aluminij	9	1	2	6	8:19	4

I. MNL MS

Rezultati – 9. kolo

Šalovci	Čarda	0:2
Puconci	Bratonci	2:3
Remet	Rakičan	1:0
Cankova	Serdica	1:0
Bakovci	Dokležovje	2:0
Ljutomer	Gančani	2:0
Tišina	Tigop Lipa	3:1

Tišina	9	6	3	0	28:11	15
Bakovci	9	6	2	1	23:8	14
Ljutomer	9	4	3	2	21:17	11
Rakičan	9	4	3	2	13:10	11
Dokležovje	9	4	2	3	21:10	10
Cankova	9	4	2	3	8:16	10
Šalovci	9	3	3	3	14:16	9
Bratonci	9	3	2	4	14:16	8
Čarda	9	2	4	3	11:14	8
Remet	9	2	3	4	7:14	7
Tigop Lipa	9	2	2	5	11:16	6
Gančani	9	2	2	5	9:14	6
Puconci	9	2	2	5	14:27	6
Serdica	9	0	5	4	11:16	5

I. ONL Lendava

Rezultati – 8. kolo

Mladost	Bistrica	2:3
Polana	Mostje	0:0
Kobilje	Kapca	2:0
Renkovci	Dobrovnik	0:0
Črenšovci	Odranci	2:4
Hotiza	Nedelica	1:2

Odranci	8	5	3	0	22:9	13
Dobrovnik	8	6	1	1	18:5	13
Nedelica	8	5	2	1	17:10	12
Črenšovci	8	3	3	2	11:10	9
Hotiza	8	3	2	3	20:14	8
Mostje	8	3	2	3	13:15	8
Renkovci	8	2	3	3	12:10	7
Mladost	8	3	1	4	15:14	7
Bistrica	8	3	1	4	11:16	7
Kobilje	8	2	2	4	10:13	6
Polana	8	1	3	4	10:21	5
Kapca	8	0	1	7	4:25	1

II. MNL MS

Rezultati – 9. kolo

Vrelec	Filovci	0:5
Tešanovci	Bogojina	1:3
Hodoš	Prosenjak.	2:2
Romah	Grad	1:1
Križevci	Pušča	2:2
11 plavih	Apače	1:0
Tromejnik prost		

Grad	8	5	3	0	16:5	13
Bogojina	8	5	2	1	27:11	12
Tromejnik	8	5	2	1	20:6	12
Romah	8	3	5	0	14:8	11
Filovci	8	3	4	1	15:5	10
Hodoš	8	3	4	1	16:12	10
11 plavih	8	3	4	1	11:8	10
Tešanovci	9	3	2	4	12:15	8
Apače	9	3	0	6	21:18	6
Križevci	8	2	1	5	13:24	5
Prosenjak.	8	1	2	5	9:19	4
Pušča	9	1	2	6	17:32	4
Vrelec	9	1	1	7	15:43	3

Prva slovenska nogometna liga

Pomurcem samo točka

V enajstem kolu prvenstva v prvi slovenski nogometni ligi so pomurski ligaši osvojili le točko. Soboška Mura je igrala v derbi kolu z Ljubljano neodločeno 0:0. Sobočani so imeli več od igre, vendar pa tudi smolo, saj so trikrat zadeli vratnico. **Mura:** Zver 7, Granov 7, Vori 7, Jančar 8, Kosi 7, Baranja 6, (Belec –), Kokaš 6, Emeršič 6, Vicković 6, (Cifer –), Cener 7, Omerović 6. Lendavska Nafta je gostovala v Ljubljani in izgubila tekmo s Kompasom Holidaysom z 0:3, čeprav se je prvi polčas končal brez golov. **Nafta:** Veselič 6, Djurdjević 6, (Graj 5), Požgaj 5, Nedelko 5, Šabjan 5, Novak 5, Drvarič 5, Utroša 6, Hranilović 5, Bubek 5, Balantič 5, Rob 6. Beltinski Potrošnik pa je na gostovanju na Jesenicah izgubil z Živili Naklom z 1:3. Beltinčani so celo na začetku drugega polčasa vodili z golom Hartmana, a so v nadaljevanju popustili. **Potrošnik:** Jelavič 6, Mundjar 6, Tratnjek 6, Gašević 6, David 7, Berendijaš 5, Godina 5, (Gruškovnjak –), Forjan 5, (Vegič –), Baranja 6, Zver 5, Hartman 7. V prihodnjem kolu igrajo Nafta : Slovan, Potrošnik : Zagorje in Koper : Mura.

Druga slovenska nogometna liga

Tokrat le točka za Gidos

V devetem kolu prvenstva v drugi slovenski nogometni ligi je Gidos v Turnišču igral z Dravinjo neodločeno 2:2. To je prva točka, ki so jo nogometaši Turnišča izgubili na svojem igrišču. Gostje so jih namreč presenetili in po prvem polčasu vodili z 2:0. V drugem polčasu pa so domačini zaigrali tako kot znajo in rezultat uspeli izenačiti. Strelca golov sta bila Lacko in Rous. **GIDOS:** Zver, Jaklin, Lebar, Roposa, Markoja st., N. Koveš, Dominko, Rous, Pucko, Markója ml., G. Koveš (Lacko). V prihodnjem kolu Gidos gostuje pri Napredku v Domžalah.

Tretja slovenska nogometna liga

Pet točk v gosteh

V devetem kolu prvenstva v tretji slovenski nogometni ligi so vsi trije pomurski ligaši gostovali in osvojili pet točk, kar je prijetno presenečenje. Vodeči Beltrans iz Veržeja je v Račah premagal domače moštvo z 2:0. Strelca golov sta bila Radiković in Z. Osterc. Rogašovci so v Stojncih premagali Lipo z 1:0. Strelec gola je bil Suša. Ižakovci pa so v Radečah igrali s Papirničarjem 0:0 in zgrešili pri streljanju enajstmetrovke. V desetem kolu igrajo Slovenj Gradec : Papirničar, Ižakovci : Lipa (Stojnci) in Beltrans : Pohorje (Ruše). Tekme bodo v soboto ob 14.30.

Nogometaši iz Gančan. Stojijo od leve: Baša (trener), J. Žižek, Zorko, Jerič, Ružič, M. Plej, Cor, M. Žižek, Mesarič in D. Plej; čepijo: Horvat, Bakan, Nemet, Rojnik, Kuzma, Gruškovnjak in Horvat.

Prva slovenska šahovska liga

Zmagi Lendavčanov in Sobočanov

V tretjem kolu prvenstva v prvi slovenski šahovski ligi sta oba pomurska ligaša zmagala. Lendava je doma premagala Mos iz Celja s 7,5:2,5 točke. Za Lendavo so zmagali: Ivanec, T. Gruškovnjak, J. Gruškovnjak, Pukl, Ligeti in Dimčeva. Remizirali pa so: Gerenčer, Božič in Štumbergerjeva. Radenska Pomurje iz Murske Sobote pa je v Mariboru premagala Spodnjo Poljskavo s 6:4. Za Radensko–Pomurje so igrali: B. Kovač 1, I. Kos remi, M. Coklin 1, D. Hari remi, A. Kos 1, I. Nerat remi, B. Nerat 0, L. Ševanec 1, P. Kelemen remi in K. Marič 0. (bk, jg)

Hari in Logar

Šahovsko društvo Radenska–Pomurje iz Murske Sobote je organiziralo mesečni hitropotezni turnir. Sodelovalo je 20 šahistov. Najuspešnejša sta bila Danilo Hari in Ciril Logar, ki sta zbrala po 17 točk. Sledijo: Boris Kovač 14, Štefan Režonja in Anton Marič po 12, Matija Gabor, Jože Vučko, Bogdan Hari in Alojz Kos po 11,5 točke.

Hokej na travi

Triglav premagal Maribor

V prvem kolu pokalnega tekmovanja Slovenije v hokeju na travi je Triglav iz Predanovec premagal Maribor z 2:0 (Škrilec, Cigut). Tekma Lipovci-Pomurje 1 : Svoboda pa se je končala s 3:0 brez igre, ker Ljubljančani niso prišli na tekmo.

20 kovčkov PMP za Slovenijo

Hessensko-slovensko društvo (ustanovljeno leta 1989 s sedežem v Wiesbadnu) je pred kratkim kupilo 20 kovčkov za prvo medicinsko pomoč v skupni vrednosti 40 tisoč DEM ter jih sklenilo darovati Republiki Sloveniji.

Tako je minuli teden g. Karl Schnabel v imenu tega prijateljskega društva slovenskemu RK predal te kovčke. Od tega jih je bilo 6 namenjenih RK Slovenije – eden novi zdravstveni postaji v dolini Trente, ostale pa so prevzeli pretekli teden v Mariboru predstavniki občinskih organizacij Rdečega križa občin Slovenska Bistrica, Lenart, Celje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Ormož, Ptuj, Maribor in Murska Sobota.

Ker so kovčki PMP namenjeni praktični uporabi zdravnikom na kraju nesreče, bodo občinske organizacije RK tokratno darilo Hessensko-slovenskega društva najverjetneje predale v uporabo reševalnim postajam.

FILIP MATKO

G. Schnabel predaja kovčke PMP predstavnikom RKS

Mestni svet KS Murska Sobota o žgoči problematiki

Kaj tare Sobočane?

Tokratna seja mestnega sveta krajevnih skupnosti Murske Sobote, ki jo je vodil predsednik Bojan Žunič, je bila precej živahna. Govorili so namreč o vrsti aktualnih zadev, ki tarejo pomursko prestolnico. Okrog 476 tisoč tolarjev, kolikor jih trenutno premorejo, je seveda premalo, da bi lahko razmišljali o kakih večjih naložbah, zlasti še na komunalnem področju. Zato so se pri obravnavi številnih vlog ponudnikov odločili za tri večje posege. Prvi je dokončna ureditev cestišča in asfaltiranje Ulice ob progi, za kar je bil najugodnejši ponudnik Pom-Grad Nizke gradnje, ki je predračunsko vrednost teh del ocenil na 2 milijona 125 tisoč tolarjev. V Šercerjevem naselju je predvidoma ureditev ulične razsvetljave z dvema svetilkama. Pri tem soboški elektro načrtuje tudi obnovo nizkonapetostnega omrežja ob Gederovski ulici. Tretja večja naložba pa je ureditev pločnika v Bakovski ulici od Sončne do Trstenjakove ulice. To vlogo je dala Krajevna skupnost Partizan.

Poleg tega so imeli že od prej vlogo podjetja Komunala, ki namerava urediti pločnik pri pekarni, pošti in ob avtobusni postaji, zasebnik Slavko Mešič pa je ob širitvi svoje dejavnosti pripravljen prispevati denar za ulično razsvetljavo in parkirišče v Noršinski ulici v Murski Soboti. Na mestni svet KS Murska Sobota pa je naslovljena tudi prošnja za odprtje zabaviščnega parka blizu avtobusne postaje. Vse te vloge so naletele na pozitiven odziv med člani soboškega mestnega sveta.

Zanimivo pa je, da so dobili od železniškega gospodarstva vlogo o gradnji železniške proge med Mursko Soboto in Puconci. Med drugim načrtujejo gradnjo dveh tirov z osnim pritiskom sto ton za potniški promet na novi progi med Mursko Soboto in Monoštrom, kar bo omogočalo hitrost potniških vlakov okrog sto kilometrov na uro, in petih industrijskih tirov v obrtni coni. Ker bodo v bližini nove železniške povezave številne stanovanjske hiše v Murski Soboti, vpliv hrupa in tresljajev železniških vagonov pa bo nemogoče obiti, so se v razpravi pokazala različna mnenja. Nekateri člani mestnega sveta so namreč menili, da bi železniško progo kazalo preseliti čim dlje od mesta. Dogovorili so se, da bo o vplivih železnice na mesto nujno potrebno organizirati javno razpravo, kjer naj bi se občani odločali o usodi te prometne povezave, ki bo močno posegla v okolje.

Na seji se niso mogli izogniti tudi perečih problemov zaradi parkirišč v mestu. To je namreč že večletna težava, zato so se po vzoru drugih krajev zavzeli za postopno uvedbo tako imenovanih modrih con in gradnjo parkirnih garažnih hiš.

Kot poseben problem so omenili parkiranje v Slovenski ulici v središču mesta, ker večino parkirnih mest zasedejo trgovci iz bližnjih lokalov in tako kupci nimajo kje parkirati. Tudi okrog občinske zgradbe bi kazalo drugače urediti parkiranje avtomobilov. Za večji red na tem področju pa naj bi poskrbel mestni paznik. Dotaknili so se še neplačevanja taks za uporabo mestnega zemljišča nekaterih zasebnikov, ki imajo kioske, mize in stole. Vse neplačnike so že prijavili javnemu pravobranilstvu.

MILAN JERŠE

Zelena luč za kanalizacijo in čistilno napravo na Cankovi – Dvoetapna gradnja – Boljša pitna voda

Čistilna naprava

Na Cankovi za zdaj še nimajo ustreznega odvajanja odpadnih voda. Največkrat jih odvajajo kar v greznico, ponekod v ponikovalnice ali celo v obcestne jarke. Pogosto pa prihaja tudi do zastojev pri odtekanju deževnice. Naselje ima v glavnem zasebne vodnjake, pri čemer prihaja zaradi neustreznega odvajanja odpadnih voda tudi do vedno pogostejšega onesnaževanja pitne vode oziroma vodnjakov. Zato se na Cankovi pospešeno pripravljajo na napeljavo krajevnega vodovoda, za kar je že izdano lokacijsko dovoljenje. Trenutno je v gradnji primarni vodovod Črnske meje–Cankova, kar bo še povečalo količino odpadnih voda.

V tej zvezi je gotovo velikega pomena občinski odlok o lokacijskem načrtu za kanalizacijo in čistilno napravo na Cankovi, ki so ga nedavno potrdili tudi delegati skupščinskih zborov. Pri tem je kanalizacija zasnovana kot mešani kanalizacijski sistem z dvema razbremenilnikoma, ki odvajata visoke vode v melioracijska jarka. Predvideni so trije zbiralniki in priključni kanali. V prvi etapi bi naredili kanalizacijo in čistilno napravo z zmogljivostjo 600 EE, v drugi pa bi bila zmogljivost čistilne naprave 800 EE, kar bi zadostovalo za prihodnjih 50 let. Tehnologija čiščenja odpadnih voda bo mehansko-biološka.

Ker v času javne razgrnitve ni bilo nobenih pripomb, je Zavod za ekonomiko in urbanizem kot izdelovalec zazidalnega načrta pridobil potrebna soglasja pristojnih organov in organizacij. Nadzor bo opravljala uprava inšpekcijskih služb Pomurja. Vsekakor gre za pomembno naložbo v infrastrukturni objekt, ki je zajet tudi v srednjeročnem in dolgoročnem družbenem načrtu soboške občine.

MILAN JERŠE

Sprememba soboških volišč

Pred bližnjimi volitvami so se v Murski Soboti odločili za spremembo volišč v nekaterih mestnih krajevnih skupnostih. Tako bodo volivci iz Krajevne skupnosti Boris Kidrič poslej svojo državljansko dolžnost opravljali v prostorih Ljudske univerze, tisti občani Krajevne skupnosti Lendavska, ki so prej glasovali v ekonomski šoli, pa bodo odslej to počeli v novih prostorih Zavarovalnice Triglav na Lendavski ulici. Hkrati je bila pobuda, da bi volitve izkoristili tudi za izvedbo občnih zborov in referenduma o preimenovanju mestnih ulic ter o predlogu, da bi Murska Sobota postala Sobota.

M. JERŠE

Dve najstarejši zgradbi v Lendavi še vedno kljubujeta času. Stari grad je spremenjen v muzej in galerijo, v njem je tudi stalna razstava slik in kipov dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij, pod njim pa sta nekdanja Ezsterhazyjeva vinska klet in žitna kašča, ki je danes namenjena le za shrambo vina. Obe sta zaščiteni in v ponos Lendavčanom. Staro vinsko klet bi lahko v prihodnje bolj izkoristili za turizem. JD

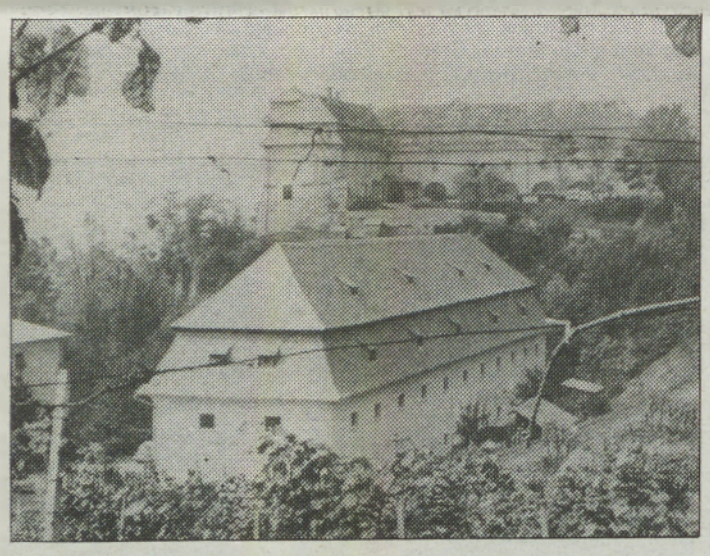

Diana se širi – Mariborski Konstruktor se je lotil dokaj zahtevnih del pri nadzidavi soboškega hotela Diana. Na površini okrog 660 kvadratnih metrov je predviden pokriti bazen s termalno vodo temperature 32–34 stopinj Celzija in globok 1,35 metra. V dvignjenem delu bo prostor za masaže in otroški čofotalnik, medtem ko bosta v osrednjem delu objekta počivališče ter točilnica brezalkoholnih pijač in kave. Uredili bodo tudi galerijo, solarij in prostor za ročno masažo. Tako bosta na voljo finska savna in parna kopel. V drugem delu bo trimski kabinet. Predračunska vrednost naložbe, ki jo bodo predali namenu decembra, je okrog 60 milijonov tolarjev. Besedilo in fotografija: M. JERŠE.

Teden starejših občanov – V Murski Soboti so se dogovorili, da bo letošnji teden starejših občanov od 2. do 9. novembra. Nosilke so mestne krajevne skupnosti skupaj z društvi, šolami in vrtci. Gre za že tradicionalno obliko pozornosti do starejših občanov, za katere bodo tudi letos organizirali skupno prireditev v kavarni hotela Diana. Poleg tega bodo v tednu starejših občanov pripravili še konkretne oblike pomoči, kot je ureditev stanovanj, nabava ozimnice, priprava kurjave itd. Načrtujejo tudi obiske bolnih in onemoglih, v Centru za socialno delo pa sprejemajo prijave za varstvo in nego na domu.

M. JERŠE

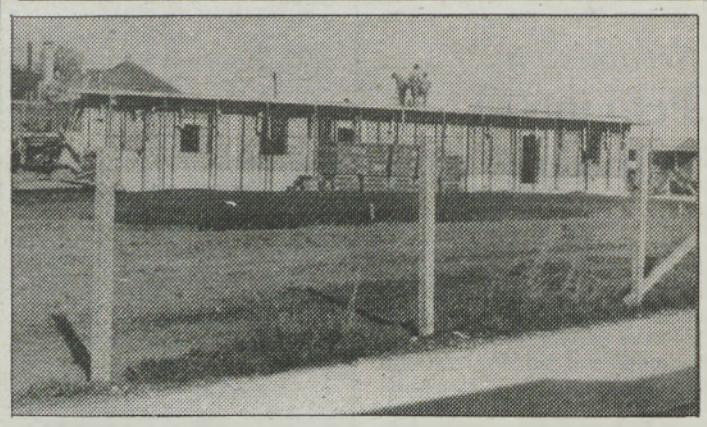

Obrisi novega bencinskega servisa – Na nekdanjem poligonu avto-moto društva med Noršinsko in Lendavsko ulico v Murski Soboti nastaja precej velik objekt, ki naj bi bil gotov do letošnjega decembra. Delovna organizacija Istrabenz Koper se je skupaj z OMV odločila, da tu postavi črpalko pogonskih goriv s servisnimi dejavnostmi. V osrednjem objektu (na posnetku) bodo prodajalna raznega goriva, vulkanizerski servis in pisarne, poleg pa bodo zgradili avtopralnico ter pet večjih cistern za gorivo in eno manjšo cisterno za lastne potrebe. Med osrednjim objektom in Lendavsko ulico pa bodo pokrita mesta za prodajo goriva. Hkrati bo urejena vsa infrastruktura. Glavni izvajalec del je Pom-Grad s kooperanti, načrte je izdelal Projektivni biro Murska Sobota, za nadzor pa skrbi Zavod za ekonomiko in urbanizem. Predračunska vrednost del, ki zajema gradnjo, obrtna in inštalacijska dela, je 55 milijonov tolarjev. Računati je treba še na opremo in cisterne za gorivo. Besedilo in fotografija: M. JERŠE.

Lendavski grb

Lendava praznuje letos 800-letnico. Ob tej pomembni obletnici je bila oziroma bo kmalu uresničena ideja, da bi mesto dobilo svoj grb. Najprej so skušali priti do njega z javnim natečajem. Predloge je poslalo sedem avtorjev, vendar komisija s predlaganimi osnutki ni bila zadovoljna. Da bi vendarle prišli do grba, so izdelavo osnutka zaupali domačinu, znanemu slikarju in grafiku Štefanu Galiču. Akademski slikar Galič je osnutek izdelal in vse kaže, da bo kmalu prišlo tudi do dokončne izdelave grba. Osnova je grb, ki so ga pred leti našli na pročelju starega hotela Krona. Bo okrogle oblike, na njem pa bo na temno modri podlagi v beli barvi upodobljen lendavski grad in obrobljen z notranjim obročem rdeče barve in širšim zunanjim obročem z okraski v zlati barvi. Povedati je treba, da je imel lendavski grad svoj

grb, to je grb družine grofov Banffyjev, ti pa so imeli svoja posestva tudi v drugih krajih. V Lendavi se je že začela razprava o tem, ali naj bi bil grb tudi na avtomobilskih tablicah, vsekakor pa bo zanimiv za turiste, ki prihajajo v Lendavo in v njej ne najdejo ustreznega spominka.

JD

Mrtev rokav nekdanjega Kobiljanskega potoka tik pod Lendavo je spet hudo zarasel. Potrebno bi ga bilo, tako kot druge potoke, ponovno očistiti, saj se v njem nabirajo kanalizacijske vode, in ker ni pravega odtoka, zaudarja. Sicer pa ta problem v Lendavi ni novost, o njem se je že veliko govorilo, za ureditev pa porabilo že veliko denarja, ki je bil dobesedno zmetan v blato.

Minulo sredo se je v Murski Soboti začela nova kurilna sezona. S poskusnim ogrevanjem so soboški komunalci začeli že dan prej. Na vrsti so bili najprej poslovni prostori Službe družbenega knjigovodstva in nekateri stanovanjski bloki, proti večeru pa so zakurili v vseh petnajstih kotlarnah, na katere je priključenih okrog dva tisoč stanovanj v Murski Soboti. Hkrati so poskusno ogrevanje izkoristili tudi za odpravo morebitnih gostejših ali okvar.

MJ

pisma, mnenja, stališča...

Zakaj je delavec manj vreden kot pa kmet?

Kmetje so bili vedno izkoriščevalci, kakor v prejšnji [illegible] ZK, tako tudi zdaj v demokratski. Delavec je [illegible] delati za kmeta in za sto drugih, potem pa zase [illegible] za svojo družino. So bile poplave, toča, suša, vedno [illegible] moral delavec delati za solidarnost, a kdaj je kmet [illegible] solidarnostno delavcu? Mislim, da nikoli. V prejšnji partiji si je kmet najel brezobrestno posojilo za [illegible]nje hlevov, a delal jih pa ni, je raje hišo gradil, zdaj pa pravi, da so komunisti pokradli ves denar. Kateri komunisti? Kmetje so bili tisti lopovi, saj so si [illegible] sto hlevov gradili hiše, pa še sedaj ne odplačujejo kredi[illegible] nazaj. Pa sedaj hočejo biti spet prvi vsepovsod, kakor v tovarni tako tudi drugje je samo njihov glas, a delavec pa mora biti tiho in delati za njega, sebe in svojo družino. Zakaj ne bi bilo drugače? Naj delavec dela v tovarni, kmet pa naj dela doma, ne da se v tovarno hodi odpočit, pa ni tam haska in ne doma na kmetiji, naj se odpove enemu ali drugemu, pa bo vse [illegible]kalo v redu.

Če prideš kmeta kaj prosit, ti pravi, da boš dobil, če imaš denar, ali pa mu moraš za dükel mleka dva dni delati. Kmet bi prosto prodajal! In te oskubil tako, da ne bi imel nobenega lasu na glavi. Dvajset let sem pomagal na kmetiji, a ko sedaj grem mimo, me niti ne pozdravlja, ker si mislijo, da jih bom kaj prosil. Kmet naj postavi svojo štalo, ne da pometa pred delavčevim [illegible]om in mu še tisto odnese, kar zasluži. Enkrat naj [illegible] vlada pravica, ne kmet, pa faušija in podkupnina. [illegible] to je tako, ciganija je bila in bo tudi ostala, delavec bo revež, kmet pa bogat z obe strani.

Pravica je le-ta, da ga ravno tako dajo v zemljo in [illegible] metra gor na njega, kakor na reveža delavca, to je edina pravica, druge pravice nima delavec nikjer.

JOŽE PERŠ,
M. Sobota

Čemu razhajanja o (v) pokrajini ob Muri?!

Že ob samem spremljanju vsakodnevnih razprav, [illegible]vanj ter polemik v zvezi z reševanjem (sicer, dejansko z nereševanjem) gospodarske in politične [illegible]matike na tem skrajnem severovzhodnem koncu [illegible] države, sleherni občan postane zmeden, razočan in prevaran. Duhove pa še dodatno burijo nepotrebna in nesmiselna napihovanja narodnostno-etničnega značaja tako v skrajnih situacijah vsakdanjega [illegible], kakor tudi v sredstvih javnega obveščanja. [illegible] so nas naša skupna zgodovina in današnje [illegible] vojne v soseščini bore malo naučila dejanske [illegible]konitosti določenega geografskega prostora, torej, da smo tako Slovenci kot Madžari prav tukaj doma.

[illegible]no območje je že nažalost po svoji osnovni [illegible] prej kritično-krizno območje, kjer marsikdaj lahko prevladujejo čustva pred pametnimi rešitvami, kakor [illegible] gospodarsko-kulturno pozitivno nasičena [illegible] deska v sleherno smer. Ta območja so [illegible] »pena«, zato je še slabše, če tudi sami prebivalci-domačini znotraj istega območja proizvajajo nacionalne konflikte. Skrajneži se sicer vedno najdejo [illegible] strani, vendar kritično stanje določene konkretne situacije nikakor ne sme preseči spodnjo mejo [illegible]. Čeprav osebno menim, da kritične meje v Prekmurju še nismo prestopili (in upam, da do tega ne bo prišlo), pa vendarle moramo priznati, da skrajnih in neodgovornih potez je vedno več.

[illegible] bi pa morali vedeti, da je Slovenija v Evropi [illegible]ovela predvsem po dejansko vzorni pravno-politični ureditvi manjšinskih pravic, kar nikakor ni storila [illegible], niti zaradi političnega taktiziranja, temveč [illegible] zaradi resnične zrelosti in civilizacijske raz[illegible] slovenskega naroda. To dejanje je še toliko bolj pomembno in vredno, ker se je taka situacija razvila [illegible], ko slovenski narod še ni imel svoje lastne, narodnostne države. Zavedati pa se je treba, da nas [illegible] tudi zavezuje. Namreč, tako visoko [illegible] manjšinski pravic moramo vsi skupaj [illegible] tudi – in predvsem – tam, kjer manjšina [illegible] skupaj živita, torej v našem primeru v Prekmurju. Nepotrebnih trenj na področju sožitja večinskega naroda in narodne manjšine nima pravice povzročati niti skupina ali posameznik iste večine, ki je [illegible], da osamosvajanje nekega naroda lahko še [illegible] kršenje spoštovanje človekovih in narodnostnih [illegible] je svojevrsten fenomen v sedanjem srednje vzhodnoevropskem prostoru –, niti manjšina, ki [illegible] ključ vzorni pravno-formalni urejenosti manjšinskih pravic, na različne načine išče dejanske rešitve za [illegible] uveljavljanje sicer teoretično omogočenih pra[illegible].

[illegible] mora sprejeti dejstvo, da tista manjšina ki [illegible] de jure idealne pravne norme, dejansko pa se [illegible] s katastrofalno stopnjo asimilacije, mora biti [illegible] dodatnih elementih preaktivna pri iskanju praktičnih rešitev mehanizma proti asimilaciji, kar pa seveda ne sme biti v nasprotju z interesi večinskega naroda. [illegible], da početja Pomurskih Madžarov v nobenem [illegible] ne ogrožajo razvoj identitete, ne postavljajo pod [illegible] zgodovinsko upravičeni položaj Slovencev v Prekmurju, prej bi se lahko reklo, da so Madžari [illegible] dodaj premalo agresivni in labilni pri reševanju [illegible] vprašanj lastnega obstoja. Dejsto je, da teoretske manjšinske pravice se v praksi zožijo na lokalni [illegible], kar je sicer posplošeno gledano morda nekje [illegible] razumljivo, vendar pa je to stanje, ki dejansko nikakor ne zagotavlja obstoj in nadaljnji razvoj narodne identitete Madžarov od Hodoša do Pinc.

[illegible] želje po obstoju Pomurskih Madžarov tudi [illegible] nihče ne sme oceniti kot negativno čustvovanje manjšine. Omenil sem že, da naš obstoj in razvoj [illegible] nikogar ne ogroža na tem pomurskem prostoru, prej [illegible] bogati celotni življ na omenjenem ob[illegible]. Zato bo potrebno najti skupni jezik pri preo[illegible] lokalne samouprave, pri reševanju kulturno-[illegible]alnih vprašanj in še kje. Raven reševanja [illegible] tupnih zadev pa ne sme biti pod tistim splošnim [illegible] ujem, katerega preko ustave zagotavlja država, in [illegible] na posebnih pravicah manjšin, kar seveda [illegible] pozitivno diskriminacijo, kot edinem (še mo[illegible]) dejanskem zagotoviti obstoja sleherne [illegible].

Predvsem pa v primeru tako majhne narodne skupnosti, kot smo mi, italijanska manjšina na [illegible] Porabski Slovenci (Najvišje organe Republike Madžarske tudi nenehno opozarjamo na pomen [illegible] narodnostnih pravic na osnovi zagotavljanja [illegible] pravic, kar je edina možnost obstoja tudi [illegible] Porabskih Slovencev.)

[illegible] je vse več argumentov, ki opravičujejo našo ugotovitev, da je madžarska narodnost v Prekmurju premočno orientirana proti Sloveniji. Tako stanje se je izoblikovalo predvsem zato, ker s trianonsko mirovno pogodbo je naša narodna skupnost prišla v državo (v tem kontekstu pod državo razumem Slovenijo), ki je bila gospodarsko bolj razvita kot država Madžarska, nadalje, politični dogodki in železna zavesa po II. Svetovni vojni so prisilili (in v določenem smislu tudi motivirali) Madžara v Prekmurju, da se usmeri predvsem proti Sloveniji. To je seveda povzročilo velikanske motnje v sami narodni identiteti naše skupnosti, kar je zelo težko spremeniti na bolje. Izhajajoč prav iz prej opisanega dejstva mora postati vsakemu jasno, da madžarska narodnostna skupnost nima prav nikakršnih apetitov za takšno ali drugačno spreminjanje meja na našem območju. Vsako spreminjanje meje je že tako povzročilo veliko tragedij tako v slovenskem, kakor tudi v madžarskem narodu. »Nekakšen« sindrom »nekakšne« svetoštefanske krone je torej potrebno izbrisati iz čustev Slovencev v Prekmurju, saj nima nobenega pomena izoblikovati oz. gojiti tako razmišljanje, ki že apriori – toda brez dejanske podlage – postavlja določeni narod oz. manjšino v negativen položaj. Zgodovinske nepravice je treba danes obravnavati strokovno in realno. Takih početij je bilo nažalost na obeh straneh veliko, vendar z njimi današnja čustva ni potrebno razburjati.

Skupaj bi se morali usmeriti v iskanje poti v tistem okolju, kjer skupaj živimo, in v taki situaciji v kakršni dejansko smo. Če upoštevamo danes že za vsakega Prekmurca sprejemljivo dejstvo, da se je Prekmurje kot celota, v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami, v preteklosti v gospodarskem smislu nekako najbolj zanemarilo in zapostavilo, bi v normalnem tržno-gospodarskem sistemu sledil zaključek, da se v sedanjem in prihodnjem obdobju našemu območju posveti dodatna pozornost. Celo če upoštevamo že posredno prej omenjene vzroke, ki bi naj ta zanemarljiv pristop povzročile; predvsem zapriost vzhodnoevropskega prostora, kar pa je na neposredno obmejno, gospodarsko slabše razvito, pretežno agrarno podeželje najbolj vplivalo. Omenjene dodatne pozornosti pa nekako ni, oz. jo je zelo malo. Prekmurje, kjer na žalost še vedno primanjkuje tako strokovnega kadra, kakor tudi tržno usmerjenega podjetniškega in agrarnega potenciala, je najdlje prepuščeno samo sebi.

Predvideni razvojni projekti v našem prostoru se še vedno pripravljajo predvsem zato, da se bodo lahko o njih prepirali občinski veljaki, in manj zato, da bi dejansko služili svojemu namenu. Vzroke za tako početje sicer lahko iščemo v prav tako zamujenih postkomunističnih razmišljanjih in v nerazvitosti podjetniškega pojmovanja gospodarjenja, vendar nam golo spoznanje le malo prispeva k dejanski razrešitvi prekmurskega problema.

Kot obmejno območje ob sosednji Republiki Madžarski, ob dejstvu, da tukaj nas živi še vedno nekaj tisoč Madžarov, bi morali veliko bolje izkoristiti tudi takšne oblike kapitala, kot je sorazmerno dobro poznavanje gospodarskih razmer naše matične države ter odlično obvladanje madžarskega jezika. Tudi gospodarsko-tržno raziskovanje v to smer je zelo slabo razvito, kar je sicer tudi obratno res, je torej obojestranska napaka s hujšimi posledicami za nas. Naši primarni trgovinsko-posredniški dejavnosti bi moralo celotno naše območje, in tudi Madžarska, posvetiti veliko večji pomen. Velja pa pravilo, če obstoječe možnosti ne izkoristimo mi, bo pa to storil nekdo drugi. Vendar predvsem v Pomurju oz. v Prekmurju še vedno nismo dovolj spoznali, da se bo naše območje lahko najbolj uspešno vključilo v slovenski gospodarski prostor ter v širšo regijo le tedaj, če se upošteva in prizna njegova specifičnost. Le to pa je sprejemanje dejstva, da »pokrajina ob Muri«, kot jo radi vsi skupaj pesniško poimenujemo, znotraj Slovenije največ lahko prispeva na področju specializirane agrarne dejavnosti, v širšem prostoru pa na področju turizma ter kot trgovinsko-špedicijski posrednik med Slovenijo in Madžarsko ter delno Avstrijo. Skratka, mi na izziv časa smo bili zelo slabo pripravljeni, vendar tudi v zadnjem času precej zamujamo z aktivnostmi ali pa le-te usmerjamo v napačno smer. Energijo trošimo v nepotrebne reči, ukvarjamo se z občutljivimi narodnostnimi in političnimi problemi, pozabljamo pa, da rezultate lahko dosegamo le skupaj. Eventuelna večja razhajanja pa bodo povzročila dialektično razmerje med gospodarsko razvitostjo in konflikti, zato se jih dajmo znebiti. Sposobni smo tega!

GONC LASZLÓ

Trnova pot razkrižkih in štrigovskih Slovencev

Star sem bil 6 let, ko sem začel obiskovati 1930. leta prvi razred osnovne šole v Šafarskem, takrat še občina Štrigova. Učili so nas hrvaški učitelji, pravi suroveži. Spregovoriti s skoraj nismo upali, ker so nas zmeraj opozarjali, da ne govorimo dobro. Govorili smo naše slovensko narečje. Za vsako malenkost so nas pretepali. »Skidaj hlače i gače« je bilo dnevno geslo učitelja, imenoval se je Poje. V tretjem razredu nas je začel poučevati slovenski učitelj, Jože Kocbek. Imel sem občutek, ko da bi se nebesa odprla. Prijazno, milo in razumljivo nas je poučeval.

Leta 1934 ali 1935 so bile občinske volitve in obenem plebiscit. Takrat še občina Štrigova se odloči večinsko za Slovenijo. Obenem se deli občina v dva dela, v občino Štrigovo in občino Razkrižje. Začnejo se vsakovrstni napadi na slovensko čuteče krajane. Mešani pevski zbor prosvetnega društva Razkrižje ima vaje v hiši Palininega zida. Prileti kamen, razbije šipe, storilec pobegne. Ga ne zasledijo. Danes poznan. Na Razkrižju smo imeli salezijance, ki so skrbeli za mašo in druga cerkvena opravila. Zagrebški škof noče ustanoviti župnije. Salezijanci morajo oditi. Tako smo od 1937 brez verske oskrbe. Verniki, ki so imeli pri hiši kolesa so se vozili v Ljutomer k sv. maši. Mi ostali smo morali v Štrigovo. Če tudi so bili Hrvati pri nas zanemerljiva manjšina, so bili divje napadalni. Še pred cerkvijo so nas sramovali in pretepali. Bili so nahujskani od hrvaških priseljencev.

Ko so Nemci 1941 napadli in zasedli Jugoslavijo, sta Razkrižje in Štrigova v začetku zasedbe pripadli pod Nemčijo. Naši hrvatarji so nastopili proti zavednim Slovencem. In jih zatožili pri Nemcih. Tako so Nemci nameravali 32 družin izseliti. Naša sreča bila, da smo pripadali ob pravem času pod madžarsko zasedbo, ki takrat pri nas ni selila.

Ob koncu vojne se je Štrigova in Razkrižje priključila Sloveniji. V drugi polovici malega travna (aprila) 1946 je bila izdana naredba takratne slovenske komunistične vlade, da se morajo slovenski učitelji izseliti in da bomo v naprej pripadali Hrvaški. Ljudstvo teh krajev je bilo ob tem prisilnem darilu slovenske vlade strašno razočarano.

Uprli smo se! Skoraj vsak dan so bile spontane demonstracije, katerih se je samo v Razkrižju udeleževalo 500 do 800 ljudi. Ko so bila izčrpana vsa zakonita povzetja. Teror hrvaških oblasti pa vedno bolj surov – zapiranje, pretepanje in vsevrstno ustrahovanje (sam sem bil aretiran kot mladinski sekretar, zaprt v Starem gradu v Čakovcu in hudo tepen) – se je ljudstvo Razkrižja in Štrigove odločilo za oboroženi upor.

Upor je delno bil uspešen. Prišla je mešano slovensko-hrvaška komisija in odredila, naj pripade Razkrižje z okoliškimi kraji Sloveniji. To je okrog 1600 prebivalcev. Štrigova z okrog 3500 prebivalci pa je pripadla Hrvaški. Štrigovčani s takim postopkom niso bili zadovoljni, Razkrižanci le delno, ker je krajevni skupnosti bilo več vasi odvzetih.

Možem in fantom, ki so sodelovali v uporu, povratek ni bil več mogoč. Pridružili so se protikomunističnemu uporu, imenovanemu Križarji. Nekaj teh zavednih Slovencev, okrog 30 oseb, je bilo ujetih. Hrvati so jih zverinsko mučili in naposled s koli in drugim orodjem pobili. Nekatere so celo v čebrih utopili. Veliki del teh leži plitvo pokopanih v vojaških rovih, ki so bili skopani za nemško vojsko v drugi svetovni vojni. Grobišče je v gozdiču za Repovo hišo v Štrigovi. Umorjeni so bili konec sušca in začetek malega travna 1947. Na spomlad so psi te žrtve izkopovali in trgali z njih meso. Med leti 1950 in 1960 so Štrigovcani začeli zbirati podpise za zopetno priključitev k Sloveniji. Ko je hrvaška oblast to zvedela, je strogo zabranila, z grožnjo posledice vsem osebam, katere bi kakorkoli delovale v prid slovenstva v Štrigovi.

Sedanji štrigovski župnik je že pred desetletji prepovedal slovensko pesem v cerkvi.

Bil sem lani na obisku pri več znancih v štrigovskih krajih. Ljudje so jokali od prizadetosti, ker ne smejo biti Slovenci. Pravijo, Slovenija nas je prodala in je ne skrbi za nas, stiskane od Hrvatov. Še prosvetnega društva si ne upajo ustanoviti.

Žalostno, ko preberemo »Razkrižje, vas v Prekmurju«. Tako malo poznamo svojo domovino. Kljub Atlasu Slovenije. Razkrižje je v slovenskem Medmurju.

IVAN ŽIVKOVIĆ
Kotmara vas Avstrija

Spoštovani Štefan!

V kolumni naslovljeni »Kako ti ljudje sami sebi lažejo« si izkoristil pravico, da se javno ne strinjaš s tistimi, ki so izbrali, tako »z vsebinskega« kot tudi zgodovinskega aspekta, neustrezen naslov televizijskega omizja, kot je bil »Kdaj slovenski Rostock?«.

Dovoli, da se tudi jaz javno ne strinjam s tabo in tvojim minimiziranjem nevarnosti, v tem primeru, slovenskega nacionalizma in njegove zle sence – šovinizma.

Zapisal si, da »Rostock, če je simbol česa srhljivega« (zame o tem dvoma ni), potem le kot simbol znova prebujajoče se nemške nacionalsocialistične nevarnosti in da je zaradi tega kakršenkoli namig o možnosti, da se zgodi tudi v naši državi, SMEŠEN. Strah, da zbuja le zaradi tega, ker se dogaja v Nemčiji.

Zgodovinski spomin Evropskih narodov, torej tudi slovenskega, pa tudi konkretno dogajanje v slovenskem političnem prostoru (Zmago Jelinčič in njegovi bojevniki za čisto slovensko raso) so razlog za resen premislek o tem, kaj je SMEŠNO in kaj je že jutri lahko ŽALOSTNO. Dogajanje na Balkanu, ki nam ga vsak dan slikajo množični mediji (desettisoči mrtvih, stotisoči telesnih in duševnih invalidov, milijoni izgnanih, ekološko in gospodarsko uničene države, razrušeni kulturni in zgodovinski spomeniki...) so bili vsaj zame (!) zadosten razlog, da se citiranemu naslovu TV omizja nisem smejal.

Spomnil sem se ne tako davne izjave nemškega kanclerja Helmuta Kohla, v kateri je opozoril, »da si dela utvare tisti, ki misli, da je Srbija (zaradi tebe pa bi jaz dodal: ali pa Nemčija) možna le in samo v Srbiji. Hotel je seveda reči, da noben narod ni imun pred nevarnostjo agresivnega nacionalizma. Če bi ga merili s tvojimi merili, številom pripadnikov torej, tudi slovenski pred to nevarnostjo ni zaščiten.

Helmut Kohl v nasprotju s tabo torej, očitno verjame, da je nekaj narobe s tistimi, ki si v svojem nacionalističnem napuhu domišljajo, da se jim ni treba bati svoje prikrite človeške narave. In če mu ne bi pritrdil, bi verjel, da so nekateri narodi sami po sebi nagnjeni k nacionalsocializmu in šovinizmu (npr. Nemški, Srbski ali Hrvaški), drugi pa ne. Pa takšna teza ne vzdrži kritike! Ta demon zla se skriva v vsakem narodu, le da se ga eni »zavedajo« in »se mu v svojem strahu pred samim seboj« upro, drugi pa se mu SMEJIJO, vse dokler se komedija ne sprevrže v svoje nasprotje – TRAGEDIJO.

Naj te spomnim, da so se prav »miroljubni, po drugih izkoriščani, vso svojo zgodovino preganjani in nasploh usmiljenja vredni«, sicer pa »pogumni, dostojanstveni, pravični, zvesti, altruistični« Srbi najmanj bali svoje prikrite narave. Smejali so se npr. D. Veselinovu, pa drugim, ki so svarili, ne pa tudi Miloševiću in Šešlju. Danes pa se več ne smejejo nikomur in ničemur. In vendar so, po tvojih merilih, majhen narod in bi zaradi tega baje ne mogli biti agresivni.

Za razmislek o realni nevarnosti »našega« zato pa tudi kateregakoli nacionalizma, je irelevantno tudi vprašanje ali smo že v zgodovini imeli lastno državo. Nacionalizem, v mislih pa imava oba njegovo agresivno različico, se koti tako narodom z državotvorno tradicijo kot tistim brez nje in če je za slednje država sredstvo nacionalne emancipacije se ga morajo toliko bolj bati tisti, ki so svojo nacionalno državo že udejanili. Slovenci so med slednjimi. Le spoštovanje sodobnih evropskih civilizacijskih standardov za urejanje medčloveških in mednacionalnih odnosov, nam lahko omogoči vstop med tiste, med katerimi bi se želeli videti. Med velike narode – merjeno seveda po novih, kvalitativnih merilih. Vsak kanček strahu pred lastno ali prikrito naravo lastnega naroda, lahko k temu prispeva.

Zapisalo se ti je Razkrižje kot potrdilo slovenske mirne, mehke in neagresivne narave. Strinjam se. Razkrižje gotovo ne bo slovenski Rostock. Obup in strah pred eksistenčno brezizhodnostjo sto šest tisoč nezaposlenih, stotisoč, ki so na tem, da ostanejo pred vrati tovarn, desettisoči mladih, ki so prišli iz šol, pa ne najdejo zaposlitve, obubožani kmetje, vse to pa je tisto, kar lahko rodi tudi slovenski Rostock. Takrat pa ne bi bilo več nič dovolj smešno in se, v to sem prepričan, tudi Slovenci več ne bi smejali.

Leon ALT

P. S.: Prepričan sem, da naju drži enako hotenje: Slovencem naj se Rostock ne zgodi! Za razliko od tebe ne verjamem, da se mu lahko izognemo s tem, da se prepričujemo, kako da »se ne sme zgoditi«!

Zakaj anonimke?

Moji pomisleki so se rodili takrat, ko me je znanka vprašala, če vem, kakšna komedija se je odigrala pri potrjevanju gospoda Katalinića za vodjo VVZ. Presenečena sem, da z novimi političnimi vetrovi nismo prerasli malomeščanskega spletkarjenja s pomočjo anonimk. Čudi me, da smo ob vsem tem starši, ki imamo otroke v vrtcih, ostali nemi in nam je vseeno, kaj se dogaja za kulisami VVZ.

V šolskem letu 1990/91 je moj sin obiskoval vrtec v enoti Talanjijeva. Ob sredah in petkih se je pridružil mladim naravoslovcem v naravoslovnem krožku, ki ga je vodil gospod Katalinić (takrat tudi v.d. ravnatelj v VVZ). Sin je bil navdušen nad delom v krožku, pa tudi nad Danetom. (Naj mi gospod Katalinić oprosti, toda doma smo vse vzgojiteljice imenovali z njihovimi imeni.) To, da vodi krožek moški, je bila prijetna novost in osvežitev, saj so mednarodne raziskave pokazale, da pretirana feminizacija prosvetarskih poklicev ne učinkuje najbolj na vzgojo otrok. Prav pod vplivom gospoda Katalinića smo tudi doma (pod sinovim strokovnim vodstvom) pridno začeli sejati in saditi ter opazovati rastline pri njihovi rasti in razvoju. Ko se je ob koncu šolskega leta krožek zaključil, smo si starši lahko delo svojih otrok ogledali na videokaseti. Vendar to ni bila edina novost tega šolskega leta. V slačilnicah vrtcev so zrasli novi akvariji z ribicami, pa kovinska konstrukcija v obliki lokomotive in v kotu vrtca še majhen vrtiček. Tisto leto so otroci dobili tudi nove lego kocke. »Končno se je našel denar zanje,« je pokomentirala ena od vzgojiteljic. Seveda sem marsikaj že pozabila, vendar vem, da mi je to leto ostalo v prijetnem spominu zaradi naštetih novosti, ki so popestrile otrokovo življenje v vrtcu. Zato menim, da je bilo zelo krivično očitati gospodu Kataliniću nedelavnost. Sicer pa imamo strokovne službe, ki bodo bolje znale presoditi, saj morajo spremljati delo vzgojiteljev in vodij v vrtcu. Če starševska beseda kaj zaleže, potem moram reči, da hvala bogu, ti zaenkrat delajo dobro.

BOŽA IVANUŠA-TRAJBARIČ
M.S., Cvetkova 14

Odprto pismo gospodu Slavku Horvatu, sekretarju za kmetijstvo pri IS SO Murska Sobota

Najprej bi rad pojasnil, zakaj pišem to pismo. Sem poslanec zbora KS. Zadnja seja je bila sklicana za 8. 10. Že ko smo dobili gradivo, me je presenetilo, da ni bilo nobene točke posvečene suši. Mislil sem, da bomo dobili kakšno obvestilo na seji, pa nič. Najprej je bilo skupno zasedanje, potem pa seje po zborih. Ob 11.00 je bila predvidena malica. Ker je zbor KS vedno sklepčen in dela brez velikih strankarskih razprtij, smo z malico malo zavlekli in približno ob pol dvanajstih končali, razen z zadnjo točko. To pa je: Predlogi, delegatska vprašanja, mnenja. Ko smo prišli do zadnje točke, sem predlagal oziroma zahteval, da pokličemo na sejo sekretarja za kmetijstvo g. Horvata. S tem so se strinjali tudi ostali poslanci. Gospod predsednik je zaprosil, da gre in poišče gospoda sekretarja. Tajnica se je vrnila z odgovorom, da DPZ katerega član je tudi g. Horvat, še zaseda. Odločili smo se, da gremo na malico in tam počakamo g. Horvata, da se dogovorimo, kje bomo nadaljevali sejo. Toda med malico smo dobili sporočilo, da je gospod sekretar odšel. Moram priznati, da sem naredil veliko napako, da svoje zahteve nisem postavil na začetku zasedanja, toda ker sem videl g. Horvata v dvorani, da njegov delavnik traja pač do konca delovnega časa.

Spoštovani g. Horvat, ker niste bili dostopni na seji, ne meni ne drugim kolegom, čeprav smo imeli kopico stvari, katere bi bilo potrebno razjasniti, se sedaj obračam na Vas s svojim mnenjem in nekaj vprašanji. Zakaj Vas nismo dobili na sejo, boste verjemo imeli upravičen razlog. Naj Vam takoj povem, da Vas niti nikogar ne mislim kritizirati.

Kot vemo je bila katastrofalna suša, ki ju je čutil vsak, ki ima le košček zemlje. Zato so bile ustanovljene komisije za ocenjevanje škode. Ena je bila občinska, ki je imela strokovno komisijo sestavljeno iz treh članov, t.j. zadružni delavec, svetovalec, kmet. Ta komisija je že doživela nekaj kritik na predzadnjem zasedanju od kolega Lepoše iz KS Šalovci, ki je trdil, da se je komisija peljala po asfaltu in kraj ob njem določila v področje A2, ostale kraje pa v A1. Tudi sam mislim, da je bilo v tem veliko resnice. Če si na primer imel koruzo v »dolu«, si nekaj pridelal, drugače si bil ob ves pridelek. To se je pokazalo za točno, ko so škodo popisovali vaški predsedniki. Podatki obeh komisij so precej neusklajeni. S tem jaz ne mislim kritizirati nobene komisije, ker mislim, da so vsi hoteli po svoje pošteno, a se žal ni izteklo. Zdaj šele vidimo, kako so kriteriji bili nečloveški. Oškodovanec s 70.1 % je dobil koruzo, tisti s 69.9 % pa ne. Zato se velika večina ljudi strinja s tem, da bi koruzo dobili vsi ali pa nihče. Koruza se je začela deliti po vaseh po podatkih, ki so jih vložili vaški predsedniki in so zdaj tudi tarča za nerazpoloženje ljudi. Naj takoj povem, da sem jaz koruzo dobil, pa mi je nerodno, ker bi se tudi jaz čutil opeharjenega, če bi je jaz ne dobil, sosed pa bi. Zato sem hotel predlagati, da bi poiskali nova sredstva ali pa da bi vsaj izenačili vse pridelovalce. Jaz se zavedam, da je škoda bila ogromna, čez 25 mio. SIT in da je država dala le 1 milijardo, tako da je bilo to po celi državi deliti po lekarniško. Vem, da občina ni mogla več pomagati, kot je, toda pričakoval sem nekaj drugega. Pričakoval sem več pojasnil po radiu in Vestniku, da na terenu ne bi bili na udaru ljudje, ki niso ničesar krivi. Tu mislim predvsem na vodje zadružnih skladišč po terenu. Zdaj pa še k vprašanjem:

1. Na koliko je ocenjena skupna škoda v kmetijstvu po suši v občini? Na predzadnjem zasedanju ste povedali, da je 68 %. Potem je na našem območju dobilo koruzo odločno premalo kmetij.

2. Kaj vkalkuliramo v ceno 4,5 SIT, ki jo morajo plačati kmetje ob prevzemu koruze?

3. Kako je s tistimi kmeti, ki niso vedeli, da lahko izkoristijo regres za umetna gnojila in semena za krmne rastline? Za vse so bili postavljeni roki, ki pa so bili obešeni le po skladiščih.

4. Zakaj se po vaseh pojavljajo nekakšni računalniški izpisi, ki so nepopolni in samo begajo ljudi. Primer: V naši vasi je rubrika, ki je namenjena za vpis števila svinj, izpolnjena samo s številom pri kmetih, ki imajo škode nad 70 %. Ljudje so sprva mislili, da je to kriterij za dodelitev koruze.

Na koncu Vas prosim, g. Horvat, da odgovorite na zastavljena vprašanja in obenem podrobneje objasnite vse aktivnosti IS ob suši. Naj vam povem, da so vprašanja nastala, ker sem prisluhnil ljudem na terenu. Z mislijo, da Vas niti nikogar nisem prizadel, vas vljudno pozdravljam.

Aleksander Balek
Peskovci 12

DO UGODNEGA DEVIZNEGA POSOJILA najhitreje s pomočjo vaših znancev iz Avstrije. Informacije po telefonu št. (062) 23 771/327.

Saubermacher Süd

SAUBERMACHER – vodilno podjetje v Avstriji za odstranjevanje odpadkov

potrebuje za svoj nov kemijsko-fizikalni obrat in napravo za utrjevanje oljnega blata v Gradcu kemijskega strokovnega sodelavca.

Pogoji:
- ustrezna šolska izobrazba (ing. ali dipl. ing. kemije)
- delovne izkušnje pri podobnih delih in nalogah
- vestnost in zanesljivost pri delu
- znanje nemškega jezika

Nudimo vam:
- delovno mesto za nedoločen čas
- pomoč pri iskanju stanovanja
- stimulativni osebni dohodek
- prijetno delovno vzdušje

V kolikor izpolnjujete zgoraj navedene pogoje, nam pošljite ročno napisan življenjepis z dokazili v nemškem jeziku s priloženo fotografijo na naslov:

Firma Saubermacher Dienstleistungs gesellschaft m.b.H., z.H. Hrn. Wiesinger, Conrad von Hötzendorfstr. 162, 8010 Graz, Österreich.

Svet zavoda osnovne šole Bogojina ponovno razpisuje delovno mesto

ravnatelja

Kandidat mora poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še posebne pogoje;
- da je učitelj, vzgojitelj predšolskih otrok, šolski svetovalni delavec ali drug strokovni delavec,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- da je pri svojem delu dosegel delovne rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal dela in naloge pedagoškega vodje zavoda.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: OŠ Bogojina, Bogojina 134, s pripisom »za razpis«.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15-ih dneh po končanem postopku.

VODOTEHNA
trgovsko in storitveno podjetje
ČENTIBA, d.o.o.
Čentiba 459, 69220 LENDAVA,
tel. in telefaks: 069/75 522

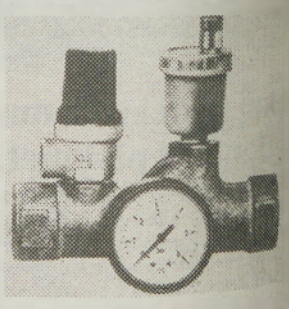

PRODAJAMO:
- **vse za centralno kurjavo in vodovod ter barve in lake**

MONTIRAMO:
- **centralno kurjavo in vodovod**

CENE ZELO UGODNE – MOŽNOST PLAČILA NA TRI OBROKE

Džirlo

Tel.: (061) 40 787,

Čang - Šlang

shujševalni čaj

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosedanji preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjevanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je **Čang - Šlang**, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo teka. Z rednim pitjem čaja **Čang - Šlang** bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj **Čang - Šlang** je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti.

Čang - Šlang so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica **Čang - Šlanga** vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za dosego želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa **Čang - Šlang**, čaj s tradicijo več kot 1.700 let.

Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja in vsi problemi bodo rešeni. Zaradi izgube telesne teže ne boste nervozni, nasprotno, ohranili boste dobro razpoloženje.
Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici **Čang - Šlanga** pred spanjem.
Čaj **Čang - Šlang** lahko naročite po pošti na naslov: Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana in po telefonu: (061) 40 787, (066) 33 734.
Čang - Šlang prodaja na slovenskem tržišču ekskluzivno podjetje Džirlo, d.o.o., Ljubljana.
Cena **Čang – Šlanga** je 599 SIT + poštni stroški. Plačate po povzetju.

NAROČILNICA

ime in priimek

ulica in št.

poštna št. in kraj

število zavitkov

Naročilnico pošljite na naslov:
Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana

AUTO

AVTO HIŠA J. WIENER

AKCIJA – AKCIJA – AKCIJA – AKCIJA – AKCIJA

VECTRA EXPRESSION 1,6i 75 PS
lita platišča, zatemnjena stekla, kovinske barve...
CENA: 146.000 ATS

VECTRA EXPRESSION 1,8i 90 PS
kovinske barve...
CENA: 156.000 ATS

A U T O H A U S
OPEL GM
Josef Wiener
ELTENDORF · Tel. 03384/2385

	VELEPR. CENA SIT/T	MALOPR. CENA VREČA 50kg
NPK 8-26-26	25 900	1 360
NPK 7-20-30	22 900	1 202
NPK 15-15-15	19 900	1 044
NPK 13-10-12	16 600	871
KAN	11 900	624
UREA	14 900	782

MEHANIZACIJA KREDIT DO 5 LET

SIP - POPUST NA GOTOVINO 20%

TEL. 062 792-188

BOLCAR AGROAVTOMETAL
SPUHLJA 53, 62250 PTUJ
TEL. 062 776-515, FAX 062 776-208

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Smo sodobna, avstrijsko - slovenska bančna družba, ki nudi vseh vrst bančnih storitev občanom, obrtnikom, podjetnikom in seveda podjetjem in drugim pravnim osebam.

Z namenom, da se vam približamo, bomo 2. novembra, odprli našo novo poslovno enoto

v MURSKI SOBOTI, na Lendavski cesti 11

V tej poslovni enoti vam bomo nudili:
- odpiranje in vodenje tekočih računov,
- razne oblike tolarskega varčevanja,
- devizno varčevanje na kratki in dolgi rok,
- odkup in prodajo deviz,
- posle borznega posredovanja,
- kreditno depozitne posle,
- posle mednarodnega plačilnega prometa,
- ekonomsko in finančno svetovanje ter
- vse druge običajne bančne storitve.

Prepričajte se, da je naša ponudba in poslovanje vredno vašega zaupanja.

Pokličete nas lahko na telefonsko številko (069) 22 801.

Creditanstalt - Nova banka d.d.
Z nami do uspeha

23 OKTOBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

10.00 Moja družina in druge živali, angl. nadaljevanka – 10.50 Zelena ura – 11.50 Poslovna borza – 12.00 Poročila – 12.05 Dnevnik TV BiH – 14.20 Umetniški večer, ponovitev – 16.20 Gospodarska oddaja – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Tok, tok, oddaja za mlade – 19.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Forum – 20.30 Odloženi raj, angl. nadaljevanka – 21.25 Oči kritike – 22.15 Dnevnik 3 – 22.50 Sova: Bagdad cafe, amer. nanizanka; Rimljanka, ital. nadaljevanka; Grizli, amer. film

Drugi program
16.45 Sova, ponovitev – 18.00 Studio Maribor – 19.00 Jazz in blues – 19.30 Dnevnik TV RAI – 20.00 »16 črk«, tv-igra – 20.30 Večerni gost: dr. Janez Drnovšek – 21.20 Studio City – 22.50 Koncert Bergenske filharmonije

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Oddaja za mlade – 12.00 Poročila – 12.05 Beverly Hill, amer. nanizanka – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Kitajska obala, serijski film – 15.50 Modre čelade – 16.00 Poročila – 16.05 Nemščina – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška – 18.00 Poročila – 18.05 V iskanju pogrešanih – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Vila Orhideja, hrvaški film – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Avstrija v sliki – 10.00 Ruščina – 10.30 Lov na milijone, film – 12.15 Reportaže iz Avstrije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Kobra – 15.00 Otroški spored – 15.50 Črni blisk – 16.15 Zoom – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Grad ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Stari – 21.25 Pogled s strani – 21.35 Banana Joe, komedija – 23.10 Čas v sliki – 23.15 Tenis – 23.50 Komisar Maigret nastavi past, kriminalka – 1.45 Poročila

TV MADŽARSKA

6.10 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Za otroke – 9.00 Dallas, ameriška serija, 96, Posvojitev – 9.50 Žrebanje lota – 10.00 Velika turneja – 10.35 Kolo sreče, bolgarski film – 11.25 Da plamen ne ugasne – 12.20 Za otroke – 13.35 Življenje v krošnji – 14.35 Spomenik v taborišču Recsk – 15.10 Pisateljski proces, 1957 – 16.25 Igra – 16.40 Popoldanski saldo – 16.55 Pesem s pšeničnih polj, madžarski čb film – 18.30 Za otroke – 18.50 Vprašanja kristjanov – 19.00 Slavnostni koncert ob dnevu republike – 21.05 Panorama, svetovna politika – 22.10 Krik in krik, madžarski film – 23.35 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.50 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.10 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mlad in strasten – 13.20 Santa Barbara – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksploziv – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Močnejši dvojček – 22.00 Rdeča laterna – 23.15 Gottschalkov šov – 0.00 Fanny Hill, film

24 OKTOBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

7.15 Radovedni Taček – 7.55 Modro polerje, španska nadaljevanka – 9.05 Klub Klobuk – 11.05 Zgodbe iz školjke – 12.00 Poročila – 12.05 Dnevnik TV BiH – 13.15 Večerni gost – 14.05 Tednik – 14.50 Zapisani vetru, amer. film (čb) – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Brazilska trilogija, angl. serija – 18.00 Prisluhnimo tišini – 18.30 Kuharski nasveti Paula Bocuseja – 19.00 Risanka – 19.12 Žrebanje 3×3 – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Utrip – 20.30 Festival narečnih pepevk, Maribor 92 – 21.45 Zasebna vojna Lucinde Smith, avstral. nadaljevanka – 22.30 Dnevnik 3 – 23.05 Festival narečnih popevk, Maribor 92, razglasitev rezultatov – 23.20 Sova: Popolna tujca, amer. nanizanka; Rimljanka, ital. nadaljevanka; Nora ljubezen, amer. film

Drugi program
14.00 Tok tok – 15.55 Sova – 17.45 Poglej in zadeni – 18.30 Domači ansambli – 19.00 Nagrada, švedska zabavna oddaja – 19.30 Dnevnik ORF – 20.00 Chopin s Pogorelićem – 20.30 Lov na Stegnerja, angl. film – 22.10 Tračarije v živo – 23.10 Ob 30-letnici delovanja Boba Dylana, posnetek iz New Yorka

HTV 1

9.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.30 Kaj se dogaja z mano? – 11.30 Smogovci, otroška serija – 12.00 Poročila – 12.05 Beverly Hill, amer. nanizanka – 12.50 Allo, allo, humor. serija – 13.15 Slika na sliko – 14.00 Poročila – 14.05 Pozdravi iz domovine – 14.30 Izbrali ste – poglejte – 16.00 Poročila – 16.10 Narodni običaji – 17.05 Risana serija – 17.30 Televizija o televiziji – 18.00 Poročila – 18.05 TV-razstava – 18.20 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik – 20.20 Hennessy, ameriški film – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Šov – 10.30 Marionetni igralec, komedija – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Opereta, film – 15.20 Otroški spored – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Moja knjiga o džungli – 17.30 Cirkus – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Avstrija v sliki – 18.30 Grad ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Šov Rudija Carella – 21.50 Zlata dekleta – 22.15 Nov v kinu – 22.20 Junak, kriminalka – 23.55 Čas v sliki – 0.00 Alžirski pekel, film – 1.35 Poročila

TV MADŽARSKA

6.10 Dobro jutro, Madžarska, vmes Vaška TV z vaškim doktorjem – 8.05 Verski program – 8.15 Za otroke in ne le zanje – 12.00 TV magister – 13.30 Panorama, pon. – 14.30 Popevke McDonald's, Mátyás Bakai – 15.00 Paravan – 15.30 Evropski ciganski festival – 16.15 Ljubezen, prigrana na kocki, angleški film – 17.50 Nova moda – 18.15 Barometer, politični šov – 19.20 Za otroke – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Dallas, ponovitev 96, dela – 21.40 Zvezdniški inventar, Béla Ernyey – 22.30 Miami Vice, ameriška kriminalka – Iván Nagy, portret – 0.10 Dnevnik

RTL

6.00 Različne nadaljevanke – 9.30 Srečni Lukec – 9.00 Najstniki z Beverly Hillsa – 10.00 Peter Pan – 12.30 Michel Vaillant – 13.00 Želve – 13.30 Winspector – 14.25 Policijsko poročilo – 14.55 Knight Rider – 15.50 Ekipa A – 16.50 21. Jump Street – 17.45 Cena je vroča – 18.15 Družinski dvoboj – 18.45 Poročila – 19.15 Beverly Hills, 90210 – 20.15 Cukrček, veseloigra – 22.00 Vse ali nič – 23.00 Erotični film po željah gledalcev – 1.45 Tutti Frutti – 2.30 Rožnata nanizanka

25 OKTOBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

9.00 Živ žav – 9.50 Eba in Dirk, švedska nadaljevanka – 10.20 Naša pesem – 11.05 Sprehodi po stari Ljubljani – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Poročila – 12.05 Ljudje in zemlja – 12.35 Domači ansambli – 15.35 Življenje Klima Samgina, ruska nadaljevanka – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Ropotajoče višine, angl. film – 19.05 Risanka – 19.20 Slovenski loto – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Zrcalo tedna – 20.30 Zdravo – 21.35 Življenjske preizkušnje, angl. serija – 22.25 Dnevnik 3 – 22.55 Sova: Ameriške video smešnice; Rimljanka, ital. nadaljevanka

Drugi program
13.00 Sova – 14.45 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik HTV – 20.00 Videogodba – 20.30 TV-prodaja nepremičnin – 20.35 Brazilska trilogija, angl. serija – 21.25 Dirigenti in muzikanti, nadaljevanka HTV – 22.20 Mali koncert – 22.30 Športni pregled

HTV 1

8.30 Poročila – 8.45 Slika na sliko – 9.30 Hišni ljubljenci – 10.00 Poročila – 10.05 Huckleberry Finn in prijatelji, serijski film – 10.30 Nedeljski živec – 11.30 Narodna glasba – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 13.00 Mir in dobrota – 13.30 Gusarji, avstral. otroški film – 15.00 Opera Box – 15.30 Show Rudija Carrella – 17.05 Ljubosumnost na italijanski način, italijanski film – 18.50 Risana serija – 19.30 Dnevnik – 20.05 Đuka Begović, dramska nanizanka – 20.50 Vela Luka 92 – 21.40 Ljubezen za Lidijo, angl. nadaljevanka – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Valovi Donave – 10.05 Austria Nostra – 10.15 Univerzum – 11.00 Tiskovna konferenca – 12.00 Tednik – 12.30 Vsakdanjik – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Srečanje z naravo – 13.40 Tunelski otrok, film – 15.30 Otroški spored – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Klub za starejše – 17.50 X-Large – 18.30 Grad ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ljubezensko življenje – 21.10 Angel za Feliksa – 22.05 Igra na gori, film – 23.50 Zven noči – 0.30 Poročila

TV MADŽARSKA

6.40 Vaška TV – 7.25 Za otroke – 7.50 Biblijsko sporočilo – 8.05 Kava s smetano – 8.30 Nedeljski magazin – 11.00 Levje mesto Singapur – 11.50 Jolly Joker, nemška serija – 12.10 Folkoder – 13.15 Traffic Jam, o Elionu Jobnu – 13.45 Gimnastika – 14.40 Dedici, gala večer, 1. del – 16.00 Potovalni kviz – 16.40 Verski program za reformatorje – 17.00 Disney: Racman, Zorro, Poslednji vitez, Chip N'Dale – 18.45 Gol, nogometni pregled – 19.00 Teden, dnevnik, telešport – 20.40 Takšni smo bili, ameriški film – 22.45 István Bibo, portret – 23.20 Dirigira Arturo Toscanini, ameriški čb film

RTL

6.30 Formula 1 – 6.45 Različne nadaljevanke – 10.00 Mož iz Atlantisa – 11.00 Nebeški psi z Boragore – 12.00 Tropska vročina – 13.00 Moj oče je vesoljec – 13.30 Formula 1 – 14.00 Disneyeva filmska parada – 16.00 Ekipa A – 17.00 Podelitev levov – 18.45 Poročila – 19.10 Dan kot noben drug – 20.15 Super tipa v Miamiju, kriminalka – 21.55 Spieglov tv-magazin – 22.40 Prime Time – 23.00 Playboy Late Night – 0.00 Kanal 4 – 0.55 Moj oče je vesoljec – 1.20 Quincy – 2.20 Dr. Welby

26 OKTOBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

9.10 Otroški program – 10.10 Odloženi raj, angl. nadaljevanka – 11.00 Utrip, Zrcalo tedna – 12.00 Poročila – 12.05 Dnevnik TV BiH – 16.20 Dober dan, Koroška – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Radovedni Taček – 17.25 Bratovščina Sinjega galeba, igrana serija – 18.10 Obzorja duha – 18.45 Moja knjiga o džungli, nemška serija – 19.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.35 Mednarodna obzorja – 21.20 Marki Groll, TV igra – 22.15 Dnevnik 3 – 22.45 Sova: Brooklynski most, amer. nanizanka; Večerna zarja, španska nadaljevanka; Ameriška kronika

Drugi program
15.45 Sova – 17.30 Športni pregled – 18.00 Studio Ljubljana – 19.00 Videošpon – 19.30 Dnevnik RAI – 20.00 Štiri v vrsto, tv-igra – 20.30 Gospodarska oddaja – 21.00 Sedma steza, športna oddaja – 21.30 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah – 22.10 Pet pištol za zahod, ameriški film (čb) – 23.25 Talk show

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Jaz, lutkar – 12.00 Poročila – 12.10 Zapornik v gradu Zenda, serijski film – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Odletel bom, serijski film – 15.35 Modre čelade – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Huckleberry Finn in prijatelji, nanizanka za otroke – 17.30 Hrvaška – 18.00 Poročila – 18.05 Dokumentarna oddaja – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Hrvaška v svetu – 20.55 Metež, kanadski film – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Nadvojvoda Johan, film – 10.30 Slike Marije Biljan – 11.00 Dežela – 12.15 Glas Avstrijcev – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Poroči se z menoj, srček, film – 14.45 Tramvaji sveta: Dresden – 15.00 Najlepše otroške pesmi – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 X-Large – 17.45 Zgodbe – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Cesarski mlini – 21.25 25 let ORF – 23.00 Kmet in milijonar – 1.35 Poročila – 1.40 Tisoč mojstrovin

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Financial Times, poslovne novice – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Disneyjevi filmi in risanke, pon. – 10.45 Igra – 12.00 Poročila – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, mehiška serija, 90. del – 17.40 Fontti za odškodnino, napotki – 18.00 Dimenzija, rezultati znanstvenih raziskav – 18.45 Katoliška kronika – 18.55 Čez dan – 19.15 Igra – 19.35 O veri za otroke – 19.40 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Ars Musica, zgodovina madžarske glasbe – 21.05 Prikrito navdušenje, gledališka igra – 23.10 Kultura – 23.50 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.50 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mlad in strasten – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksploziv – 20.15 Smrtonosen jackpot, kriminalka – 22.05 Na življenje in smrt – 22.45 Deset pred enajsto – 23.15 Gottschalk – 0.00 Tropska vročina – 1.00 Grozljivo prijazna družina

27 OKTOBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

9.10 Zgodbe iz školjke – 10.00 Šolski program – 11.00 Sedma steza – 11.30 Prisluhnimo tišini – 12.00 Poročila – 14.55 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah – 15.40 Pet pištol za zahod, ameriški film (čb) – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Lonček, kuhaj! – 17.30 Risanke – 17.55 Po belih in črnih tipkah – 18.40 Alpe–Donava–Jadran – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.35 Osmi dan – 21.40 Skupna dežela, amer. nadaljevanka – 22.30 Dnevnik 3 – 23.00 Sprehodi po stari Ljubljani – 23.35 Sova: Haggard, amer. nanizanka; Večerna zarja, španska nadaljevanka

Drugi program
14.30 Dosje – 15.10 – 15.40 Sova – 17.20 Svet poroča – 18.00 Studio Koper – 19.00 V službi Rock and Rolla – 19.30 Dnevnik ORF – 20.00 Štiri v vrsto, tv-igra – 20.30 Glasba, show in cirkus – 21.30 Omizje – 23.30 Svet poroča

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Mali svet – 12.00 Poročila – 12.10 Zapornik v gradu Zenda, serijski film – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Kitajska obala, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška – 18.00 Poročila – 18.05 Izobraževalna oddaja – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Kokain – evropska zveza, avstrijski dokum. film – 21.00 V ospredju – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Klub za starejše – 10.10 Godci iz Avstrije – 10.30 Poroči se z menoj, srček – 12.10 Teleskop – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Nesporazumi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Kobra – 14.45 Jutrišnji mojstri – 14.55 Otroški spored – 15.50 Črni blisk – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.30 Grad ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Priča z ledenika – 21.07 Pogledi s strani – 21.15 Dva sinečža, komedija – 23.00 Zastavljalec, film – 0.35 Poročila – 0.40 Nočni sokol – 1.25 Poročila

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Kratki film – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Na konju smo, nemška serija – 10.00 Modro kot pekel, francoski film – 11.40 Igra – 12.00 Poročila – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, mehiška serija, 91. del – 17.50 Svet denarja – 18.00 Nekoč in danes – 18.45 Forinti za odškodnino, napotki – 18.55 Čez dan – 19.15 Kumara, politična solata – 18.35 Za otroke – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Dinastija Strauss, avstrijska serija – 21.45 Aktualno – 22.10 Calcio, italijanski nogomet – 23.50 Poročila

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.50 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mlad in strasten – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksploziv – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Kolegi, kolegi – 21.15 Zorc – mož brez meja – 22.15 Eksploziv – 23.15 Gottschalk – 0.00 Zakon in red – 1.00 Grozljivo prijetna družina

28 OKTOBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.00 Bratovščina sinjega galeba, nadaljevanka – 10.30 Po belih in črnih tipkah – 11.00 Skupna dežela, amer. nadaljevanka – 12.00 Poročila – 14.50 Omizje – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Klub Klobuk – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.35 Film tedna: Pot upanja, nizozemski film – 22.30 Dnevnik 3 – 23.00 Sova: Radio FM, amer. nanizanka; Večerna zarja, španska nadaljevanka

Drugi program
15.50 Osmi dan – 16.40 Sova – 18.00 Studio Maribor – 19.00 Psiho – 19.30 Dnevnik HTV – 20.00 Športna sreda – 21.30 Gostovanje Mariborske opere v Kijevu – 22.25 Kneginja čardaša

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Risanke – 12.00 Poročila – 12.05 Zapornik v gradu Zenda, serijski film – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Kitajska obala, serijski film – 15.40 Modre čelade – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška – 18.00 Poročila – 18.05 Po Međimurju, potopis – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Igrani film – 21.50 V obnovi Hrvaške – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Novo v računalništvu – 10.00 Angleščina – 10.30 Z dobermani ni šale, komedija – 12.05 Risanka – 12.10 Reportaže iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Kobra – 14.45 Družina Meier – 14.45 Otroški spored – 15.50 Črni blisk – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.30 Grad ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Nasmeh poletne noči, film – 22.05 Dunajske včerajšnje, današnje in jutrišnje zvezde – 23.55 Čas v sliki – 0.00 Kapitan Newman, film – 2.00 Poročila

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Lekcija iz slovnice – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Na konju smo, nemška serija – 10.00 Zvezdniški inventar, pon. – 11.00 Igra – 12.00 Poročila – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, mehiška serija, 92. del – 17.40 Videospoti – 17.50 Svet denarja – 18.00 Originalna kopija, 2. del – 18.30 Mladinski magazin – 18.45 Za boljši jezik – 18.55 Čez dan – 19.15 Igra – 19.35 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 To + ono, zabavni magazin – 21.40 Kronika, 2. madžarska armada na Donu – 23.10 Central Expres – 23.55 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.30 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mlad in strasten – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksploziv – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Quincy – 22.15 Sternov tv-magazin – 0.00 Ninja policisti – 1.00 Grozljivo prijetna družina

29 OKTOBER ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

10.00 Program za otroke – 11.00 Šolski program – 12.00 Poročila – 14.50 Športna sreda, ponovitev – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Eba in Didrik, švedska nadaljevanka – 17.40 Živ žav – 18.25 Že veste, izobraževalna oddaja – 19.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.35 Spominčice, koncert V. Kreslina – 21.40 Tednik – 22.30 Dnevnik 3 – 23.10 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Večerna zarja, španska nadaljevanka

Drugi program
16.40 Sova – 18.00 Studio Koper – 19.00 Videolestvica – 19.30 Dnevnik TV Koper – 20.00 Štiri v vrsti, tv-igra – 20.30 O raku, poljudnoznanstvena serija – 21.20 Umetniški večer: Povečava

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Zgodbe za otroke in mlade – 12.00 Poročila – 12.05 Zapornik v gradu Zenda, serijski film – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Kitajska obala, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška – 18.00 Poročila – 18.05 Iz sveta znanosti – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Spekter – 20.50 Zlate žice Slavonije – 21.30 Ekran brez okvirja – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.55 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Francoščina – 10.30 Hvala, dr. Moto, kriminalka – 11.45 Črno na belem – 12.15 Kriza v britanski kraljevski hiši – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Kobra – 14.45 Otroški spored – 15.50 Črni blisk – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Grad ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Zgodbe iz Avstrije – 21.00 Halo, kako gre? – 21.40 Obseden s sovraštvom, kriminalka – 23.10 Zasebno življenje, film – 0.40 Čas v sliki – 0.45 Nočni sokol – 1.30 Poročila

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Kratki film – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Na konju smo, nemška serija – 10.00 Hannay, angleška serija – 11.00 Igra – 11.15 Letni kolobarji, program za upokojence – 12.00 Poročila – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, mehiška serija, 93. del – 17.50 Svet denarja – 18.00 Magazin za menedžerje – 18.10 Mesečni saldo v 35. minutah – 18.45 Čez dan – 19.05 Dixieland festival Miškolc '91 – 19.35 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Sosedje, 144. poglavje TV romana – 21.15 Friderikusov nepolitični talkšov – 22.40 Aktualno – 23.05 Spomladanski festival, 2. del – 23.45 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.50 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mlad in strasten – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Angel za Feliksa, film – 21.15 Kliče sili – 22.15 Kako, prosim? – 23.15 Gottschalk – 0.00 Zakon v Los Angelesu – 1.30 Quincy

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz

PETEK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan... 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.15 Mali oglasi – 9.00 Borzni utrip – 9.15 Mariborsko zvočno pismo – 9.30 NSTSNMV – lestvica tujih skladb – 10.00 Poročila – 10.30 Prireditve – 11.30 To bi moral biti kabaret – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve – 17.30 Alternativno – 18.00 21.232 – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

SOBOTA – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan... – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Ponudba v trgovinah – 9.00 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.30 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

NEDELJA – 8.00 Začenjamo nov dan – 8.30 Horoskop – 8.45 To bi moral biti kabaret – 9.10 Misel in čas – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko postno premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.00 Panonski odmevi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

PONEDELJEK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan... – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.15 Mali oglasi – 9.00 Porabsko zvočno pismo – 9.15 Zgodilo se je – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Evropa v enem tednu – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakom, cekron pa z marelof – lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila (BBC) – 18.35 Bilo je nekoč – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

TOREK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – kost oziroma gost dneva, mali oglasi, glasba tako in drugače (ob 10.00 poročila)... – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Kost popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

SREDA – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.15 Mali oglasi – 9.00 Kličemo banko – 10.00 Poročila – 10.30 Iščemo za vas – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodni farmi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

ČETRTEK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – lestvica domačih zabavnih skladb Sedem veličastnih, kost oziroma gost dneva (ob 10.00 poročila)... – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Kost popoldneva – 17.30 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Zadružno podjetje Mursko polje

objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osnovnih sredstev

	Izklicna cena
Traktor Fendt 612, 1 kos	1.200.000,00
Traktor Fendt 614, 2 kosa, cena za 1	2.200.000,00
Traktor Same 160, 1 kos	1.700.000,00
Traktor Zetor 12075, 1 kos	500.000,00
Traktor Torpedo 7506 S, 2 kosa, cena za 1	500.000,00
Traktor Torpedo 7506	500.000,00
Traktor Torpedo 7506 s koso za bankine	900.000,00
Traktor IMT 567 s pešijem in plan. desko	650.000,00
Zastava 750 LE	30.000,00
Zastava 750 LE	40.000,00
Zastava 750 – za rez. dele	10.000,00
Zastava kombi 850	60.000,00
TAM 130	3.000.000,00
TAM 130	600.000,00
TAM 80	500.000,00
TAM 75	250.000,00
TAM 5000 DK na pred. pog.	150.000,00
TAM 130	150.000,00
Prikolica Zmaj ZT, nizka	200.000,00
Prikolica Zmaj ZT, s poviški	250.000,00
Pralni stroj z vozičkom	50.000,00
Traktorska cirkularka	30.000,00
Gosenica za Zmaj	50.000,00
Planirna deska	20.000,00
Voziček, 5m	20.000,00
Predsetvenik	150.000,00
Predsetvenik	100.000,00
Sejalnica Eta	500.000,00
Sejalnica MSK OLt	250.000,00
Sejalnica Becker	800.000,00
Kultivator za koruzo, 2 kosa, cena za 1	50.000,00
Košara za peso	10.000,00
Mulčer Zmaj	90.000,00
Trosilnik Vicon, vozen	100.000,00
Trosilnik Vicon, vozen, večji	120.000,00
Naprava za med. dognojevanje	10.000,00
Plug Čizer	70.000,00
Škropilnica, 2200 l	280.000,00
Škropilnica, 400 l	30.000,00
Škropil. rezerv. + črpalka, 2 kosa, cena za 1	20.000,00
Dvovišinska prikolica PDU	600.000,00
Dvovišinska prikolica PDU	600.000,00
Dvovišinska prikolica PDU	450.000,00
Podrahljalnik	25.000,00
Rotokultivator	300.000,00
Cisterna za gorivo	140.000,00
Cisterna za vodo-škropivo	150.000,00
Cisterna Creina, 3200 l	180.000,00
Rovokopač	30.000,00
Valj, kombiniran (Cambridge)	60.000,00
Transporter, polžni	40.000,00
Rotacijska brana	160.000,00
Kombajn Zmaj 161	600.000,00
Kombajn Zmaj 162	900.000,00
Kombajn za peso, 6-redni, z zabojnikom	5.500.000,00
Plug, 2 kosa, cena za 1	150.000,00
Plug, petbrazdni	160.000,00
Plug, dvobrazdni	40.000,00
Brane, 5-delne, cena za 1 kos	25.000,00
Krožne brane TAR	150.000,00
Krožne brane, manjše	120.000,00

Javna dražba bo 25. oktobra ob 9. uri na dvorišču PE Kmetijstvo v Veržeju.

Ogled je možen uro pred dražbo.
Pred dražbo se plača 10% varščina.
Kupljeno osnovno sredstvo je potrebno plačati in prevzeti v 8 dneh.
Nakup je po načinu videno-prodano.

KRIZANTEME VSEH VRST, drugo rezano cvetje, suhi aranžmaji in venci brez prednaročila.

CVETLIČARSTVO LIDIJA GYORFY (nasproti avtobusne postaje) M. Sobota, tel.: 31 495, ODPRTO neprekinjeno.

ZA SVEŽE ARANŽMAJE, IKEBANE IN VENCE SPREJEMAMO NAROČILA.

VESTNIK

Izdaja podjetje za informiranje Murska Sobota

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 4. trimesečje 1992 je 850,00 SIT, za podjetja 1.500,00 SIT, za naročnike v tujini 80 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

VENERA

agencija za trženje
Vodja agencije: Renata Bakan – Ficko
Propagandisti: Nataša Praprotnik, Franček Štefanec, Robert Perš
Oblikovalec: Endre Günter
Dejavnost: **svetovanje, stiki z javnostjo in publiciteta** (izdelava vseh vrst informacij za javne medije, tiskovne konference, pokroviteljstva, protokol), **oglaševanje v medijih** (oglasi v tiskanih medijih, radijski in televizijski spoti in telopi, plakati, lepaki, letaki), **publikacije** (izdelava vseh vrst prospektov, oblikovanje, lektoriranje in prevajanje), **grafično oblikovanje** (oblikovanje celostnih podob in posameznih komunikacijskih sporočil), **fotografiranje, organiziranje prireditev**

Naslov agencije: Slovenska 41, M. Sobota
Telefoni: 21 383, 21 064, 22 403
Telefaks: 22 419

SPOROČILO ZA JAVNOST

Stranke v občini Lendava smo se na pogovoru 15. 10. 1992 sporazumele o obnašanju in korektnosti vodenja predvolilne kampanje, in sicer:

– da v času od podpisa te pogodbe do konca volitev ne bomo posegale v zasebno življenje kandidatov iz konkurenčnih strank;
– ne bomo uničevale propagandnega materiala konkurenčnih strank (trganje plakatov, lepljenje svojih plakatov na plakate konkurenčnih strank, ipd.);
– da bo vsaka stranka racionalno uporabljala dogovorjen prostor (na enem plakatnem mestu samo en plakat);
– da ne bomo uničevale panojev konkurenčnih strank;
– da bomo po volitvah poskrbele za odstranitev plakatov na območju vse občine.

Vse svoje člane, simpatizerje in druge občane prosimo, da spoštujejo ta sporazum ter s tem prispevajo k normalizaciji in uveljavljanju parlamentarne demokracije.

KRIZANTEME
velikocvetne, pajki, marjetke

- **SPREJEMAMO NAROČILA ZA ARANŽMAJE ZA 1. NOVEMBER**
- Velika izbira **KRISTALA, PORCELANA, KERAMIKE** in drugih izdelkov, primernih za vsako priložnost

Salon cvetja CIPOT, Grajska 4a, M. SOBOTA, tel.: 22 193

OBLECITE SE MODNO, PRAKTIČNO, ŠPORTNO IN TOPLEJE!

Lastni izdelki
Uvoženi materiali
Najnovejša ponudba:

– spodnje perilo, pižame, nogavice, hlačne nogavice, športne copate v vseh velikostih
– hlače iz džinsa, DIESEL, REPLAY, LEVIS

UGODNO!

– zimske dolge jope	
za odrasle	6.930,00
za otroke	3.780,00

RAZPRODAJA!

– otroške hlače iz džinsa	950,00
podložene	1.960,00
– hlače iz džinsa za odrasle	1.100,00
podložene	1.600,00

Velika izbira tunik, »španaric« – trikojev, svilenih in bombažnih trenirk.

Plačilo na dva čeka. Brezplačna popravila.
Delovni čas: od 9. do 17.
ob sobotah od 9. do 12.
ob torkih zaprto!

Konfekcija KISILAK – BUTIK K, Serdica ld vas pričakuje!
Informacije tudi po telefonu 57 056.

BELTINCI, Ravenska 27, tel.: 42 151
ČRENŠOVCI, Prekmurske čete 20
Ugodna ponudba bund iz uvoza!

Ugodno

- keramične ploščice
- orodje Bleck & Decker
- kmetijska mehanizacija
- mopedi Tomos (na 6 obrokov brez obresti)

Telefon: 70-762

TÖRNAR, d.o.o., Juša Kramarja 33, Črenšovci

metalko TRGOVINA

KAKO ŽIVETI – GOVOR NA GORI V PRAKSI? KRISTUS NAS PO PREROŠKI BESEDI UČI ABSULUTNI ZAKON IN NAS PONOVNO VODI V NOTRANJI MIR, RADOST IN ŽIVLJENSKO SREČO. Univerzalno življenje, Trubarjeva 15, 62000 Maribor, ob petkih ob 19.30.

Melodie
MELODIE, W. BITTERMANN — BILD + TONTRÄGER GESMBH

HIŠA KAKOVOSTI
- **LASERSKE PLOŠČE**
- **VELIKE PLOŠČE**
- **AVDIO KASETE**
- **VIDEO KASETE**

8010 Graz, Jakoministrasse 1, Tel. 0 316/81 33 00
8025 Graz, Interkauf, Lazarettgürtel 25, Tel. 0 316/91158056
8010 Graz, Glockenspielplatz 5, Kartenvorverkauf, Tel. 0 316/82 89 86
8600 Bruck/Mur, Kommesserhaus, Koloman-Wallisch-Platz 22, Tel. 0 38 62/51 7 14
8700 Leoben, Dominikanergasse 1, Tel. 0 38 42/42 4 92
8700 Leoben, Hauptplatz-Rathauspassage
Versand: 8010 Graz, Weg zum Reinerkogel 45, Tel. 0 316/67 14 90, Fax 0 316/63 3 26

motorna vozila

ZASTAVA 128, 55 SKALA, letnik 1989, naprodaj. Prešernova 5, tel. 22 663. – m56

DIANO, letnik 77, prodam. Tel. 62 941. – m62

R 5 EKSPRES s sedeži, B-KLARINET, APN 6-S, letnik 89, in 2 betonska mešalca, prodam. Tel. 23 109. – m65

IMV KOMBI in pralni stroj prodam. Cvetkova 64, Rakičan. – m66

MOTOR ZA MOTOCROS CAVASAKI, 80 ccm³, letnik 1991, ugodno prodam. Tel.: 49 090. m31

LADO, letnik 1987, na novo registrirano, ugodno prodam. Ropoča 11. – m50

WV 1200, letnik 1961, vozen, tehnično brezhiben, ugodno prodam. Tel.: 40 199. m47

ŠKODO 120 LS, registrirano do junija 1993, prodam. Emil Počič, Fokovci, mehanična delavnica. – m38

FORD ESCORT, letnik 1979/80, in etažno peč EMO CENTRAL 23 z raztezno posodo prodam. Holsed, Sv. Jurij 17. – m2247

LADO 1300 S, letnik 1982, obnovljeno, registrirano, ugodno prodam. Tel.: 61 831, int. 253, tel.: 65 537, doma – m30

RENAULT 11 GTI., letnik 1984, odlično ohranjen, ugodno prodam. Berden, Velika Polana 123 a. – m26

JUGO 55, letnik 1985, prodam. Tel.: 41 561. – m27

ŠKODO 105 L, registrirano, vozno, po delih ali v celoti prodam. Cena po dogovoru. Smodiš, Cankova 21 c. – m-nj

RENAULT 21 TL, star 3 leta, prodam. Tel.: 55 030. – m2248

OSEBNI AVTO OPEL KADETT 1.6 I, star dve leti, in žitni kombajn Zmaj 142, dobro ohranjen, prodam. Satahovci 51. – m11

SUZUKI RM 125 ccm CROSS, letnik 1986, in ATX, letnik 1991, prodam. Tel.: 53 059. – m19

kmetijska mehanizacija

ZETOR 5211 s čelnim nakladalnikom, dobro ohranjen, prodam. Rogašovci 44, vsak dan po 16. uri. – m343

TRAKTOR FERGUSON 539 prodam. Tel.: 49 269. – m16

RAUKOMBI prodam. Markišavci 16. – m0001

MOTOKULTIVATOR 6 KS, enoosno prikolico, 4.5 t, in dvoosno, 4 t, vse novo, ugodno prodam. Tel.: 82 580. – mpf

KOMBAJN EPPLE 840 nujno prodam. Stanko Majcen, Koračice 1, Tomaž pri Ormožu. – m3915

TRAKTOR ZETOR 2511, letnik 1970, dobro ohranjen, po ugodni ceni prodam. Štefan Kočiš, Gaberje 92. – m3

TRAKTOR ZETOR, dobro ohranjen, z 2450 delovnimi urami in KRAVO, brejo 9 mesecev, kontrola A, prodam. Ivanci 19, Bogojina – m7

TRAKTOR TORPEDO TD 48 A brezhiben, prodam. Tel.: 23 350. – m37

TRAKTOR ZETOR 4712 s kabino prodam. Šalamenci 93, tel.: 45 083. – m40

MOTOR IMT 533, kompleten, potreben popravila, in originalne uteži za ZETOR 5211 prodam. Tel. 76 541. – LE-4844

ŽITNI KOMBAJN MERKUR KLAS prodam. Fister, tel. 26 275. – M-58

MOTOKULTIVATOR 6 KS, ENOOSNO PRIKOLICO, 4,5 t, in dvoosno, 4 t, vse novo, ugodno prodam. Tel. 82 580. – M-OP

živali

VISOKOBREJO TELICO prodam. Borejci 25, tel.: 46 205. – m18

PUJSKE prodam. Skakovci 66. – m49

KRAVO, 8. mesecev brejo, ali telico prodam. Borejci 30, p. Tišina. – m42

MALE PUJSKE prodam. Šebjanič, Vaneča 14. – m2249

KRAVO, dobro mlekarico, pet mesecev brejo, staro 6 let, prodam. Trnje 101. – m4

PUJSKE prodam. Poljska 8, Bakša, tel.: 24 774. – m23

KRAVO, 7 mesecev brejo, staro 4 leta, in koruzo na storžih prodam. Puževci 27. – m34

PUJSKE, prodam. Murska 2, Krog. – mOP

KRAVO, staro 4 leta, A kontrola, s teletom prodam. Pečarovci 70. – m55

PUJSKE, prodam. Andrejci 11. – m59

posesti

POHIŠTVO ZA SPALNICO, dobro ohranjeno, in kuhinjske elemente s hladilnikom prodam. Tel.: 25 323. – m39

VINOGRAD in starejšo hišo prodam. Tel.: 23 531. – m2250

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM v Dokležovju prodam. Murska 17, tel.: 87 233. – m32

HIŠO V KROGU, primerno za obrtno dejavnost ali poslovne prostore, dam v najem. Tel.: (063) 31 302, dopoldan, ali (063) 731 651, popoldan. – m35

POSLOVNE PROSTORE, 30 m², v M. Soboti, Slovenska 48, damo v najem (prej SPIZ). Tel.: 32 365, dopoldan. – mpf

ENOSOBNO OPREMLJENO STANOVANJE v Radencih oddam. Milena Kočar, Koroška 105, Maribor. – m3434

13 AROV VINOGRADA v Lendavi in 2 njivi, 1 ha v Beltincih, prodam. Franc Horvat, Panonska 103, Beltinci. – m45

GOZD, mešan, 50 arov, v Mačkovcih, prodam. Etelka Fujs, Bodonci 101. – m25

VINOGRAD in sadovnjak, možna zamenjava na hrvaški strani, prodam. Tel.: (042) 837 408. – m4833

OBDELOVALNO POVRŠINO, 20 arov, v Večeslavcih, ob Ledavi, ugodno prodam. Tel.: (061) 349 691. – m2454

VINOGRAD v Strehovcih prodam. Informacije po telefonu (062) 772 032. – mOP

STAREJŠO KMEČKO HIŠO z gospodarskim poslopjem, sadovnjakom, 1 ha obdelovalne zemlje, in gozdom v Nuskovi prodam. Tel.: 57 099. – m60

LOKAL v Moravskih Toplicah, 50 m², s sanitarijami, dam v najem. Tel.: (069) 26 434. – m63

storitve

IZDELUJEM prešite odeje »poplane«, nove, in iz starih blazin (perje). Tel.: 22 474. – m22

razno

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem ugodno prodam. Tel.: 25 480. – m2243

PRED 14 DNEVI SEM IZGUBILA DENARNICO modre barve z zadrgo. Poštenega najditelja prosim, da mi za nagrado – 1000 SIT – vrne. Vrne mi jo lahko samo v nedeljo. Etelka Žohar, Brezovci 40. – m43

AVTOPRIKOLICO in termoakumulacijsko peč Elind, 2,5 kW, prodam. Filovci 48. – m46

KOTNO SEDEŽNO GARNITURO, žametno, rjavo, dobro ohranjeno, in peč za centralno kurjavo Ekonomik, novo, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 66 055. – m44

POHIŠTVO za spalnico, starejše, prodam za 15.000 SIT. Tel.: 26 703. – m41

POHIŠTVO ZA SPALNICO IN DNEVNO SOBO ter termoakumulacijsko peč, prodam. Kološa, Slovenska 18. – m33

UNIVERZALNA REZKALNA STROJA STEINEL – HOMOL TOS ter vzmetno kladivo prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 81 576. –m3916

VEČJO KOLIČINO HRUŠKOVEGA ŽGANJA prodam. Lipovci 50, tel.: 41 311. – m28

N.A.J., d.o.o. Posredujemo posojila do 2.000 DEM. Garancija čeki. Vsak delavnik od 14. do 16. ure. Tel.: 24 820. – m8

KAVČ ugodno prodam. Ledavsko naselje 15, M. Sobota, tel.: 23 860. m2180

MEŠALEC ZA BETON, rabljen, kupim. Endre Hozjan, Trg Ljudske pravice 11, 69220 Lendava. – m4834

PREKLIC! Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala št. 877, izdanega 14. 6. 1991 na OŠ Črenšovci. Marija Kavaš, Trnje 149. – m14

DVE PEČI za ogrevanje, Eparo Kleperbusch, po ugodni ceni prodam. Tel. 32 360, Ob Ložiču 7, Krog. – m9

SYNTHESIZER ROLAND E 86 in Roland Jupiter 4 ugodno prodam. Fokovci 49. – m32

KOPALNO KAD, 170, malo rabljeno, po ugodni ceni prodam. Franc Šnepf, Sebeborci 44, Martjanci. – m2245

NABRANA neškropljena jabolka, po 18 SIT/kg, prodam. Gumilar, Rodavci 28 (ob asfaltu). – m2246

MIZARSKO TRAČNO ŽAGO ugodno prodam. Pokličite po telefonu 70 429, vsak dan po 19. uri. – m51

PEČ NA TRDA GORIVA MAGMA 10 prodam. Skakovci 40. – M-52

ŠIVALNI STROJ VIŠNJA ELEKTRONIK prodam. Tel. 46 140. – M-53

RELO REPO po ugodni ceni prodam. Rankovci 31, tel. 46 193. – M-56

KOTEL ZA ŽGANJEKUHO prodam. Tel. 24 076, po 16. uri. – M-57

PIANINO znamke Alexander Hermann prodam. Cena po dogovoru. Tel. Dolgov. Zelena 2, M. Sobota, tel. 23 627. – M-OP

ELEKTRIČNO KOMBI PEČ 1000, staro 3 leta, prodam po ugodni ceni. Tel. 66 261. – M-69

REGAL za dnevno sobo in 4 zimske gume za Mazdo 626 prodam. Tel. 61 938. – GR-3369

KARDANSKO ČRPALKO, novo, ugodno prodam. Tel. 69 059. – GR-3370

PEČ ZA PICE ugodno prodam. Tel. 62 250. – GR-3372

NOVO, NOVO TUDI V POMURJU
SLUŠNI APARATI SIEMENS
s povračilom ZZZS
Pridite naglušni — in odidite z več življenjske radosti — v manj kot eni uri — s slušnim aparatom
SIEMENS
Vsak četrtek od 9. do 13. ure
ABA OPTIKA MURSKA SOBOTA
Lendavska 8
telefon: 21 703
GATTON SIEMENS
inf. tel. (062) 513 698 od 19. do 20. ure

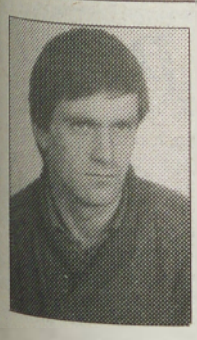

Zakaj usoda posega tja,
kjer je najmanj zaželena?
Vzame ti, kar si imel najrajši,
in ti dodeli pusto osamljenost,
polno spominov...

(Fr Prešeren)

V SPOMIN

ljubemu očku in možu

Štefanu Györeku

iz Lipe

Solze, žalost, bolečina te zbudila ni. Ostala je samo praznina.

Tomaž, Nino Mario, Jožefa

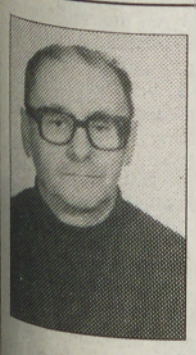

Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje,
bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Štefan Časar

iz Lucove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam stali ob strani, darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem ter vsem znancem in prijateljem, ki so ga imeli radi.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči: žena Sidonija, sinovi Stanko, Štefan, Vlado in Milan z družinami ter drugo sorodstvo

---

V SPOMIN

[illegible] oktobra je minilo leto žalosti, ko nas je tiho zapustila naša draga

Marjeta Korošec

roj. Kovač
iz Kobilja

Žalost, bolečina, praznina in misel nate so ostali v naših srcih.

Hvala vsem, ki se jo spominjate z lepo mislijo, prižgete svečo in postojite ob grobu.

Vsi, ki smo te imeli radi

Zaspala draga mama si,
zaprla trudne si oči,
bolečino si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je po daljši bolezni zapustila draga mama, babica in prababica

Cecilija Sever

iz Doline 24

[illegible]na hvala vsem sorodnikom, sosedom in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali vence, šopke in sv. maše ter nam izrekli ustna in pisna sožalja.

Hvala g. župniku za lep obred, pevcem za odpete žalostinke ter sodelavcem likalnice in končne kontrole obrata težkih oblačil.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči vsi njeni najdražji

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je zapustil dragi oče, stari oče, brat in stric

Rudi Behek

iz Doliča

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in šopke ter nam izrekli ustna in pisna sožalja. Prisrčna hvala zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka v Rakičanu za lajšanje bolečin v najtežjih trenutkih njegove bolezni. Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: vsi njegovi

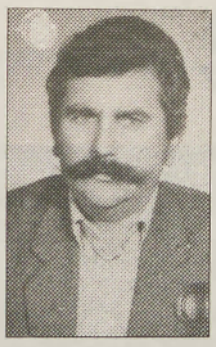

Ni več besed, ne stiska rok,
ostal je le spomin na trpek jok.
Ko si odhajal, se nisi poslavljal,
saj si verjel, da boš še prišel,
a usoda je hotela,
da si za vedno odšel.

V SPOMIN

4. novembra bo minilo leto žalosti in bolečine, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Štefan Šiftar

iz Gorice

Iskrena hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite pri njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče ali se vsaj z lepo mislijo spomnite nanj.

Žalujoči: vsi tvoji, ki so te imeli radi

Ne morem iz zemlje kot drobna semena,
da znova bi segli si v tople dlani.
Ne morem, med nami je krsta lesena
in grob je med nami – tišina prsti,
le sveča ljubezni visoko gori.

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je nenadoma zapustila ljuba žena in mama

Marija Krančič

iz Zenkovec 22

Ob boleči izgubi drage pokojnice se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, izrekli sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Posebej prisrčna hvala družini Nemec iz Murske Sobote in Liljani iz Zenkovec za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala tudi delavcem 316. brigade iz tovarne Mura – ženska oblačila.

Vsem še enkrat – prisrčna hvala!

Globoko žalujoči vsi, ki smo jo imeli radi

---

11. oktobra 1992 je v 90. letu starosti umrla

Marija Svetanič

iz Sotine št. 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom za pomoč, dr. Horvatu na internem oddelku bolnice ter vsemu zdravstvenemu osebju, ki jo je negovalo med njeno boleznijo. Iskrena hvala dr. Peričevi, sestrama Anici in Marici za obiske in nego. Iskrena hvala vsem pogrebcem, ki ste jo spremljali na zadnji poti, vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem sorodnikom, znancem, g. župniku in pevcem.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Vsi njeni

Z vedrim nasmehom
vsakega osrečiti si znal.
Pred usodo neizprosno,
nemočen si obstal.
Ostali so sledovi tvojih
pridnih rok, katere
cenil bo še pozni rod.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa me je zapustil dragi sin, brat in stric

Štefan Jeneš

kmetovalec iz Bratonec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli pisno in ustno sožalje, darovali vence in šopke ter za svete maše. Posebna hvala prijatelju Jožetu Miholiču za njegov trud ob pokojnikovi nenadni smrti. Hvala g. kaplanu in g. Martinu za opravljen obred, govorniku, pevcem za odpete žalostinke in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Žalujoči vsi njegovi

Lepa je roža, ko cveti,
usoda jo odtrga, se posuši
in je ni.

SPOMIN

na Vanjo

ob 15. rojstnem dnevu

Tam daleč med skalami Vintgarda je veter odpihnil tvoj zadnji nasmeh. Ostale so bolečine in zeleni grobek.
Vsem, ki obstojite ob njenem grobu ali prižgete lučko v njen spomin, iskrena hvala.

Vsi njeni

V SPOMIN

15. oktobra je minilo leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi

Jakob Škrget

s Cvena 99

Zahvaljujemo se osebju iz doma Lukavci in sekciji za vzdrževanje prog Ljutomer, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, obenem pa hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu.

Njegovi: Nada, sin Jaki in hčerka Anja

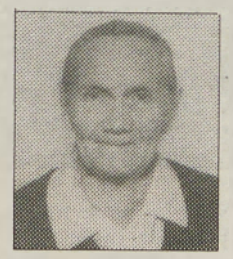

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 84. letu starosti zapustila naša draga mama in stara mama

Matilda Pintarič

z Melinec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za poslovilne besede.

Melinci, 9. oktobra 1992

Žalujoči: sinovi in hčerki z družinami ter vnuki in drugo sorodstvo

---

Zaspala draga mama si,
zaprla trudne si oči,
bolečino si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 95. letu starosti je prenehalo biti srce naše mame, babice in prababice

Marije Šiftar

iz Strukovec 41

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, znancem in prijateljem, ki so nam stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter jo pospremili na zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči: sinovi Štefan, Lajči, Pali in hčerka Ema z družinami

---

Dosti sveta si prehodila,
tuji kruh poskušala,
a zemljo rodno si najraje imela,
v rodni zemlji mirno spiš, naš dom
je prazen, dom je tih, tebe, ljuba
mama ni, premalo skupaj smo bili.

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama in babica

Ančka Gumilar

roj. Koren
iz Renkovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali šopke, vence in za sv. maše, izrekli sožalje. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in g. Ferčaku za ganljivo slovo.

Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: sin Franc z ženo Ančko, vnukinja Darinka z družino iz Odranec in vnuk Drago

*Andrej **Capuder**, nesojeni kandidat krščanskodemokratske stranke za predsednika republike in velik nasprotnik nesojenega konkurenta **Milana Kučana**, je besen. V nekem nastopu, ko so na konvencijah njegove stranke še izbirali enega samega kandidata med tremi, kar je zdaj **Ivan Bizjak**, je rekel, da kandidira zato, ker noče gledati Kučana, kako bo še nadaljnjih pet let sestopal z oblasti. »Hočem, da **pade**, ne da **sestopa**!«, je vzkliknil.*

Capuder je besen, ker je Kučanov volilni štab na osnovi tega zgodovinskega vzklika skoval volilno geslo: »Dober predsednik ne pade z neba«.

Veliki poznavalec pekla Capuder je imel skovano tudi že svoje kandidatsko antigeslo, ki se glasi: »Slab predsednik ne pride iz pekla.« On že ve, ker je prehodil vse peklenske kroge.

* * *

*Mariborski predsednik vlade **Anton Rous** je Prekmurec, iz česar sledi, da je tudi separatist. Tega ni potrebno dokazovati. Vsi očitki na to temo se mu zdijo že za malo, zato je Rous v svojem nedavnem javnem nastopu rekel, da naj gredo vsi tisti, ki mu očitajo separatizem, **»v rit kobili na senje, ko se bodo pa od tam vračali jim bom prijahal s svojo kobilo nasproti«.***

* * *

*Da je prekmurstvo res isto kot separatizem, je pred kratkim znova potrdil tudi **Janko Votek**, odgovorni urednik Vestnika.*

*Ko je njegov časopis organiziral izlet na vse prleške in prekmurske naj... kmetije, ki so bile izbrane v Vestnikovi akciji, je Votek separatistično odpotoval **na svojo naj... kmetijo.** Odšel je domov na Kranjsko v Lukovico pri Ljubljani rekoč: »Moja kmetija je **najvišje** ležeča prekmurska kmetija v Sloveniji.« Odslej se bo na Kranjsko vračal samo z zaščitno četo Prekmurcev.*

* * *

***Dini Titan**, povojni razlaščenec, kronist, zgodovinar, voayer, eden od prvih imetnikov telefona na tej strani Mure in sploh gospod stare šole, vljudno prosi, naj mu kdo posreduje telefonsko številko zgodovinarja **dr. Vaneka Šiftarja**, ki je v imeniku nikakor ne more najti. Rad bi ga vprašal, kdaj bo napisal zgodovino telefonskega samoupravljanja.*

* * *

*Odkar se v klubu soboških seniorjev šušlja o zvezi »starejšega soboškega turističnega delavca« z neko vdovo, »ki ima lepo hišo in najnovejši avto«, se pritisk na delovno mesto »vodilnega turističnega delavca«, ki ga zdaj zaseda **Štefan Dravec**, silovito povečuje.*

Dravec je o pritisku že obvestil vse svoje politične botre.

KESEDANI KONJ

Vsak četrtek Vestnik

Trezino senje

Kaj si pa moreš! Ljudje se še vedno raje obuvajo v konfekcijo kot v unikate. Moji so trdo šivani, dreto je navoščeno in nasmoleno, usnje izbrano. Zdaj pa poglej ta tekoči trak na njihovih nogah. Te čevlje, ki jih ni nihče podržal v roki za dlje časa, nihče jih ni med izdelavo pritisnil na predpasnik, kot da bi si jih pritiskal k srcu. Ka si pa moreš, »či« je pa tak...

On: No, zdaj pa še tole, kako se mi je pa zdaj ta zadeva počez postavila! Ona: Ne, zdaj še ne bom tega rjavega, prihranila si ga bom za nazadnje, tegale bom »prepiknila«.
Ona in on (starejša): Poglej si ju, ta dva naša! Si moreš misliti, da bi kdaj doma s takšno slastjo jedla pražen krompir!

Če bi bil to »dugi lunec za mleko sidavati«, bi lahko z veliko natančnostjo opisali, kako je z njim ravnala gospa, preden bi ji, tako kakor tale vaza, zastal v roki. Najprej se ga je pogledalo od zunaj. Potem se je z roko pogladilo po njegovem trebuhu, da bi se ugotovilo, če ima pravo obliko za sesedanja mleka. Nakar je sledila ključna operacija: z robčkom na roki se je podrsalo po njegovem dnu, če ni morda kje slabo oblit. Zakaj z robčkom? Kmečke ženske so imele nekdaj hrapave roke...

VESTNIK

Nekoč na Trezino senje, ko me je babica, sedeča na klopi tam na Slovenski ulici v Soboti, držala v naročju, me je premagal dremež in zazibalo me je v otroške sanje, ki se jih še zdaj spominjam. Vrvež ljudi z ulice je utonil za babičinim hrbtom, bilo mi je prijetno gorko in sanjalo se mi je, kako sem odrasla in kako sem po dolgih letih spet na Trezinem senju. Čeprav odrasla, sem se držala babice za roko...

Foto: NATAŠA JUHNOV
Tekst: ŠTEFAN SMEJ

Odkupne cene živine

BIKI	PANONKA	MIR
ekstra	260,00	260,00
I. k.	236,00	250,00
II. k.	212,00	235,00
TELICE		
ekstra	260,00	250,00
I. k.	236,00	235,00
II. k.	212,00	225,00
KRAVE		
I. k.	175,00	160,00
II. k.	160,00	150,00
PRAŠIČI		
do 150 kg	170,00	170,00
nad 150 kg	165,00	165,00

Cene veljajo za 20. oktober 1992.

Cene sadja in zelenjave

VRSTA	TRŽNICA	ZELENJAVA POMURKA
Jabolka	90,00	63,00
Hruške		80,00
Banane	120,00	100,00
Limone	150,00	190,00
Grozdje	120,00	150,00
Solata	200,00	170,00
Čebula	60,00	40,00
Česen	350,00	300,00
Krompir	35,00	28,00
Zelje	60,00	50,00
Korenje	100,00	60,00
Jajca	12,00	12,00

Radgonski mehurčki

Vsake oči imajo svojega malarja. Tudi vsako mesto ima svojega malarja. Mi v Gornji Radgoni ga nismo iskali, kar sam je prišel in se ponudil, da nam bo pomagal. Nam je res pomagal ali pa zgolj poskrbel za svoj imidž – o tem bodo govorili zgodovina in zanamci! Mislim seveda na našega izseljenega graščaka. Dokler se predstavljajo cilji in idejni načrti, je vse lepo in prav, malo težje pa je z njihovo realizacijo. Dnevi, tedni in meseci minevajo... tako bodo minevala tudi leta. Ali bo v tem gradu na vrhu hriba res nekoč hotel z igralnico ali pa bo vse skupaj ostalo pri obnovi fasade?

Po prvih izkušnjah z njegovo poslovnostjo sem prej pesimist kot optimist. Vzemimo za zgled samo peneče se vino, ki mu je nezavedni radgonski graščak dal ime Agata (kot bi Radgončanom primazal klofuto, saj Gornja Radgona niti malo ni povezana z lenarško Agato in Hrastovcem, to je namreč drugo mesto in druga zgodba). Njegov izgovor je bil: to ime je bolj zveneče in se bo vino v tujini laže prodajalo! Me res zanima, koliko steklenic z obupno etiketo (na gornji manjši etiketi je radgonski grad preimenovan v grad Agata, spodnja večja etiketa pa je popartistična) so že prodali v tujini? Pojavile so se namreč že steklenice z deklaracijo za prodajo na slovenskem trgu. Zakaj? So Slovenci slišali, kako dobro vino pijejo v tujini, in ga hočejo tudi sami poskusiti? Ne verjamem – prej nasprotno: prodaja v tujini ni šla, zato bodo Agato z radgonskim šampanjcem prodali v Sloveniji.

Zdaj pa bodo spet vohunili, kdo piše mehurčke! Vse za dobrotnike, ki podarjajo denar in avte! In če smo že prišli do avtov, še tole: kar je za ene dobro, je za druge slabo. Tisti, ki stanujemo v gornjem delu mesta, sedaj uživamo ljubi mir, kajti ves promet poteka prek Trat. Čez dan brnijo le delovni stroji, toda ponoči, ko grem spat, me obdaja tišina. Huje pa je na Mladinski na Tratah – znanec mi je potožil, da že dva tedna ne more zaspati, saj mu tovornjaki vozijo po cesti le nekaj metrov od spalnice in postelje. Kako tovornjaki, ga vprašam, saj je za težke tovornjake promet skozi Gornjo Radgono sedaj prepovedan?

Kar misli si, mi jezno zabrusi! Menda vozi te dni skozi mesto več tovornjakov kot prej, ko je bila odprta še glavna cesta. Največ jih hrumi prav ponoči, drug za drugim... In potem se sprašujemo zakaj so prepovedi in obvestila le v slovenskem jeziku, ne pa tudi v bolgarskem, romunskem in turškem? Sprašujemo se tudi, le kje so naši ljubi policisti, ko tovornjaki vozijo drug za drugim po ozkih ovinkih obvoza, osebni avti pa drvijo skozi ulice mimo stanovanjskih blokov in vrtca z 80 in 90 kilometri na uro? Verjetno imajo kakšno »pametnejše« delo!

»Radgončan«

Lendavski *pereci*

Deset božjih zapovedi (ali pa vsaj nekaj od njih) poznamo bolj ali manj vsi. Skrb, da bi morali znati na pamet vseh deset, je odveč, kajti lendavski strankarski vlejaki (tudi krščanski demokrati) so sprejeli vsebino petih »zapovedi«. So zelo pluralni, saj ni zapovedi o veri v enega Boga (stranko), ni obveze o posvečevanju gospodovega dne (s tem seveda SKD grešijo), ni prepovedi o ubijanju, ne o nečistvovanju, ne o kraji, ne o pričanju po krivem, prepovedano tudi ni poželeti si bližnjega ženo... Stranke so se sporazumele, da do konca volitev ne bodo posegale v zasebno življenje kandidatov iz konkurenčnih strank. Če ima kateri ljubico, tega ne bodo obešali na veliki zvon, saj jo lahko ima tudi pristaš nasprotnega strankarskega tabora. Stranke, pa naj so še tako naostrene, ne bodo uničevale plakatov nasprotnih strank. Povsem drugo je, če jih bo odnesel veter! Na enem plakatnem mestu naj bi bil po dogovoru samo en plakat določene stranke, da bi se tako našel prostor še za plakate drugih. Strankarski možje tudi ne bodo uničevali panojev konkurenčnih strank. Krampi, sekire, lopate... ostajajo torej v kleteh. Uporabiti jih smejo šele po volitvah.

Kako miroljubni so torej naši strankarski velemožje! Mika me, da bi volil vse, ki se bodo znašli na volilnem lističu, četudi bi bili moji glasovi neveljavni. Pri duši bi mi bilo verjetno toplo. Kako se bom dejansko odločil, še ne vem. Verjetno pa bom volil tiste, ki bodo našli rešitev za tisoč ljudi, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Pa ne, da bi jih zaposlili, saj prav vsi, ki so v evidenci, niso pripravljeni delati, ampak da bi jih malo »prerešetali«, saj jih je veliko, ki so rajši na čakanju, kot pa da bi poprijeli za delo. Na bruhanje mi je šlo, ko sem videl ljudi iz drugih krajev, ki so se odzvali klicu na javna dela in so čistili obcestne jarke v mojem kraju, domači, ki so prav tako na čakanju, pa so sedeli doma pri štedilniku, si »pajali« kruh in pili pravkar zavreti mošt.

So pa ljudje, ki bi se z delom ubili. Poglejte samo našega Ivana! Je najboljši mizar. Hoče še več, kar mu seveda štejem v dobro. Morda bo postal čez čas gostinec, o čemer pa močno dvomim, saj ima rad žemljice, tudi tiste iz pekarne, zato lahko postane še pek. Je že tako, da so eni, ki bi delali dan in noč, drugi pa niso za nič ne podnevi ne ponoči. To pa je tudi že predlog, ki naj bi ga v predvolilnem obdobju »glodale« stranke. Izhaja iz ljudi in je za ljudi.

Ljudje pa so tudi delavci v tovarni, kjer delajo iz [illegible] vsakovrstno posodo. Končno so se osvestili in pravijo, da ni dovolj zgolj delo, ampak bi bilo dobro, da bi dobili tudi kaj tolarčkov. Napovedano stavko so preložili na 2. november, to je na dan po vseh svetih. Seveda če si medtem ne bodo premislili in se sprijaznili, da je še najboljše onim, ki so pod zemljo. Sam osebno pa bi tja zakopal lendavski grb, čeprav je na njem nekaj zlata (rob). Je pa hudič, ker bi moral zakopati tudi grad. Ta pa je tako velik, da mu niso mogli do živega ni[illegible] Turki. Pa še nekaj je: ne bi rad delil usode Mihaela Hadrik[illegible] Viszontlatasra!

NACI

ZAGAVEC

Parfumerija - Elektronika Zagavec, Langgasse 30, Bad Radkersburg, Avstrija, tel.: 9943 3476 2574

Kakovost po ugodni ceni:
- Ure z garancijo
- Računalniki (Texas Instr., MBO...)
- Avdio-video naprave
- Avtoradiji različne kakovosti in cenovnih razredov
- Orgle, kasete, diskete, [illegible] stiki, kabli...

Ugodno plačilo s čeki slovenskih bank!

Cene rabljenih avtomobilov

Lastniki rabljenih avtomobilov so na nedeljski sejem v Mursko Soboto pripeljali 21 vozil. Lastnike so zamenjali tri: Jugo 45, letnik 1989, s prevoženimi 36.000 kilometri za 4.200 DEM, Zastava 101, letnik 1976, s prevoženimi 190.000 kilometri za 1000 DEM in Zastava 101 GTL, letnik 1989, s prevoženimi 29.000 kilometri za 4.500 DEM.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevož. km	Cena
VW passat 1.8	1990	10.000	27.000 DEM
R 5 Campus	1991	12.000	11.000 DEM
R 4 GTL	1988	35.000	315.000 SIT
BMW 316	1980	180.000	5.700 DEM
VW jetta	1981	105.000	5.000 DEM
Lada 1300 S	1986	63.000	5.100 DEM
Golf D	1986	84.000	10.300 DEM
Zastava 850	1985	55.000	1.500 DEM
Zastava 101 GTL	1989	29.000	4.500 DEM
Zastava 101 GTL	1986	88.000	2.500 DEM
Zastava 101 TL	1976	190.000	150.000 SIT

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 20. oktobra 1992 od 11.00
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 20. oktobra 1992 od 00.00

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	825,9436	817,00	840,00
Francija	100	1.712,9455	1.681,00	1.751,00
Nemčija	100	5.809,5488	5.880,00	6.000,00
Italija	100	6,6345	6,00	6,65
Švica	100	6.519,7661	6.440,00	6.730,00
ZDA	1	86,1847	84,60	89,00

Koncem oktobra v Pomurju že štirje BANKOMATI!

Potem ko je LB – Pomurska banka, d. d., namestila bankomat v svoji enoti v Murski Soboti, se je zaradi zanimanja varčevalcev odločila, da bo bankomate uvedla tudi v poslovnih enotah v G. Radgoni, Lendavi in Ljutomeru.

S pomočjo bankomatov bodo lahko lastniki tekočih računov dvigovali gotovino 24 ur na dan v vseh štirih pomurskih središčih.

V svoji enoti LB – Pomurske banke, d. d., si priskrbite bančno kartico in tajno osebno številko. Poslovanje z bankomatom je zastonj!